

OP Yhteenliittymän vakavaraisuusraportti 2017

Sisällysluettelo

Johdanto

1 Omat varat ja vakavaraisuus

- 1.1 Omat varat
- 1.2 Yhteenvedo riskipainotetuista vastuueristä (EU-OV1)
- 1.3 Omien varojen vähimmäisvaatimus
- 1.4 Vakavaraisuuden tunnusluvut

2 Luottoriski

- 2.1 Vastuiden nettomäärä kokonaisuudessaan ja keskiarvona (EU CRB-B)
- 2.2 Vastuiden maantieteellinen jakautuminen (EU CRB-C)
- 2.3 Vastuiden keskittyminen toimialan tai vastapuolen tyyppiin mukaan (EU CRB-D)
- 2.4 Vastuiden maturiteetti (EU CRB-E)
- 2.5 Vastuiden laatu vastuuryhmän ja instrumentin mukaan (EU CR1-A)
- 2.6 Vastuiden laatu toimialan tai vastapuolen tyyppiin mukaan (EU CR1-B)
- 2.7 Vastuiden laatu maantieteellisen alueen mukaan (EU CR1-C)
- 2.8 Eräantyneiden vastuiden ikäjakauma (EU CR1-D)
- 2.9 Järjestämättömät ja lainahoitojoustosaamiset (EU CR1-E)
- 2.10 Muutokset arvonalentumisissa (EU CR2-A)
- 2.11 Muutokset maksukyvyttömiin vastuiden määrissä (EU CR2-B)
- 2.12 Luottoriskin vähentämistekniikat – yhteenvedo (EU CR3)
- 2.13 Vakavaraisuuslaskennassa hyödynnetyt vakuudet
- 2.14 Standardimenetelmä – Luottoriskivastuut ja luottoriskin vähentämisen vaikutukset (EU CR4)
- 2.15 Standardimenetelmä (EU CR5)
- 2.16 IRB-menetelmä – Luottoriskivastuut vastuuryhmän ja PD-luokan mukaan (EU CR6)
- 2.17 Oman pääoman ehtoiset sijoitukset (EU CR10, EU CR6)
- 2.18 Vähentämättömät osuudet vakuutusryhmissä (EU INS1)
- 2.19 IRB-riskipainotettujen erien siitalaskelma (EU-CR8)
- 2.20 IRB-menetelmä – Maksukyvyttömyyden todennäköisyyden toteutumatestaus vastuuryhmän mukaan (EU CR9)

3 Vastapuoliriski ja markkinariski

- 3.1 Vastapuoliriskivastuun analyysi menetelmän mukaan (EU CCR1)
- 3.2 Vastuun arvonnoikaisun (CVA) pääomavaatimukset (EU CCR2)
- 3.3 Standardimenetelmä – Vastapuoliriskivastuut sääntelyyn kuuluvan salkun ja riskin mukaan (EU CCR3)
- 3.4 IRB-menetelmä – Vastapuoliriskivastuut salkun ja PD-alan mukaan (EU CCR4)
- 3.5 Nettoutuksen ja hallussa olevien vakuuksien vaikutus vastuuarvoihin (EU CCR5-A)
- 3.6 Vastapuoliriskiin liittyviä vastuita koskevien vakuuksien kokoonpano (EU CCR5-B)
- 3.7 Luottojohdannaisvastuut (EU CCR6)
- 3.8 Vastuut keskusvastapuolille (EU CCR8)
- 3.9 Standardimenetelmän soveltamisalaan kuuluva markkinariski (EU MR1)

4 Arvopaperistetut erät

- 4.1 Arvopaperistetut erät

5 Soveltamisala, omat varat ja muuttuva pääomavaatimus

- 5.1 Erot tilinpäätös- ja vakavaraisuussääntelyn mukaisen konsolidoinnin välillä sekä tilinpäätöserien luokittelun ja vakavaraisuuslaskennan riskiluokittelun vertailu (EU LI1)
- 5.2 Suurimmat erot vakavaraisuuslaskennan vastuumäärien ja vakavaraisuussääntelyn mukaisen konsolidointiryhmän taseen kirjanpitoarvojen välillä (EU LI2)
- 5.3 Kaavio konsolidoinnin laajuuden eroista (yhteisö yhteisöltä) (EU LI3)
- 5.4 Omat varat siirtymäsäännösten mukaan
- 5.5 Laitoskohtainen muuttuva lisäpääomavaatimus

6 Velkaantuneisuus

- 6.1 Velkaantuneisuus

7 Maksuvalmiusvaatimus (LCR) ja varojen sitoutuneisuus (AE)

- 7.1 Maksuvalmiusvaatimuksen julkistamislomake (EU LIQ1)
- 7.2 Varojen sitoutuneisuus

8 Allekirjoitukset

9 Julkistamisvaatimusten täyttäminen

- 9.1 Julkistamisvaatimusten täyttäminen
- 9.2 Julkaisematta jätetyt epäolennaiset erät

Liite 1. Pääomainstrumenttien keskeiset ominaisuudet

Johdanto

Tässä raportissa on esitetty Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 575/2013 (CRR) kahdeksannen osan mukaiset tiedot osuuspankkien yhteisliittymän konsolidointiryhmän vakavaraisuudesta (ns. Pileri III -tiedot) noudattaen Euroopan pankkiviranomaisen ohjeita (EBA/GL/2016/11). Tiedot perustuvat osuuspankkien yhteisliittymän konsolidoituun luottolaitosvakavaraisuuteen, joten vakavaraisuustiedot eivät ole suoraan vertailukelpoisia muihin julkaistuihin OP Ryhmää koskeviin tietoihin. Raportti on tilintarkastamaton.

Osuuspankkien yhteisliittymä muodostuu yhteisliittymän keskusyhteisöstä (OP Osuuskunta), keskusyhteisön jäsenluottolaitoksista ja niiden konsolidointiryhmiin kuuluvista yrityksistä. Vaikka OP Ryhmän vakuutusyhtiöt eivät kuulu osuuspankkien yhteisliittymään, on niihin tehdyillä sijoituksilla merkittävä vaikutus luottolaitosten vakavaraisuussäännösten mukaisesti laskettuun vakavaraisuuteen. Tarkemmat tiedot konsolidointiryhmään kuuluvista yhtiöistä on ilmoitettu kohdassa 5.3 (L13) sekä tilinpäätöksen liitteissä 22 ja 49.

OP Ryhmän riskienhallinnan käytännöt ja tavoitteet on julkaistu tilinpäätöksen liitetiedoissa 2 ja 53. OP Ryhmän hallinto- ja ohjausjärjestelmiä koskevat tiedot on esitetty OP Ryhmän hallinnointia käsittelevillä nettisivuilla (op.fi > OP Ryhmä > Tietoa ryhmästä > Hallinnointi) sekä Selvitys OP Ryhmän hallinto- ja ohjausjärjestelmästä -raportissa.

Palkitsemisjärjestelmät ja käytännöt on kuvattu tilinpäätöksen liitteissä 50 ja 51, OP Ryhmän palkitsemista käsittelevillä nettisivuilla (op.fi > OP Ryhmä > Tietoa ryhmästä > Hallinnointi > Palkitseminen) sekä Selvitys OP Ryhmän hallinto- ja ohjausjärjestelmästä -raportissa.

OP Ryhmä on saanut IRBA luvan vaiheittain vuosien 2008–2011 aikana. Sisäisten luottoluokituksen menetelmää (IRBA) on käytetty vähittäis-, luottolaitos- ja yritysvaluuttoihin sekä oman pääoman ehtoihin sijoituksiin. Standardimenetelmää (SA) käytetään muihin vastuuryhmiin. OP Korttityhtiön ja uusien jäsenosuuspankkien vastuisiin käytetään standardimenetelmää. Korttityhtiön vastuissa on tavoitteena siirtyä IRBA:n käyttöön. Uusissa jäsenosuuspankeissa on tavoitteena siirtyä IRBA:n käyttöön valvojan hyväksyttävä IRBA-laajennuksen.

1 Omat varat ja vakavaraisuus

1.1 Omat varat

Milj. €	31.12.2017	31.12.2016
OP Ryhmän oma pääoma	11 121	10 237
Poistetaan vakuutusyhtiöiden vaikutus omasta pääomasta	92	-168
Käyvän arvon rahasto, rahavirran suojaus	-16	-41
Lisäosuus pääomat, joihin sovelletaan siirtymäsäännöstä		77
Ydinpääoma (CET1) ennen vähennyksiä	11 197	10 105
Aineettomat hyödykkeet	-717	-620
Eläkevastuun ylikate ja arvostusojkaisu	-31	-64
Takaisinmaksettavat osuus pääomat	-148	-156
Ennakoitu voitontjako	-90	-83
Arvon alentumiset - odotetut tappiot alijäämä	-320	-309
Ydinpääoma (CET1)	9 891	8 872
Pääomalainat, joihin sovelletaan siirtymäsäännöstä	81	81
Ensisijainen lisäpääoma (AT1)	81	81
Ensisijainen pääoma (T1)	9 973	8 954
Debentuurilainat	1 121	1 239
Tolssijainen pääoma (T2)	1 121	1 239
Omat varat yhteensä	11 093	10 192

Taulukossa on esitetty OP Ryhmän omien pääomien johtaminen OP Yhteisliittymän ydinpääomaan. Ydinpääomien määrä kasvoi 1 019 miljoonaa euroa. Ydinpääomaa kasvattivat pankkitoiminnan tulos, Tuotto-osuuksien liikkeeseenlaskut sekä osingot ryhmän vakuutusyhteisöiltä. IAS 19 -oikaisu laskivat ydinpääomien määrää. Tuotto-osuuksien määrä ydinpääomissa oli 2 760 miljoonaa euroa (2 566), josta on vähennetty 148 miljoonaa euroa tammikuussa 2018 asiakkaille palautettuja Tuotto-osuuksia. Heinäkuussa 2017 ydinpääomaan luetut lisäosuus pääomat 70 miljoonaa euroa palautettiin asiakkaille. Toissijaisiin pääomiin (T2) luettavien debentuurilainojen määrä laski lainojen siirryttyä alle 5 vuoden maturiteettiin, jolloin ne eivät ole täysimääräisesti luettavissa omiin varoihin.

Ydinpääomasta (CET1) on vähennetty varovaisen arvostamisen oikaisu 20 (36) miljoonaa euroa.

Pääomalainoihin ja vertailukaudella lisäosuus pääomiin on sovellettu vanhoja pääomainstrumentteja koskevia siirtymäsäännöksiä.

1.2 Yhteenveto riskipainotetuista vastuueristä (EU-OV1)

Milj. €	Riskipainotetut erät		Vähimmäis- pääoma- vaati- mukset
	31.12.2017	30.9.2017	31.12.2017
1 Luottoriski (lukuun ottamatta vastapuoliriskiä)	38 569	38 802	3 086
2 josta standardimenetelmä	4 584	4 513	367
3 josta sisäisten luottoluokitusten perusmenetelmä (FIRB)	22 024	22 099	1 762
4 josta sisäisten luottoluokitusten edistynyt menetelmä (AIRB)	4 959	5 023	397
5 josta oman pääoman ehtoiset sijoitukset yksinkertaisen riskipainotetun menetelmän nojalla	541	706	43
5a josta oman pääoman ehtoiset sijoitukset PD-LGD-menetelmä	6 461	6 461	517
6 Vastapuoliriski	694	699	55
7 josta arvostaminen markkinahintaan	489	493	39
12 josta vastuun arvonolokaisu	205	206	16
13 Selvitysrisi	1	0	0
14 Arvopaperistamisvastuut muussa raholustolminnassa (ylärajan jälkeen)	42	54	3
15 josta IRB-menetelmä	42	54	3
19 Markkinariski	1 178	1 988	94
20 josta standardimenetelmä	1 178	1 988	94
23 Operatiivinen riski	3 958	3 958	317
25 josta standardimenetelmä	3 958	3 958	317
27 Vähennysrajan allttavat määrät (joihin sovelletaan 250 prosentin riskipainoa)	283	271	23
29 Yhteensä	44 725	45 772	3 578
30 EKP:n päätöksen mukaiset riskipainolattiat	4 492	4 377	359
31 Yhteensä sisältäen riskipainolattiat	49 216	50 149	3 937

Kokonaisriski kasvoi vuoden aikana 11,6 prosenttia; kasvusta 88 prosenttia selittyi EKP:n riskipainolattian vaikutuksella. Ilman riskipainolattiaa kasvu oli mallillinen 1,4 prosenttia. Kokonaisriskin kasvua hallittiin laskennan optimoinnilla ja määrittelyitä tarkentamalla.

EKP:n päätöksen mukaiset riskipainolattiat kohdistuvat vähittäisvastuiden muihin kuin PK-yritysvastuisiin. Näissä keskimääräiselle riskipainolle asetetut lattiat ovat kiinteistövakuudellisille 15,4 prosenttia ja muille kuin kiinteistövakuudellisille 32,7 prosenttia. Kohdassa 2.16 on esitetty vastuiden sisäisiin malleihin perustuvat keskimääräiset riskipainot, joihin riskipainolattia ei vaikuta. EKP:n riskipainolattia on voimassa vähintään Q3/2018 asti.

1.3 Omien varojen vähimmäisvaatimus

Yritys- ja luottolaitosvastuiden pääomavaateen laskentaan on käytetty sisäisten luottoluokituksen perusmenetelmää (FIRB). FIRB-menetelmässä käytetään sisäisiä luottoluokituksia asiakkaan maksukyvyttömyyden (PD) määrittämiseen, kun taas tappio-osuus (LGD) ja luottovasta-arvokerroin (CCF) ovat viranomaiskaavan määrittelemiä standardiestimaatteja. Vähittäisvastuiden pääomavaateen laskentaan on käytetty sisäisten luottoluokituksen menetelmää (IRBA), jossa käytetään sisäisiä luottoluokituksia asiakkaan maksukyvyttömyyden (PD) määrittämiseen. Myös tappio-osuus (LGD) ja luottovastavokerroin (CF) ovat sisäisesti estimoituja.

Oman pääoman ehtojen sijoitusten vakavaraisuusvaatimuksen laskennassa voidaan käyttää eri menetelmiä. PD/LGD-menetelmässä sijoitusten riskipainotettu määrä lasketaan käyttämällä sisäiseen luottoluokituksen perustuvaa maksukyvyttömyyden todennäköisyyttä (PD) ja viranomaiskaavan määrittelemää tappio-osuutta (LGD). Yksinkertaisessa menetelmässä sijoitusten riskipainotettu määrä saadaan kertomalla kukin sijoitus riskipainolla, joka määräytyy sijoituksen tyyppin perusteella.

Operatiivisten riskien ja markkinariskien vakavaraisuusvaatimuksen laskentaan on käytetty standardimenetelmää.

Mlj. €	31.12.2017		31.12.2016	
	Pääoma- vaade*	Riskipaino- tetut saamiset	Pääoma- vaade*	Riskipaino- tetut saamiset
Luotto- ja vastapuoliriski	3 151	39 383	3 108	38 853
Standardimenetelmä	309	3 859	259	3 233
Saamiset valtiolta ja keskuspankeilta			1	7
Saamiset aluehallinnolta tai paikallisviranomaisilta	1	18	1	15
Saamiset julkisyhteisöiltä ja julkisoikeudellisilta laitoksilta			1	17
Saamiset laitoksilta	1	8	3	36
Saamiset yrityksiltä	176	2 203	127	1 593
Vähittäisaamiset	85	1 057	83	1 039
Kiinteistövakuudelliset vastuut	18	220	18	219
Maksukyvyttömyystilassa olevat vastuut	2	28	2	22
Muut erät	26	324	23	285
Sisäisten luottoluokituksen menetelmä (IRB)	2 842	35 525	2 850	35 620
Saamiset laitoksilta	84	1 054	91	1 143
Saamiset yrityksiltä	1 715	21 438	1 673	20 913
Vähittäisaamiset	397	4 959	376	4 698
Kiinteistövakuudelliset vähittäisaamiset	251	3 140	245	3 065
Muut vähittäisaamiset	146	1 819	131	1 633
Oman pääoman ehtoiset sijoitukset	560	7 002	608	7 605
PD/LGD-menetelmä	517	6 461	517	6 458
Yksinkertainen menetelmä	43	541	92	1 148
Pääomasijoitukset	6	74	6	76
Pörssiostatut sijoitukset	1	13	7	84
Muut	36	454	79	988
Muut luottovelvoitteisiin kuulumattomat omaisuuserät	82	1 030	96	1 198
Selvitys-/toimitusriski	0	1	0	0
Markkinariski (standardimenetelmä)	94	1 178	106	1 329
Positiioriski	93	1 159	106	1 323
Hyödykeriski	2	19	0	6
Operatiivinen riski	317	3 958	293	3 666
Vastuun arvonolokaisuun liittyvä riski	16	205	20	253
Kokonaisriski	3 937	44 725	3 528	44 101
EKP:n päätöksen mukaiset riskipainolattiat	359	4 492		
Kokonaisriski sisältäen riskipainolattiat	4 297	49 216	3 528	44 101

* Pääomavaade = Riskipainotetut saamiset x 0,08

1.4 Vakavaraisuuden tunnusluvut

Suhdeluvut, %	31.12.2017	31.12.2016
Ydinpääoman (CET1) vakavaraisuussuhde	20,1	20,1
Tier 1 -vakavaraisuussuhde	20,3	20,3
Vakavaraisuussuhde	22,5	23,1
Suhdeluvut ilman riskipainolattioita, %	31.12.2017	31.12.2016
Ydinpääoman (CET1) vakavaraisuussuhde	22,1	20,1
Tier 1 -vakavaraisuussuhde	22,3	20,3
Vakavaraisuussuhde	24,8	23,1

EKP:n asettamat riskipainolattiat laskivat vakavaraisuutta 2,0 prosenttiyksikköä. Ydinpääomien kasvu ylitti luottokannan kasvusta johtuvan kokonaisriskin kasvun. Etuusperusteisten eläkejärjestelyiden (IAS 19) laskennallisten oikaisujen vaikutus ryhmän CET1-vakavaraisuuteen oli noin -1,0 prosenttiyksikköä, eli hieman pienempi kuin vuoden 2016 lopussa.

Suhdeluvut ilman siirtymäsäännöksiä, %	31.12.2017	31.12.2016
Ydinpääoman (CET1) vakavaraisuussuhde	20,1	19,9
Tier 1 -vakavaraisuussuhde	20,1	19,9
Vakavaraisuussuhde	22,4	22,8
Pääomavaatimus, milj. €	31.12.2017	31.12.2016
Omat varat	11 093	10 192
Pääomavaatimus	7 027	5 520
Puskuri pääomavaatimuksiin	4 067	4 673

OP Ryhmän luottolaitostoinnin vakavaraisuus on vahva suhteessa lakisääteiseen ja viranomaisen asettamiin vakavaraisuusvaatimuksiin. Pääomavaatimus 14,3 prosenttia muodostuu minimivaatimuksesta 8 %, kiinteistä lisäpääomavaatimuksesta 2,5 prosenttia, O-SII-pääomavaatimuksesta 2,0 prosenttia, EKP:n asettamasta pääomavaatimuksesta (P2R) 1,75 prosenttia ja ulkomaisten vastuiden maakohtaisista muuttuvista lisäpääomavaatimuksesta 0,03 prosenttia. Vertailuvuonna pääomavaatimus oli 12,5 prosenttia. EKP:n P2R-vaatimus tuli voimaan 1.1.2017.

2 Luottoriski

Luottoriskiosiossa esitetyt luvut eivät sisällä vastapuoliriskin piirissä käsiteltäviä eriä.

2.1 Vastuiden nettomäärä kokonaisuudessaan ja keskiarvona (EU CRB-B)

31.12.2017, milj. €	a	b
	Vastuiden nettoarvo kauden lopussa	Vastuiden keskimääräinen nettoarvo kauden aikana
IRB-menetelmä		
2 Laitokset	7 277	7 165
3 Yritykset	43 313	42 374
5 Joista: Pk-yritykset	15 880	14 725
6 Vähittäisvastuut	52 915	52 282
7 Kiinteistövakuudelliset	45 456	45 309
8 Pk-yritykset	855	854
9 Muut kuin pk-yritykset	44 601	44 456
11 Muut vähittäisvastuut	7 459	6 972
12 Pk-yritykset	826	817
13 Muut kuin pk-yritykset	6 633	6 155
14 Oman pääoman ehtoiset vastuut	2 480	2 538
14a Muut luottovelvoitteisiin kuulumattomat omaisuuserät	1 030	1 053
15 IRB-menetelmä yhteensä	107 015	105 412
Standardimenetelmä		
16 Valtiot tai keskuspankit	14 849	13 502
17 Aluehallinnot tai paikallisviranomaiset	3 516	3 444
18 Julkisyhteisöt ja julkisoikeudelliset laitokset	341	344
19 Kansainväliset kehityspankit	568	628
20 Kansainväliset organisaatiot	476	519
21 Laitokset	299	390
22 Yritykset	2 555	2 173
23 Joista: Pk-yritykset	1 535	1 317
24 Vähittäisvastuut	3 495	3 477
25 Joista: Pk-yritykset	19	17
26 Kiinteistövakuudelliset	533	545
27 Joista: Pk-yritykset	10	11
28 Maksukyvyttömyystilassa olevat vastuut	19	18
34 Muut vastuut	154	146
35 Standardimenetelmä yhteensä	26 805	25 186
36 Yhteensä	133 820	130 598

Luottokanta jatkaa kasvua yritys- ja vähittäisvastuissa. Valtiovastuiden määrä kasvoi likviditeettireservin hallinnan myötä; valtiovastuista 86 prosenttia on talletuksia keskuspankissa.

2.2 Vastuiden maantieteellinen jakautuminen (EU CRB-C)

31.12.2017, milj. €	a	b	c	d	e	f	g	h	i
	Nettoarvot								
	Muut								
	Suomi	Pohjoismaat	Baltia	Muut EU-maat	Muu Eurooppa	USA	Aasia	Muut maat	Yhteensä
IRB-menetelmä									
2 Laitokset	408	1 998	0	2 951	149	72	336	1 363	7 277
3 Yritykset	40 779	1 211	393	734	39	9	60	89	43 313
4 Vähittäisvastuut	52 647	80	10	91	21	24	26	16	52 915
5 Oman pääoman ehdotetut vastuut	2 436	0		13	3	29			2 480
5a Muut luottovelvoitteisiin kuulumattomat erät	1 030								1 030
6 IRB-menetelmä yhteensä	97 299	3 290	403	3 789	211	134	422	1 467	107 015
Standardimenetelmä									
7 Valtiot tai keskuspankit	13 336	0	32	1 482					14 849
8 Aluehallinnot tai paikallisviranomaiset	1 842	186	98	1 359				31	3 516
9 Julkisyhteisöt ja julkisoikeudelliset laitokset	162			179					341
10 Kansainväliset kehityspankit				203				365	568
11 Kansainväliset organisaatiot				67				409	476
12 Laitokset	98	0	194	7					299
13 Yritykset	1 082	0	1 472	0			0		2 555
14 Vähittäisvastuut	3 471	4	6	8	1	2	1	1	3 495
15 Kiinteistövakuudelliset	532	0	0	1	0			0	533
16 Maksukyvyttömyystilassa olevat vastuut	19	0	0	0	0	0	0	0	19
22 Muut vastuut	154								154
23 Standardimenetelmä yhteensä	20 696	191	1 802	3 305	1	2	1	806	26 805
24 Yhteensä	117 995	3 481	2 205	7 094	212	136	423	2 273	133 820

Kokonaisvastuista 88 prosenttia on Suomessa. IRB:n piirissä olevista vastuista 91 prosenttia on Suomessa. Vastuiden maantieteellisessä jakaumassa ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia.

2.3 Vastuiden keskittyminen toimialan tai vastapuolen tyyppin mukaan (EU CRB-D)

31.12.2017, milj. €		IRB						SA	Muut	Yhteensä
		Yritysvastuut	Josta PK-vastuut	IRB Vähittäis-vastuut	Josta PK-vastuut	Luottolaitos-vastuut	Valtiovastuut			
a	Asuntojen vuokraus ja hallinta	7 490	5 327	404	394			14	7 909	
b	Muiden kiinteistöjen hallinta	3 775	2 141	104	68		80	554	4 514	
c	Kauppa	3 697	915	481	166			163	4 341	
d	Energia	3 966	454	6	4			444	4 418	
e	Palvelut	4 076	1 396	1 022	281		350	105	5 552	
f	Rakentaminen	2 938	1 328	668	232		3	73	3 682	
g	Muu teollisuus	2 025	284	62	27			586	2 673	
h	Kone- ja laitteollisuus (ml. huolto)	2 121	129	64	21			34	2 219	
i	Kuljetus ja varastointi	1 504	373	458	210			134	2 096	
j	Rahoitus- ja vakuutus toiminta	2 316	952	27	13	1 595	89	2 984	7 011	
k	Keskuspankkitalletukset						12 815		12 815	
l	Katetut joukkolainat					5 682			5 682	
m	Maa-, metsä- ja kalatalous	1 707	1 086	3 261	158		5	188	5 161	
n	Metsäteollisuus	1 230	73	26	12			15	1 271	
o	Metalliteollisuus	1 172	468	52	25			3	1 226	
p	Eiintarviketeollisuus	1 075	70	21	10			71	1 167	
q	Omien kiinteistöjen kauppa	863	73	8	2			23	894	
r	Informaatio ja viestintä	963	266	57	21		51	37	1 108	
s	Muut toimialat	1 319	205	25	10			1 622	2 966	
t	Vesi- ja jätehuolto	358	116	20	13		4	49	431	
u	Kaivostoiminta ja louhinta	320	173	25	11			3	349	
v	Kemianteollisuus	365	22	1	1			2	369	
x	Kotitalouksien toiminta työnantajana, kotitalouksien eriyttämätön toiminta	1	1	144	0			135	280	
y	Julkinen hallinto ja maanpuolustus (ml. pakollinen sosiaalivakuutus)	31	27	1	1		5 307	77	5 417	
z	Kansainvälisten organisaatioiden ja toimielinten toiminta			1	1		1 043		1 044	
ä	Kotitaloudet			45 977				3 250	49 227	
ä	Yhteensä	43 313	15 880	52 915	1 681	7 276	19 750	10 565	133 820	

Vastuiden toimialajakaumassa ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia. Taulukossa on esitetty olennaisten vastuuryhmien toimialajakauma ja epäolennaiset on esitetty muut toimialat -ryhmässä. Valtiovastuut sisältävät vastuut keskuspankeilta, paikallishallinnoilta, julkisyhteisöiltä, julkisoikeudellisilta laitoksilta, kansainvälisiltä kehityspankeilta ja kansainvälisiltä organisaatioilta.

2.4 Vastuiden maturiteetti (EU CRB-E)

31.12.2017, milj. €	a	b	c	d	e	f
	Vaadittaessa maksettava	≤ 1 vuosi	> 1 vuosi ≤ 5 vuotta	> 5 vuotta	El ilmoitettua maturiteettia	Yhteensä
IRB-menetelmä						
2 Laitokset	307	506	4 537	1 365	562	7 277
3 Yritykset		4 943	16 825	14 992	6 553	43 313
4 Vähittäisvastuut		1 625	5 797	44 091	1 403	52 915
5 Oman pääoman ehtoiset vastuut				380	2 100	2 480
5a Muut luottovelvoitteisiin kuulumattomat erät		1 027		2		1 030
6 IRB-menetelmä yhteensä	307	8 101	27 159	60 830	10 618	107 015
Standardimenetelmä						
7 Valtiot tai keskuspankit	12 910	140	572	1 030	197	14 849
8 Aluehallinnot tai paikallisviranomaiset		50	1 253	1 622	591	3 516
9 Julkisyhteisöt ja julkisoikeudelliset laitokset		1	340			341
10 Kansainväliset kehityspankit		0	423	111	34	568
11 Kansainväliset organisaatiot		208	268			476
12 Laitokset		138	0	0	160	299
13 Yritykset		1 113	796	181	466	2 555
14 Vähittäisvastuut		1 929	639	475	453	3 495
15 Kiinteistövakuudelliset		4	133	389	7	533
16 Maksukyvyttömyystilassa olevat vastuut		1	4	9	6	19
22 Muut vastuut		154				154
23 Standardimenetelmä yhteensä	12 910	3 738	4 426	3 817	1 914	26 805
24 Yhteensä	13 218	11 840	31 584	64 647	12 532	133 820

Maturiteettijakaumassa ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia. Maturiteetti on esitetty sopimuksen mukaisen maturiteetin mukaisesti.

2.5 Vastuiden laatu vastuuryhmän ja instrumentin mukaan (EU CR1-A)

31.12.2017, milj. €	a	b	c	d	e	f	g
	Bruttokirjanpitoarvot		Arvon alentumiset		Luottotappiot	Kauden arvonalentumiset	Nettoarvot (a+b-c-d)
	Maksukyvyttömät vastuut	Maksukykyiset vastuut	Saamis-kohtaiset	Saamisryhmäkohtaiset			
IRB-menetelmä							
2 Laitokset		7 278			2	0	7 277
3 Yritykset	786	42 887	317	42	49	-36	43 313
5 Joista: PK-yritykset	367	15 646	117	16	30	23	15 880
6 Vähittäisvastuut	463	52 568	96	20	16	18	52 915
7 Kiinteistövakuudelliset	352	45 149	45		2	-1	45 456
8 Pk-yritykset	20	836	2		0	-1	855
9 Muut kuin pk-yritykset	332	44 312	43		2	0	44 601
11 Muut vähittäisvastuut	111	7 419	51	20	14	19	7 459
12 Pk-yritykset	28	806	7	1	3	-1	826
13 Muut kuin pk-yritykset	83	6 613	44	19	11	20	6 633
14 Oman pääoman ehtoiset vastuut	0	2 483	2			-2	2 480
14a Muut luottovelvoitteisiin kuulumattomat erät		1 030					1 030
15 IRB-menetelmä yhteensä	1 249	106 245	416	63	65	-20	107 015
Standardimenetelmä							
16 Valtiot tai keskuspankit		14 849				0	14 849
17 Aluehallinnot tai paikallisviranomaiset		3 516					3 516
18 Julkisyhteisöt ja julkisoikeudelliset laitokset		341					341
19 Kansainväliset kehityspankit		568					568
20 Kansainväliset organisaatiot		476					476
21 Laitokset		299					299
22 Yritykset		2 560	4	2		2	2 555
23 Joista: PK-yritykset		1 539	3	0		2	1 535
24 Vähittäisvastuut		3 504	2	7	0	2	3 495
25 Joista: PK-yritykset		19	0			0	19
26 Kiinteistövakuudelliset	1	533	1			0	533
27 Joista: PK-yritykset	0	10	0			0	10
28 Maksukyvyttömyystilassa olevat vastuut	24		5		8	1	19
34 Muut vastuut		154					154
35 Standardimenetelmä yhteensä	26	26 800	12	8	8	4	26 805
36 Yhteensä	1 274	133 045	427	71	74	-16	133 820
37 Josta: Lainat	1 183	85 829	401			-20	86 611
38 Joista: Vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit		11 335	0				11 335
39 Joista: Taseen ulkopuoliset vastuut	73	22 290					22 363

Luottokannan laatu säilyi edelleen hyvänä. Arvon alentumisten määrä laski hieman vuoden aikana ja luottotappiot olivat edellisen vuoden tasolla. Kauden arvonalentumiset on esitetty nettoina. Maksukyvyttömiä vastuuta ovat rating-luokkiin 11–12 tai F kuuluvat vastuut. Standardimenetelmässä maksukyvyttömiä vastuuta ovat yli 90 päivää eräntyneet vastuut.

2.6 Vastuiden laatu toimialan tai vastapuolen tyyppin mukaan (EU CR1-B)

31.12.2017, milj. €	a		b		c		d		e		f		g	
	Bruttokirjanpitoarvot				Arvon alentumiset									
	Maksu- kyvyttömät vastuut	Maksu- kykyiset vastuut	Saamis- kohtaiset	Saamisryhmä- kohtaiset	Luottotappiot	Kauden arvonalentumiset	Nettoarvot (a+b-c-d)							
1 Asuntojen vuokraus ja hallinta	8	7 901	1		0	0	7 909							
2 Muiden kiinteistöjen hallinta	61	4 469	16		4	-2	4 514							
3 Kauppa	61	4 298	18		2	-13	4 341							
4 Energia	38	4 392	12			-10	4 418							
5 Palvelut	89	5 490	26		7	-9	5 552							
6 Rakentaminen	87	3 613	18		3	-12	3 682							
7 Muu teollisuus	53	2 639	20		19	5	2 673							
8 Kone- ja laitteellisuus (ml. huolto)	75	2 171	27		1	-13	2 219							
9 Kuljetus ja varastointi	45	2 063	11		0	-1	2 096							
10 Rahoitus- ja vakuutus toiminta	10	7 011	8	2	0	0	7 011							
11 Keskuspankkitalletukset		12 815					12 815							
12 Katetut joukkolainat		5 682					5 682							
13 Maa-, metsä- ja kalatalous	139	5 056	34		1	7	5 161							
14 Metsäteollisuus	141	1 231	101		0	4	1 271							
15 Metalliteollisuus	63	1 187	24		16	7	1 226							
16 Elintarviketeollisuus	21	1 157	11		0	1	1 167							
17 Omien kiinteistöjen kauppa	4	891	1			-1	894							
18 Informaatio ja viestintä	13	1 101	6		0	-1	1 108							
19 Muut toimialat	1	3 009	1	44	0	-14	2 966							
20 Vesi- ja jätehuolto	2	430	0		1	0	431							
21 Kaivostoiminta ja louhinta	33	338	22		0	12	349							
22 Kemianteollisuus	0	369	0				369							
23 Kotitalouksien toiminta työnantajana, kotitalouksien eriyttämätön toiminta	2	278	1		0	-1	280							
24 Julkinen hallinto ja maanpuolustus (ml. pakollinen sosiaalivakuutus)		5 417				0	5 417							
25 Kansainvälisten organisaatioiden ja toimielinten toiminta		1 044					1 044							
26 Kotitaloudet	328	48 996	70	26	18	25	49 227							
24 Yhteensä	1 274	133 045	427	71	74	-16	133 820							

Kiinteistösektorin arvonalentumiset ovat alhaiset kattavien vakuuksien takia. Maa-, metsä- ja kalatalous -toimialan korkea maksukyvyttömiin vastuiden määrä suhteessa arvonalentumisiin selittyi tukien maksuaikataulujen aiheuttamilla teknisillä maksukyvyttömyyksillä. Kaivostoiminta ja louhinta -toimialan korkea maksukyvyttömiin vastuiden määrä suhteessa vastuksiin johtuu yksittäisistä tapauksista, joissa vastuiden määrä korostuu verrattuna toimialan kokonaisvastuksiin.

2.7 Vastuiden laatu maantieteellisen alueen mukaan (EU CR1-C)

31.12.2017, milj. €	a		b		c		d		e		f		g	
	Bruttokirjanpitoarvot				Arvon alentumiset									
	Maksu- kyvyttömät vastuut	Maksu- kykyiset vastuut	Saamis- kohtaiset	Saamisryhmä- kohtaiset	Luottotappiot	Kauden arvonalentumiset	Nettoarvot (a+b-c-d)							
1 Suomi	1 260	117 227	423	69	56	0	117 995							
2 Muut Pohjoismaat	2	3 480	1		0	0	3 481							
3 Baltia	10	2 199	3	1	0	1	2 205							
4 Muut EU-maat	1	7 095	0	2	18	-17	7 094							
5 Muu Eurooppa	0	212					212							
6 USA	0	136	0		0	0	136							
7 Aasia	0	423	0		0	0	423							
8 Muut maat	1	2 273	0		0	0	2 273							
11 Yhteensä	1 274	133 045	427	71	74	-16	133 820							

Kokonaisvastuista 88 prosenttia on Suomessa ja muu jako on esitetty olennaisuuden periaatetta soveltaen. Maksukyvyttömistä vastuista ja arvonalentumisista 99 % on Suomessa. Muut EU-maat -ryhmässä esitetty luottotappio ja arvonalentumisen muutos linkittyvät samoihin tapauksiin.

2.8 Eräntyneiden vastuiden ikäjakaukama (EU CR1-D)

31.12.2017, milj. €	a		b		c		d		e		f	
	Bruttokirjanpitoarvot											
	≤ 30 päivää		> 30 päivää ≤ 60 päivää	> 60 päivää ≤ 90 päivää	> 90 päivää ≤ 180 päivää	> 180 päivää ≤ 1 vuosi	> 1 vuosi					
1 Lainat	318		155	99	130	111	370					
2 Vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit							0					
3 Vastuut yhteensä	318		155	99	130	111	370					

Eräntyneiden vastuiden määrä kasvoi hieman vuoden aikana.

2.9 Järjestämättömät ja lainanhoitojoustosaamiset (EU CR1-E)

	Vieraan pääoman ehtoliset arvopaperit	Lainat ja ennakko- maksut	Taseen ulkopuolliset vastuut
31.12.2017, milj. €	11 335	86 611	22 363
Terveiden ja järjestämättömien vastuiden bruttokirjanpitoarvo			
joista terveet mutta erääntyneitä > 30 päivää ja ≤ 90 päivää		165	
joista lainanhoitojoustosaamiset		2 311	2
joista järjestämättömiä	0	1 487	84
joista maksukyvyttömiä		1 201	73
joista arvoltaan alentuneita	0	646	
joista lainanhoitojoustosaamiset		432	0
Kertyneet arvon alenemiset ja varaukset ja luottoriskistä johtuvat negatiiviset käyvän arvon oikaisut			
terveistä vastuista		-48	
joista lainanhoitojoustosaamisia		-2	
järjestämättömistä vastuista	0	-445	
joista lainanhoitojoustosaamisia		-71	
Saadut vakuudet ja takaukset			
järjestämättömistä vastuista		913	15
joista lainanhoitojoustosaamisille		2 179	1

Järjestämättömät ja lainanhoitojoustosaamiset kasvoivat hieman vuoden aikana.

2.10 Muutokset arvonalentumisissa (EU CR2-A)

	a	b
31.12.2017, milj. €		
1 Määrä tilikauden alussa	450	64
2 Kauden aikana arvioitujen lainatappioiden vuoksi vähennetyistä määristä johtuvat lisäykset	68	7
3 Kauden aikana arvioitujen lainatappioiden vuoksi kumotuista määristä johtuvat vähennykset	-34	
4 Kertyneitä luottotappioita vastaan tehdyistä määristä johtuvat vähennykset	-56	
8 Muut oikaisut	0	
9 Määrä tilikauden lopussa	427	71
10 Suoraan tuloslaskelmaan kirjatut arvonalentumisten peruutukset		
11 Suoraan tuloslaskelmaan kirjatut saamiskohtaiset arvonalentumiset		

Saamiskohtaisten arvonalentumisten määrä laski vuoden aikana. Saamisryhmäkohtaisten arvonalentumisten määrä nousi luottokannan kasvun mukaisesti.

2.11 Muutokset maksukyvyttömiä vastuiden määrissä (EU CR2-B)

	a
31.12.2017, milj. €	Maksukyvyttömiä vastuiden bruttokirjanpitoarvo
1 Määrä tilikauden alussa	1 245
2 Lainat ja vieraan pääoman ehtoliset arvopaperit, joista on tullut maksukyvyttömiä tai joiden arvo on alentunut edellisen raportointikauden jälkeen	227
3 Palautettu maksukykyiseen tilaan	-82
4 Luottotappioiksi kirjatut määrät	-79
5 Muut muutokset	-38
6 Määrä tilikauden lopussa	1 274

Maksukyvyttömiä vastuiden määrä nousi hieman. Kasvu tuli henkilöasiakkaista.

2.12 Luottoriskin vähentämistekniikat – yhteenvedo (EU CR3)

	a	b	c	d	e
	Vakuudetto- mat vastuut – kirjan- pitoarvo	Suojatut vastuut – kirjan- pitoarvo	Vakuudella suojatut vastuut	Takauksilla suojatut vastuut	Luotto- Johdannai- silla suojatut vastuut
31.12.2017, mlj. €					
1 Lainat yhteensä	32 743	53 869	48 547	5 322	
2 Vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit yhteensä	4 636	6 699	5 682	1 018	
3 Vastuut yhteensä	71 850	61 971	54 953	7 018	
4 joista maksukyvyttömiä	435	393	354	39	

Vahittaisvastuissa sisäisten luokitusten menetelmässä voidaan hyödyntää laajemmin vakuuksia kuin standardimenetelmän vastuulle sekä luottolaitos- ja yritysastuulle. Vahittaisvastuiden takaukset ja vakuudet käsitellään osana LGD:tä. Taulukossa samaan vastuuseen voi kohdistua useampi vakuus tai takaus.

Standardimenetelmässä ja sisäisten luokitusten menetelmässä luottolaitos- ja yritysastuiden osalta hyödynnetään seuraavia vakavaraisuussäännösten määrittelemiä reaaliavakuuksia: asuinkiinteistöjä ja asuinhuoneiston hallintaan oikeuttavia osakkeita, talletuksia ja arvopapereita (osakkeita). Talletukset ja arvopaperit ovat säännösten tarkoittamia rahoitusvakuuksia, ja näiden käsittelyyn laskennassa on valittavissa vaihtoehtoisia menetelmiä. OP Ryhmässä rahoitusvakuudet em. menetelmissä on käsitelty ns. kattavaa menetelmää ja valvojan määrittämiä volatilitteettikorjauksia käyttäen.

Standardimenetelmässä ja sisäisten luokitusten menetelmässä luottolaitos- ja yritysastuiden osalta voidaan hyödyntää vain vakavaraisuussäännösten määrittelemiä hyväksytyjä takaajia, kuten Suomen valtion ja muiden valtioiden antamia takauksia sekä kuntien ja pankkien antamia takauksia. Luottojohdannaisia ei laskennassa ole hyödynnetty. Luottoriskissä ei ole sovellettu tase-erien tai taseen ulkopuolisten erien nettoutusta.

Vakuutena olevat Suomessa sijaitsevat asuinkiinteistöt ja asuinhuoneiston hallintaan oikeuttavat osakkeet muodostavat suurimman vakavaraisuudessa hyödynnetyn vakuuslajin. Muiden reaaliavakuuksien vaikutus luottoriskin vakavaraisuuteen on selvästi vähäisempi. Hyödynnettyjä takauksia ovat antaneet useat eri takaajat. Merkittävin yksittäinen takaaja on Suomen valtio.

2.13 Vakavaraisuuslaskennassa hyödynnetty vakuudet

	Vastuun määrä	Takaukset	Rahoitus- vakuus	Muu vakuus
31.12.2017, mlj. €				
Standardimenetelmä	27 868	856	8	565
Saamiset valtiolta ja keskuspankeilta	15 164	116	5	
Saamiset aluehallinnolta tai paikallisviranomaisilta	3 788	231		
Saamiset julkisyhteisöiltä ja julkisoikeudellisilta laitoksilta	341	279		
Saamiset kansainvälisiltä kehityspankeilta	724			
Saamiset kansainvälisiltä organisaatioilta	476	199		
Saamiset laitoksilta	590			
Saamiset yrityksiltä	2 556	6	1	
Vahittaisaamiset	3 496	25	2	
Kiinteistövakuudelliset vastuut	562			562
Maksukyvyttömyystilassa olevat vastuut	19		0	3
Muut erät	154			
Sisäisten luottoluokitusten menetelmä	109 058	6 926	570	66 474
Saamiset laitoksilta	7 785	165		
Saamiset yrityksiltä	44 213	3 445	368	1 066
Vahittaisaamiset	53 032	3 316	203	65 408
Kiinteistövakuudelliset vähittäisaamiset	45 501	1 256	109	64 349
Muut vähittäisaamiset	7 531	2 060	94	1 059
Oman pääoman ehtoiset sijoitukset	2 480			
PD/LGD-menetelmä	2 314			
Yksinkertainen menetelmä	166			
Arvopaperisetetut erät	518			
Muut luottovelvoitteisiin kuulumattomat omaisuuserät	1 030			
Yhteensä	136 926	7 782	578	67 039

Taulukko sisältää tiedot sekä luotto- että vastapuoliriskistä, eli tiedot eivät täsmää muissa taulukoissa esitettyihin nettovastuiden määriin. Kiinteistövakuuksien määrä on kasvanut vastuiden suhteessa vuoden aikana. Muiden kuin kiinteistövakuuksien ja takauksien määrät ovat pysyneet samalla tasolla.

2.14 Standardimenetelmä – Luottoriskivastuut ja luottoriskin vähentämisen vaikutukset (EU CR4)

Milj. €	Vastuuryhmät	a	b	c		d	e	f
		Vastuut ennen luottovasta- arvokerrointa ja luottoriskin vähentämistä		Vastuut luottovasta- arvokerrointa ja luottoriskin vähentämisen jälkeen		Riskipainotetut vastuuerät ja keskimääräinen riskipaino		
		Taseeseen sisältyvä määrä	Taseen ulkopuolinen määrä	Taseeseen sisältyvä määrä	Taseen ulkopuolinen määrä	Riskipaino- tutut vastuuerät	Keski- määräinen riskipaino (%)	
	1 Valtiot tai keskuspankit	14 641	208	16 804	213			
	2 Aluehallinnot tai paikallisviranomaiset	2 584	932	3 199	230	18		0,5
	3 Julkisyhteisöt ja julkisoikeudelliset laitokset	241	100	62				
	4 Kansainväliset kehityspankit	568		615	8			
	5 Kansainväliset organisaatiot	476		476				
	6 Laitokset	83	216	104	68	2		1,1
	7 Yritykset	2 062	493	2 056	215	2 202		97,0
	8 Vahittaisvastuut	1 431	2 064	1 406	6	1 057		74,8
	9 Kiinteistövakuudelliset	525	8	525	4	206		38,9
	10 Maksukyvyttömyystilassa olevat vastuut	19		19		28		150,0
	16 Muut erät	154		154		324		210,1
	17 Yhteensä	22 784	4 022	25 420	745	3 838		14,7

Standardimenetelmän vastuiden määrä laski hieman vuoden aikana. Samaan aikaan riskipainotettujen erien määrä kasvoi. Muut erät sisältää mm. laskennalliset verosaamiset, joita ei ole vähennetty omista varoista, nämä käsitellään riskipainolla 250 prosenttia.

2.15 Standardimenetelmä (EU CR5)

Milj. €	Vastuuryhmät	Riskipaino										Yhteensä	Joista luokitte- mattomia	
		0 %	20 %	35 %	50 %	75 %	100 %	150 %	250 %	Muut				
	1 Valtiot tai keskuspankit	17 017											17 017	
	2 Aluehallinnot tai paikallisviranomaiset	3 337	92										3 430	880
	3 Julkisyhteisöt ja julkisoikeudelliset laitokset	62											62	
	4 Kansainväliset kehityspankit	623											623	623
	5 Kansainväliset organisaatiot	476											476	476
	6 Laitokset	162	10										172	162
	7 Yritykset		67				2 140				64	2 271	2 271	
	8 Vahittaisvastuut					1 396					17	1 413	1 413	
	9 Kiinteistövakuudelliset			378	142						9	529	529	
	10 Maksukyvyttömyystilassa olevat vastuut							19				19	19	
	16 Muut erät						41		113			154	89	
	17 Yhteensä	21 677	169	378	142	1 396	2 181	19	113	89	26 165	6 462		

OP Ryhmän vakavaraisuuslaskennassa sovelletaan vastuun riskipainon määrittämiseksi luottoriskin standardimenetelmässä Moody's Investors Service, Fitch Ratings tai Standard & Poor's Financial Services - luottoluokituslaitosten luokituksia saamiin valtioille ja keskuspankeille (ja niihin verrattaviin eriin, yo. taulukon rivit 2–5) sekä yrityksiltä. Ulkoinen luottoluokitus määrää saamisen luottoluokan. Saamisen vakavaraisuusvaatimuksen laskennassa riskipaino määräytyy luottoluokan mukaan. Jos vastapuolelle tai saamiselle on kaksi luottoluokitusta, luottoluokan määräytymisessä käytetään niistä heikompa.

Kansainvälisten kehityspankkien saamisen riskipaino voi määräytyä myös muotoin kuin ulkoisen luottoluokituksen perusteella. Mikäli riskipainon vaikuttaa ulkoinen luottoluokitus, käytetään vakavaraisuuslaskennassa tällöin yllä mainittujen luottoluokituslaitosten luokituksia myös kansainvälisten kehityspankkien saamisen riskipainottamisessa.

Saamisille käytetään vakavaraisuuslaskennassa sen liikkeeseenlaskuohjelman tai -järjestelyn arvopaperikohtaista luottoluokitusta, johon kyseinen saaminen kuuluu. Jos tätä luokitusta ei ole käytettävissä, käytetään liikkeeseenlaskijan yleistä luottoluokitusta, mikäli se on käytettävissä. Standardimenetelmään kuuluviin eriin ei sisälly omista varoista vähennettäviä erä.

2.16 IRB-menetelmä – Luottoriskivastuut vastuuryhmän ja PD-luokan mukaan (EU CR6)

Oheisissa taulukoissa on esitetty IRB-menetelmän piirissä olevien luottoriskivastuiden PD luokkajakauka, erittely riskiparametreista sekä muita tietoja. Keskimääräisessä PD:ssä ja riskipainossa ei ole huomioitu maksukyvyttömiä eli PD 100. PD minimiarvo on 0,03 prosenttia. CCF on luottovasta-arvokerroin. Taseen ulkopuoliset vastuut sisältävät mm. nostamattomat lainat ja käyttämättömät sitoumukset. Vastuiden määrät eivät sisällä vastapuoliriskiä.

	a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l
PD-luokka	Alkuperäiset taseeseen sisältyvät bruttovastuut	Taseen ulkopuoliset vastuut ennen luottovasta-arvokerrontaa	Keski-määräinen CCF	EAD luottoriskin vähentämisteknikkoiden ja CCF:n jälkeen	Keski-määräinen PD	Velallisten määrä	Keski-määräinen LGD	Keski-määräinen maturiteetti	Riskipainotetut vastuuerät	Keski-määräinen riskipaino	Odotetut tappiot	Arvon-alentumiset ja arvonalaisut
Vähittäisvastuut												
0,00 - < 0,15	40 893	2 732	52,1 %	39 586	0,0 %	570 880	16,1 %	14,2	935	2,4 %	3	
0,15 - < 0,25	2 491	173	57,6 %	2 417	0,2 %	75 395	16,9 %	14,3	186	7,7 %	1	
0,25 - < 0,50	3 415	173	58,3 %	3 342	0,4 %	133 226	21,7 %	11,0	481	14,4 %	3	
0,50 - < 0,75	1 064	28	40,2 %	1 047	0,7 %	51 523	23,5 %	10,3	242	23,1 %	2	
0,75 - < 2,50	2 123	127	57,6 %	2 069	1,4 %	84 402	27,3 %	9,0	686	33,2 %	8	
2,50 - < 10,00	1 577	70	53,7 %	1 545	5,8 %	61 947	26,4 %	9,4	907	58,7 %	23	
10,00 - < 100,00	1 005	19	64,1 %	998	25,7 %	33 184	23,5 %	10,4	943	94,4 %	59	
100,00	463	5	0,0 %	458	100,0 %	10 717	28,9 %	18,1	580	126,5 %	100	
Yhteensä	53 031	3 326	52,9 %	51 464	0,8 %	1 021 274	17,7 %	13,5	4 959	8,6 %	199	116

Vähittäisvastuiden riskiparametrit keskimäärin nousivat hieman vuoden aikana, samalla keskimääräinen riskipaino ja odotettujen tappioiden suhde EAD:hen nousivat hieman.

Vähittäisvastuiden henkilöasiakkaiden maksukykyä arvioitavien luokittelumallien antamien PD-arvojen asettamisessa on käytetty omaa henkilöasiakkaiden maksukyvyttömyysaineistoa ja ulkoista aineistoa. Ulkoisena aineistona on hyödynnetty työttömyysasteita vuodesta 1989 alkaen. Aineistoon liittyvä epävarmuus on huomioitu tilastollisen varovaisuuslisän avulla.

Vähittäisvastuiden yritysasiakkaiden luokittelumallien antamien PD-arvojen asettamisessa on käytetty omaa yritysasiakkaiden maksukyvyttömyysaineistoa sekä ulkoista aineistoa. Ulkoisena aineistona on käytetty konkurssiosuoksia vuodesta 1987 alkaen. Aineistoon liittyvä epävarmuus on huomioitu tilastollisen varovaisuuslisän avulla. Nykyään käytössä olevat yritysasiakkaiden maksukyvyttömyyden todennäköisyydet (PD) otettiin käyttöön ensimmäisellä vuosineljänneksellä 2015.

Vähittäisvastuiden LGD-estimaattien määrittelyssä on käytetty sopimus-, asiakas-, maksukyvyttömyys-, vakuus- ja perintätietoja vuosilta 2008-2014. Maksukyvyttömyyden määrittelyä sovelletaan samoin kuin PD-malleissa. Lisäksi mallissa hyödynnetään tuotetasoista vakuudettomien palautusten kassavirtatietoja ja toipumistodennäköisyyksiä sekä vakuuksien arvoille lama-ajan arvostusoikaisuja perustuen 1990-luvun alun lamaan.

Vähittäisvastuiden riskipainolaskennassa sovelletaan asuinkiinteistövakuudellisille vastuulle 10 %:n ja liikekiinteistövakuudellisille vastuulle 15 %:n LGD-minimitasoa.

	a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l
PD-luokka	Alkuperäiset taseeseen sisältyvät bruttovastuut	Taseen ulkopuoliset vastuut ennen luottovasta-arvokerrontaa	Keski-määräinen CCF	EAD luottoriskin vähentämisteknikkoiden ja CCF:n jälkeen	Keski-määräinen PD	Velallisten määrä	Keski-määräinen LGD	Keski-määräinen maturiteetti	Riskipainotetut vastuuerät	Keski-määräinen riskipaino	Odotetut tappiot	Arvon-alentumiset ja arvonalaisut
Vähittäisvastuut - Kiinteistövakuudelliset												
0,00 - < 0,15	37 102	770	53,9 %	36 747	0,0 %	444 812	14,3 %	14,3	718	2,0 %	2	
0,15 - < 0,25	1 912	27	54,6 %	1 899	0,2 %	25 234	15,5 %	14,5	134	7,1 %	1	
0,25 - < 0,50	2 333	65	61,0 %	2 307	0,4 %	38 759	14,1 %	12,9	221	9,6 %	1	
0,50 - < 0,75	693	7	53,1 %	690	0,7 %	11 064	14,8 %	13,1	109	15,8 %	1	
0,75 - < 2,50	1 333	61	64,9 %	1 312	1,4 %	24 813	14,9 %	11,2	307	23,4 %	3	
2,50 - < 10,00	1 026	25	68,8 %	1 018	5,9 %	16 517	15,6 %	11,6	554	54,5 %	9	
10,00 - < 100,00	750	9	72,9 %	748	26,3 %	9 823	15,5 %	12,3	678	90,7 %	31	
100,00	352	2	0,0 %	350	100,0 %	4 336	20,7 %	17,0	419	119,5 %	42	
välisumma	45 501	966	55,6 %	45 072	0,7 %	575 358	14,5 %	14,1	3 140	6,1 %	89	45
Vähittäisvastuut - Muut vastuut - ei PK-vastuut												
0,00 - < 0,15	3 791	1 962	51,4 %	2 839	0,1 %	179 244	39,7 %	12,0	218	7,7 %	1	
0,15 - < 0,25	578	145	58,2 %	517	0,2 %	51 635	21,8 %	13,5	52	10,0 %	0	
0,25 - < 0,50	916	86	57,3 %	879	0,4 %	94 169	35,5 %	7,3	216	24,5 %	1	
0,50 - < 0,75	371	21	36,3 %	357	0,7 %	41 112	40,2 %	5,1	133	37,2 %	1	
0,75 - < 2,50	412	22	47,9 %	400	1,4 %	51 637	36,6 %	6,4	177	44,2 %	2	
2,50 - < 10,00	354	17	43,1 %	345	6,0 %	41 192	37,8 %	5,8	210	60,9 %	8	
10,00 - < 100,00	191	2	37,0 %	190	24,2 %	22 289	40,5 %	5,4	190	100,1 %	19	
100,00	83		0,0 %	83	100,0 %	4 314	46,5 %	22,6	60	72,5 %	44	
välisumma	6 697	2 255	51,8 %	5 610	1,5 %	485 592	37,2 %	10,1	1 255	21,6 %	76	63
Vähittäisvastuut - Muut vastuut - PK-vastuut												
0,00 - < 0,15												
0,15 - < 0,25	1	0	55,0 %	1	0,2 %	26	105,0 %	7,9	0	32,5 %	0	
0,25 - < 0,50	166	22	54,1 %	156	0,4 %	2 885	55,1 %	3,4	44	28,0 %	0	
0,50 - < 0,75												
0,75 - < 2,50	378	43	52,2 %	357	1,4 %	10 708	62,1 %	3,8	202	56,6 %	3	
2,50 - < 10,00	197	28	46,5 %	182	5,0 %	6 660	65,7 %	3,9	143	78,3 %	6	
10,00 - < 100,00	64	8	60,7 %	61	22,6 %	2 836	69,5 %	3,7	74	122,4 %	10	
100,00	28	3	0,0 %	25	100,0 %	2 788	86,5 %	19,5	101	405,4 %	14	
välisumma	834	104	50,3 %	782	3,7 %	25 903	63,0 %	4,2	564	61,2 %	33	8
Yhteensä	53 031	3 326	52,9 %	51 464	0,8 %	1 086 853	17,7 %	13,5	4 959	8,6 %	199	116

Kiinteistövakuudellisten vähittäisvastuiden keskimääräiset riskipainot nousivat hienoisesti vuoden aikana. Keskimääräiset riskiparametrit säilyivät vuoden aikana samoilla tasolla. PK-yritysvastuiden riskipainot laskivat laskennan optimoinnin seurauksena. Sama asiakas voi kuulua useampaan alavastuuryhmään, joten velallisten määrien summat eroavat taulukoiden välillä.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	
PD-luokka	Alkuperäiset taseeseen sisältyvät bruttovastuut	Taseen ulkopuoliset vastuut ennen luottovastavä- arvoeroa	Keski- määräinen CCF	EAD luottoriskin vähentämisen teknikkoiden ja CCF:n jälkeen	Keski- määräinen PD	Velallisten määrä	Keski- määräinen LGD	Keski- määräinen maturiteetti	Riskipainotetut vastuuerät	Keski- määräinen riskipaino	Odotetut tappiot	Arvon- alentumiset ja arvonn- oikaisut
Yritysvastuut												
0,00 - < 0,15	10 332	3 943	57,8 %	8 754	0,1 %	583	44,3 %	3,8	2 058	23,5 %	3	
0,15 - < 0,25	4 119	1 710	55,0 %	3 139	0,2 %	607	44,8 %	5,1	1 352	43,1 %	3	
0,25 - < 0,50	8 897	2 835	49,4 %	7 366	0,4 %	8 427	44,6 %	9,0	3 908	53,1 %	13	
0,50 - < 0,75												
0,75 - < 2,50	9 612	3 135	48,6 %	7 925	1,3 %	8 712	43,9 %	8,4	6 731	84,9 %	45	
2,50 - < 10,00	8 965	2 212	52,9 %	4 615	4,3 %	8 574	44,1 %	7,7	5 536	120,0 %	88	
10,00 - < 100,00	962	285	52,7 %	820	20,0 %	1 486	44,2 %	11,4	1 570	191,4 %	72	
100,00	786	68	42,8 %	743	100,0 %	1 131	45,0 %	15,5		0,0 %	335	
Yhteensä	43 672	14 188	52,8 %	33 363	1,6 %	29 520	44,3 %	7,2	21 154	64,9 %	558	359

Yritysvastuiden riskipainot laskivat vuoden aikana laskennan optimoinnin seurauksena. Keskimääräiset riskiparametrit paranivat hieman.

Yritysvastuiden luokittelumallien antamien PD-arvojen asettamisessa on käytetty omaa yritysasiakkaiden maksukyvyttömyysaineistoa sekä ulkoista aineistoa. Ulkoisena aineistona on käytetty konkurssiosuusia vuodesta 1987 alkaen. Aineistoon liittyvä epävarmuus on huomioitu tilastollisen varovaisuuslisän avulla. Nykyään käytössä olevat yritysasiakkaiden maksukyvyttömyyden todennäköisyydet (PD) otettiin käyttöön ensimmäisellä vuosineljänneksellä 2015.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	
PD-luokka	Alkuperäiset taseeseen sisältyvät bruttovastuut	Taseen ulkopuoliset vastuut ennen luottovastavä- arvoeroa	Keski- määräinen CCF	EAD luottoriskin vähentämisen teknikkoiden ja CCF:n jälkeen	Keski- määräinen PD	Velallisten määrä	Keski- määräinen LGD	Keski- määräinen maturiteetti	Riskipainotetut vastuuerät	Keski- määräinen riskipaino	Odotetut tappiot	Arvon- alentumiset ja arvonn- oikaisut
Yritysvastuut - Muut vastuut												
0,00 - < 0,15	8 756	3 464	61,6 %	7 545	0,1 %	329	44,2 %	3,9	1 830	24,3 %	2	
0,15 - < 0,25	3 541	1 445	51,6 %	2 666	0,2 %	142	44,8 %	3,4	1 179	44,2 %	2	
0,25 - < 0,50	4 394	2 078	53,0 %	3 372	0,4 %	1 172	44,7 %	4,6	2 083	61,8 %	6	
0,50 - < 0,75												
0,75 - < 2,50	5 212	2 324	49,3 %	3 972	1,3 %	1 487	43,6 %	6,5	3 768	94,9 %	22	
2,50 - < 10,00	4 811	1 546	50,3 %	2 225	4,1 %	1 552	44,3 %	6,3	3 018	135,6 %	40	
10,00 - < 100,00	527	250	54,4 %	408	17,4 %	159	44,8 %	14,5	910	223,0 %	32	
100,00	419	55	42,9 %	385	100,0 %	173	45,7 %	13,3			176	
välisumma	27 660	11 162	54,7 %	20 573	1,2 %	5 014	44,3 %	5,1	12 788	63,3 %	280	226
Yritysvastuut - PK-vastuut												
0,00 - < 0,15	1 576	479	27,8 %	1 209	0,1 %	254	44,8 %	3,2	228	18,8 %	0	
0,15 - < 0,25	578	265	71,8 %	474	0,2 %	465	44,8 %	14,8	173	36,5 %	0	
0,25 - < 0,50	4 503	756	38,8 %	3 993	0,4 %	7 255	44,6 %	12,7	1 825	45,7 %	7	
0,50 - < 0,75												
0,75 - < 2,50	4 400	811	46,5 %	3 953	1,3 %	7 225	44,3 %	10,2	2 962	74,9 %	23	
2,50 - < 10,00	4 154	666	58,4 %	2 390	4,6 %	7 022	43,9 %	9,1	2 518	105,3 %	48	
10,00 - < 100,00	435	36	39,2 %	412	22,5 %	1 327	43,7 %	8,4	659	160,1 %	41	
100,00	367	13	42,6 %	359	100,0 %	958	44,3 %	17,8			159	
välisumma	16 013	3 026	45,9 %	12 790	2,2 %	24 506	44,3 %	10,5	8 365	67,3 %	278	133
Yhteensä	43 672	14 188	52,8 %	33 363	1,6 %	29 520	44,3 %	7,2	21 154	64,9 %	558	359

a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	
PD-luokka	Alkuperäiset taseeseen sisältyvät bruttovastuut	Taseen ulkopuoliset vastuut ennen luottovastavä- arvoeroa	Keski- määräinen CCF	EAD luottoriskin vähentämisen teknikkoiden ja CCF:n jälkeen	Keski- määräinen PD	Velallisten määrä	Keski- määräinen LGD	Keski- määräinen maturiteetti	Riskipainotetut vastuuerät	Keski- määräinen riskipaino	Odotetut tappiot	Arvon- alentumiset ja arvonn- oikaisut
Luottolaitosvastuut												
0,00 - < 0,15	5 868	545	65,0 %	5 685	0,0 %	169	15,8 %	5,5	423	7,4 %	0	
0,15 - < 0,25	650	30	66,4 %	640	0,2 %	27	13,5 %	5,9	83	13,0 %	0	
0,25 - < 0,50	306	106	49,1 %	256	0,3 %	45	22,5 %	3,1	89	34,6 %	0	
0,50 - < 0,75	171	32	78,1 %	11	0,7 %	36	45,0 %	7,5	10	89,7 %	0	
0,75 - < 2,50	179	50	25,2 %	142	1,7 %	37	45,0 %	0,7	182	128,6 %	1	
2,50 - < 10,00	102	63	21,4 %	57	3,4 %	45	45,0 %	1,1	80	140,9 %	1	
10,00 - < 100,00	3	2	56,6 %	2	24,0 %	8	45,0 %	0,1	4	260,1 %	0	
100,00												
Yhteensä	7 278	827	57,2 %	6 791	0,1 %	367	16,8 %	5,3	870	12,8 %	3	2

Luottolaitosvastuiden keskimääräiset riskipainot laskivat vuoden aikana. Luottolaitosvastuut ovat suurimmalta osalta asuinkiinteistövakuudellisia joukkolainoja (covered bond).

Luottolaitosvastuiden luokittelumallin antamien PD-arvojen asettamisessa on käytetty luottolaitosvastuiden pisteytyksiä sekä ulkoisia luottoluokituksia ja niitä vastaavia maksukyvyttömyystietoja. Aineiston epävarmuus on huomioitu korjaamalla PD-arvoja varovaisuusmarginaalilla.

2.17 Oman pääoman ehdotetut sijoitukset (EU CR10, EU CR6)

Oman pääoman ehdotetut yksinkertaisen riskipainotetun menetelmän nojalla

Alaryhmät	Taseeseen sisältyvä määrä	Taseen ulkopuolinen määrä	Riskipaino	Vastuun määrä	Riskipainotetut vastuuerät	Pääoma-vaatimukset
Pääomasijoitus osana riittävästi hajautettua salkkua	31	8	190 %	39	74	6
Pörssilistattu pääomasijoitus	5		290 %	5	13	1
Muut oman pääoman ehdotetut sijoitukset	123		370 %	123	454	36
Yhteensä	159	8		166	541	43

Oman pääoman ehtoisten sijoitusten määrä laski vuoden aikana. Pörssilistatut sijoitukset on arvostettu markkina-arvoon.

PD/LGD-menetelmä

	a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l
PD-luokka	Alkuperäiset taseeseen sisältyvät bruttovastuut	Taseen ulkopuoliset vastuut ennen luottovastavakeroita	Keski-määräinen CCF	EAD luottoriskin vähentämisen jälkeen CCF:n jälkeen	Keski-määräinen PD	Velallisten määrä	Keski-määräinen LGD	Keski-määräinen maturiteetti	Riskipainotetut vastuuerät	Keski-määräinen riskipaino	Odotetut tappiot	Arvon-alentumiset ja arvonalaisut
0,75 - < 2,50	2 314			2 314	1,3	5	90,0	22,5	6 461	279,2	26	

Oman pääoman ehtoisten sijoitusten PD/LGD-menetelmällä on käsitelty konsolidointiryhmän strategiset sijoitukset, joista olennaisimmat (EAD 2 306 miljoonaa euroa) ovat sijoitukset Ryhmän vakuutusyhtiöissä. Näissä vastuissa EAD on sama kuin bruttovastuut, eikä vastuihin sisälly taseen ulkopuolisia eriä. PD listaamattomille sijoituksille on 1,25, joka määräytyy sääntelystä. Vastuiden määrissä ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia. Maturiteetti on esitetty niistä instrumenteista, joilla on eräpäivä.

2.18 Vähentämättömät osuudet vakuutusyhtiöissä (EU INS1)

31.12.2017, milj. €

	Arvo
Sellaisten finanssialan yhteisöjen omien varojen instrumenttien omistusosuudet, joissa laitoksilla on huomattavia sijoituksia, joita ei ole vähennetty omista varoista (ennen riskipainotusta)	2 306
Riskipainotetut vastuuerät yhteensä	6 438

Konsolidointiryhmän vakuutusyhtiösijoitukset käsitellään valvojan luvan mukaisesti oman pääoman ehtoisissa sijoituksissa. OP Ryhmä on lokakuussa 2015 saanut EKP:lta luvan käsitellä rahoitus- ja vakuutusryhmittymän sisäiset vakuutusyhtiösijoitukset riskipainotettuina erinä aiemman käytännön mukaisesti.

2.19 IRB-riskipainotettujen erien siltalaskelma (EU-CR8)

Milj. €	a	b
	Riskipainotettujen vastuuerien määrät	Pääoma-vaatimukset
1 Riskipainotetut vastuuerät edellisen raportointikauden lopussa	27 121	2 170
2 Vastuiden määrä	451	36
3 Vastuiden laatu	-219	-18
4 Mallipäivitykset	13	1
5 Menetelmät ja periaatteet	-384	-31
9 Riskipainotetut vastuuerät raportointikauden lopussa	26 983	2 159

Siltalaskelmalla on esitetty vuoden aikana tapahtuneet muutokset vähittäisvastuissa, yritys vastuissa ja luottolaitos vastuissa. Vastuiden määrä kasvatti riskipainotettuja eriä ja luottokannan laatu parani erityisesti yritys vastuissa, mikä pienensi riskipainotettuja eriä. Vähittäisvastuissa otettiin käyttöön vähäinen CF-mallimuutos. Laskentaa optimoitiin erityisesti yritys vastuiden PK-helputuksen osalta.

2.20 IRB-menetelmä – Maksukyvyttömyyden todennäköisyyden toteutumatestaus vastuuryhmän mukaan (EU CR9)

Seuraavissa taulukoissa on verrattu vakavaraisuuslaskennassa sovellettua maksukyvyttömyysosuutta (PD) historialliseen keskimääräiseen maksukyvyttömyyden toteumaan. Painotetun keskimääräisen PD:n laskennassa ei ole huomioitu maksukyvyttömyksiä (PD = 100 prosenttia) vastuita.

a	b	d	e	f		g	h	i
				Velallisten määrä				
Vastuuryhmä	PD-luokka	Painotettu keski-määräinen PD	Velallisten arit-meettinen keski-määräinen PD	Edellisen vuoden lopussa	Vuoden lopussa	Maksukyvyttömyyden tilaan vuoden alkaen joutuneet velalliset	Jolista uusia velallisia	Historiallinen keskimääräinen vuotuinen maksukyvyttömyysaste
Vähittäisvastuut	0,00 -< 0,15	0,0 %	0,1 %	567 640	570 880			
	0,15 -< 0,25	0,2 %	0,2 %	71 146	75 395			
	0,25 -< 0,50	0,4 %	0,4 %	130 901	133 226			
	0,50 -< 0,75	0,7 %	0,7 %	45 552	51 523			
	0,75 -< 2,50	1,4 %	1,4 %	77 494	84 402			
	2,50 -< 10,00	5,8 %	5,9 %	58 010	61 947			
	10,00 -< 100,00	25,6 %	24,2 %	32 994	33 184			
	100,00	100,0 %	100,0 %	10 540	10 717	6 618	625	
	Yhteensä	0,8 %	132,9 %	994 277	1 021 274	6 618	625	0,6 %

a	b	d	e	f		g	h	i
				Velallisten määrä				
Vastuuryhmä	PD-luokka	Painotettu keski-määräinen PD	Velallisten arit-meettinen keski-määräinen PD	Edellisen vuoden lopussa	Vuoden lopussa	Maksukyvyttömyyden tilaan vuoden alkaen joutuneet velalliset	Jolista uusia velallisia	Historiallinen keskimääräinen vuotuinen maksukyvyttömyysaste
Vähittäisvastuut - Kiinteistövuokudelliset	0,00 -< 0,15	0,0 %	0,0 %	449 290	444 812			
	0,15 -< 0,25	0,2 %	0,2 %	23 255	25 234			
	0,25 -< 0,50	0,4 %	0,4 %	37 470	38 759			
	0,50 -< 0,75	0,7 %	0,7 %	10 645	11 064			
	0,75 -< 2,50	1,4 %	1,4 %	23 920	24 813			
	2,50 -< 10,00	5,8 %	5,8 %	14 478	16 517			
	10,00 -< 100,00	26,2 %	25,6 %	9 943	9 823			
	100,00	100,0 %	100,0 %	4 163	4 336	2 848	17	
	Yhteensä	0,7 %	134,1 %	573 164	575 358	2 848	17	0,5 %
Vähittäisvastuut - Muut vastuut - ei PK-vastuut	0,00 -< 0,15	0,1 %	0,1 %	171 230	179 244			
	0,15 -< 0,25	0,2 %	0,2 %	49 307	51 635			
	0,25 -< 0,50	0,4 %	0,4 %	93 165	94 169			
	0,50 -< 0,75	0,7 %	0,7 %	35 605	41 112			
	0,75 -< 2,50	1,4 %	1,4 %	46 078	51 637			
	2,50 -< 10,00	5,9 %	6,0 %	39 733	41 192			
	10,00 -< 100,00	24,2 %	24,2 %	21 502	22 289			
	100,00	100,0 %	100,0 %	4 569	4 314	2 764	97	
	Yhteensä	1,4 %	133,0 %	461 189	485 592	2 764	97	0,7 %
Vähittäisvastuut - Muut vastuut - PK-vastuut	0,00 -< 0,15							
	0,15 -< 0,25	0,2 %	0,2 %	29	26			
	0,25 -< 0,50	0,4 %	0,4 %	3 006	2 885			
	0,50 -< 0,75							
	0,75 -< 2,50	1,4 %	1,4 %	10 208	10 708			
	2,50 -< 10,00	5,0 %	5,3 %	5 932	6 660			
	10,00 -< 100,00	22,5 %	20,8 %	3 198	2 836			
	100,00	100,0 %	100,0 %	2 489	2 788	1 006	511	
	Yhteensä	3,8 %	128,0 %	24 862	25 903	1 006	511	2,1 %

Historiallisen maksukyvyttömyysasteen laskennassa on käytetty viisivuotiskeskiaarvoa muissa vastuuryhmissä, mutta kiinteistövuokudellisten osalta kolmivuotiskeskiaarvoa. Vähittäisvastuissa keskimääräinen PD on noin 35 prosenttia keskimääräistä historiallista maksukyvyttömyysastetta korkeampi. Vähittäisvastuiden luokittelusta ei ole linkitetty ulkoisiin luottoluokituksiin.

a	b	c	d	e	f		g	h	i	
		Velallisten määrä								
Vastuuryhmä	PD-luokka	Ulkoinen luokitus-ekvivalentti	Painotettu keski-määräinen PD	Velallisten arit-meettinen keski-määräinen PD	Edellisen vuoden lopussa	Vuoden lopussa	Maksukyvytömään tilaan vuoden aikana joutuneet velalliset	Joista uusia velallisia	Historiallinen keskimääräinen vuotuinen maksukyvttömyysaste	
Yritysvastuut	0,00 -< 0,15	AAA...BBB+	0,1 %	0,1 %	614	583				
	0,15 -< 0,25	BBB	0,2 %	0,2 %	490	607				
	0,25 -< 0,50	BBB...BB+	0,4 %	0,4 %	8 120	8 427				
	0,50 -< 0,75	BB+								
	0,75 -< 2,50	BB...BB-	1,3 %	1,4 %	8 199	8 712				
	2,50 -< 10,00	B+...B	4,5 %	3,1 %	8 026	8 574				
	10,00 -< 100,00	B...C	20,9 %	22,8 %	1 530	1 486				
	100,00	D	100,0 %	100,0 %	994	1 131	385	20		
	Yhteensä			1,9 %	128,0 %	27 973	29 520	385	20	0,8 %

a	b	c	d	e	f		g	h	i	
		Velallisten määrä								
Vastuuryhmä	PD-luokka	Ulkoinen luokitus-ekvivalentti	Painotettu keski-määräinen PD	Velallisten arit-meettinen keski-määräinen PD	Edellisen vuoden lopussa	Vuoden lopussa	Maksukyvytömään tilaan vuoden aikana joutuneet velalliset	Joista uusia velallisia	Historiallinen keskimääräinen vuotuinen maksukyvttömyysaste	
Yritysvastuut - Muut vastuut	0,00 -< 0,15	AAA...BBB+	0,1 %	0,1 %	373	329				
	0,15 -< 0,25	BBB+...BBB	0,2 %	0,2 %	120	142				
	0,25 -< 0,50	BBB...BB+	0,4 %	0,4 %	1 145	1 172				
	0,50 -< 0,75	BB+...BB								
	0,75 -< 2,50	BB...BB-	1,3 %	1,4 %	1 435	1 487				
	2,50 -< 10,00	BB...B	4,1 %	2,8 %	1 549	1 552				
	10,00 -< 100,00	B...C	18,0 %	20,5 %	173	159				
	100,00	D	100,0 %	100,0 %	174	173	42	8		
	Yhteensä			1,3 %	125,3 %	4 969	5 014	42	8	0,4 %
	Yritysvastuut - PK-vastuut	0,00 -< 0,15	AAA...BBB+	0,1 %	0,0 %	241	254			
0,15 -< 0,25		BBB+...BBB	0,2 %	0,2 %	370	465				
0,25 -< 0,50		BBB...BB+	0,4 %	0,4 %	6 975	7 255				
0,50 -< 0,75		BB+...BB								
0,75 -< 2,50		BB...BB-	1,4 %	1,4 %	6 764	7 225				
2,50 -< 10,00		BB...B	4,7 %	3,2 %	6 477	7 022				
10,00 -< 100,00		B...C	22,5 %	23,1 %	1 357	1 327				
100,00		D	100,0 %	100,0 %	820	958	343	12		
Yhteensä				2,8 %	128,3 %	23 004	24 506	343	12	1,4 %

Historiallisen maksukyvttömyysasteen laskennassa on käytetty viisivuotiskeskiarvoa. Yritysvastuissa keskimääräinen PD on noin 144 prosenttia keskimääräistä historiallista maksukyvttömyysastetta korkeampi. Ulkoinen luottoluokitus-ekvivalentti on esitetty Standard & Poor's Financial Services -luottoluokituksen mukaan.

a	b	c	d	e	f		g	h	i	
		Velallisten määrä								
Vastuuryhmä	PD-luokka	Ulkoinen luokitus-ekvivalentti	Painotettu keski-määräinen PD	Velallisten arit-meettinen keski-määräinen PD	Edellisen vuoden lopussa	Vuoden lopussa	Maksukyvytömään tilaan vuoden aikana joutuneet velalliset	Joista uusia velallisia	Historiallinen keskimääräinen vuotuinen maksukyvttömyysaste	
Luottolaitosvastuut	0,00 -< 0,15	AAA...A	0,0 %	0,1 %	158	169				
	0,15 -< 0,25	A-	0,2 %	0,2 %	33	27				
	0,25 -< 0,50	BBB+...BBB-	0,3 %	0,4 %	49	45				
	0,50 -< 0,75	BB+	0,7 %	0,5 %	38	36				
	0,75 -< 2,50	BB+...BB	1,7 %	1,5 %	43	37				
	2,50 -< 10,00	BB...B-	3,4 %	5,1 %	39	45				
	10,00 -< 100,00	CCG+...CC	24,5 %	20,8 %	7	8				
	100,00	D								
	Yhteensä			0,1 %	28,5 %	367	367			0,0 %

Historiallisen maksukyvttömyysasteen laskennassa on käytetty viiden vuoden keskiarvoa. Luottolaitosvastuissa keskimääräinen PD on huomattavasti keskimääräistä historiallista maksukyvttömyysastetta korkeampi. Luottolaitosvastuisiin sovelletaan asiakaskohtaista maksukyvttömyyden määritelmää. Ulkoinen luottoluokitus-ekvivalentti on esitetty Standard & Poor's Financial Services -luottoluokituksen mukaan.

3 Vastapuoliriski ja markkinariski

3.1 Vastapuoliriskivastuun analyysi menetelmän mukaan (EU CCR1)

Johdannaissopimuksista aiheutuva luottoriski määritellään vastapuoliriskinä, joka perustuu johdannaissopimusten päivittäiseen markkina-arvostukseen.

Asiakasliittien koot määritellään johdannaissopimusten pääomien ja arvioitujen voimassaoloaikojen perusteella.

Johdannaissopimuksista muodostuva vastapuoliriski muodostuu saamisista, joita OP Ryhmällä voi olla kaupankäyntivastapuoliana kohtaan vastapuolten maksukyvyttömyyshetkellä. Vastapuoliriskiä mitataan OP Ryhmässä käyvän arvon menetelmällä, jossa vastuuarvo muodostuu sopimuksen markkina-arvosta sekä arvioidusta potentiaalisesta tulevaisuuden luottoriskistä. Käyvän arvon menetelmän mukaista vastapuoliriskiä käytetään sekä vakavaraisuuden viranomaisvaateessa että taloudellisessa pääomavaateessa.

Yritysvastapuolten vastuurajat vahvistetaan kerran vuodessa, jolloin myös tarkistetaan johdannaismittien vakuustilanne.

Pankkivastapuolten johdannaista aiheutuva luottoriskiä vähennetään vakuuksien avulla, jolloin käytössä on ISDA-yleissopimukseen liitettävä ISDA Credit Support Annex -sopimus (CSA). Vakuusjärjestelmässä vastapuoli toimittaa saatavan vakuudeksi käteistä tai arvopapereita. Vakuuksien täsmätykset vastapuolten välillä tehdään päivittäin. Muiden takauksien ja vakuuksien osalta noudatetaan samaa käytäntöä kuin luottoriskeissa. Vakuuksien riittävyys varmistetaan osana päivittäistä likviditeetinhallintaa stressitestimenetelmin.

OP Ryhmän S&P-ratingin putoaminen AA-:sta A:han 31.12.2017 olisi aiheuttanut 7 miljoonan euron lisävakuusvaateen. Vertailuvuonna ratingin putoaminen olisi aiheuttanut 61 miljoonan euron lisävakuusvaateen.

Vastapuoliriskistä johtuvaa vakavaraisuusvaatimusta voi syntyä sekä rahoitustoiminnan että kaupankäyntivaraston eristä. Vastapuoliriskistä johtuvaa vakavaraisuusvaatimusta lasketaan muun muassa OTC-johdannaisille sekä takaisinosto- ja myyntisopimuksille.

	b	c	f	g
	Jälleen-hankinta-kustannukset / nykyinen markkina-arvo	Tuleval-suuden potentiaalinen luottoriski	EAD luottoriskin vähentämisteknikoiden jälkeen	Riskipalnotetut vastuuerät
31.12.2017, milj. €				
1 Käyvän arvon menetelmä	1 083	1 029	2 111	489

Markkinoilla tapahtuneet muutokset pienensivät johdannaisten markkina-arvoja vuoden aikana.

3.2 Vastuun arvonolokalsun (CVA) pääomavaatimukset (EU CCR2)

	a	b
	Vastuuarvo	Riskipalnotetut vastuuerät
31.12.2017, milj. €		
4 Kaikki standardimenetelmän soveltamisalaan kuuluvat salkut	523	205

CVA-pääomavaatimuksen piirissä olevien vastapuolten luottoluokitusten nousu pienensi riskipalnotettujen erien määrää. Johdannaisten keskimääräinen maturiteetti laski, mikä pienensi vastuuarvoa ja sitä kautta riskipalnotettujen erien määrää.

3.3 Standardimenetelmä – Vastapuoliriskivastuut sääntelyyn kuuluvan salkun ja riskin mukaan (EU CCR3)

Milj. €	Vastuuryhmät	Riskipalno					Yhteensä	Jolsta luokittelemattomia
		0 %	2 %	50 %	100 %	Muut		
	1 Valtiot tai keskuspankit	314					314	
	2 Aluehallinnot tai paikallisviranomaiset	272					272	
	4 Kansainväliset kehityspankit	156					156	156
	6 Laitokset	0	291				291	0
	7 Yritykset				1		1	1
	8 Vähittäisvastuut					0	0	0
	8a Kiinteistövakuudelliset			27		2	29	29
	11 Yhteensä	742	291	27	1	2	1 063	186

Keskusvastapuoliselvitettävien vastuiden määrä kasvoi vuoden aikana, luku on esitetty sarakkeessa 2 %. Valtio tai keskuspankkivastuiden määrä kasvoi, kun taas muiden vastuuryhmien vastuut pienivät.

3.4 IRB-menetelmä – Vastapuoliriskivastuut salkun ja PD-alan mukaan (EU CCR4)

	a	b	c	d	e	f	g
PD-luokka	EAD luottoriskin vähentämisteknikkoiden jälkeen	Keski-määräinen PD	Velallisten määrä	Keski-määräinen LGD	Keski-määräinen maturiteetti	Riski-palnotetut vastuuerät	Keski-määräinen riskipaino
Yritysvastuut							
0,00 - < 0,15	254	0,1 %	113	44,4 %	8,6	58	23,0 %
0,15 - < 0,25	89	0,2 %	36	45,0 %	15,3	39	43,8 %
0,25 - < 0,50	78	0,4 %	80	45,0 %	6,0	48	61,2 %
0,50 - < 0,75							
0,75 - < 2,50	74	1,3 %	114	44,9 %	6,4	72	97,7 %
2,50 - < 10,00	43	4,0 %	83	44,7 %	4,0	60	140,1 %
10,00 - < 100,00	3	12,6 %	3	45,0 %	0,2	7	221,5 %
100,00	0	100,0 %	1	45,0 %	0,3	0	0,0 %
Yhteensä	541	0,7 %	430	44,7 %	8,6	284	52,5 %

	a	b	c	d	e	f	g
PD-luokka	EAD luottoriskin vähentämisteknikkoiden jälkeen	Keski-määräinen PD	Velallisten määrä	Keski-määräinen LGD	Keski-määräinen maturiteetti	Riski-palnotetut vastuuerät	Keski-määräinen riskipaino
Luottolaitosvastuut							
0,00 - < 0,15	342	0,1 %	31	45,0 %	4,2	86	25,3 %
0,15 - < 0,25	62	0,2 %	13	45,0 %	10,2	26	41,4 %
0,25 - < 0,50	104	0,3 %	12	45,0 %	7,3	72	69,3 %
0,50 - < 0,75							
0,75 - < 2,50							
2,50 - < 10,00							
10,00 - < 100,00							
100,00							
Yhteensä	507	0,1 %	56	45,0 %	5,5	184	36,2 %

Yritys- ja luottolaitosvastuissa keskimääräisen maturiteetin ja markkinahintojen lasku on pienentänyt EAD:ta vuoden aikana. Luottolaitosvastuissa luokitusten nousu on pienentänyt keskimääräistä riskipainoa, lisäksi johdannaisia on siirretty keskusvastapuoliselvitykseen. Vähittäisvastuista ei ole esitetty tietoja, koska vähittäisvastuiden EAD on alle 500 000 euroa.

3.5 Nettoutuksen ja hallussa olevien vakuuksien vaikutus vastuuarvoihin (EU CCR5-A)

	a	b	c	d	e
31.12.2017, milj. €	Positiivinen käypä bruttoarvo	Nettoutuks- edut	Nettoutettu nykyinen luottoriski	Hallussa olevat vakuudet	Netto- luottoriski
1 Johdannaiset	6 769	4 246	2 523	412	2 111

Johdannaisten positiivinen käypä arvo laski vuoden aikana markkinan mukaan. Nettoutuksesta saadut hyödyt säilyivät samalla tasolla kuin vuotta aikaisemmin. Vakuuksien määrä laski. Nettovastuiden määrä pieneni.

3.6 Vastapuoliriskiinkin liittyviä vastuuta koskevien vakuuksien kokoonpano (EU CCR5-B)

	a	b	c	d
31.12.2017, milj. €	Johdannaisliiketoimissa käytetty vakuus			
	Saadun vakuuden käypä arvo		Asetetun vakuuden käypä arvo	
	Erotettu	Erottamaton	Erotettu	Erottamaton
1 Käteinen			412	8
2 Valtionvelka			137	174

Keskusvastapuolelle annetut vakuudet ovat erotettuja. Vakuudet muiden vastapuolien kanssa ovat erottamattomia. Suurin osa vakuuksista on käteistä.

3.7 Luottojohdannaisvastuut (EU CCR6)

31.12.2017, milj. €	a		b	c
	Luottojohdannaisten suojaukset		Muut luotto-	
	Ostettu suoja	Myyty suoja	Johdanna-	
			naiset	
Nimellisarvot				
Yhteen riskikohteeseen perustuvat luottoriskinvaihtosopimukset				1
Indeksiin liittyvät luottoriskinvaihtosopimukset				127
Muut luottojohdannaiset				91
Nimellisarvot yhteensä				219
Käyvät arvot				3
Positiivinen käypä arvo (varat)				9
Negatiivinen käypä arvo (velat)				-6

Luottojohdannaisten määrä oli samalla tasolla kuin vuotta aikaisemmin.

3.8 Vastuut keskusvastapuolille (EU CCR8)

31.12.2017, milj. €	a		b
	EAD luottoriskin vähentämisen jälkeen		Riskipalnotetut vastuuerät
1 Ehdot täyttävään keskusvastapuoleen liittyvät vastuut (yhteensä)		291	6
2 Vastuut ehdot täyttävässä keskusvastapuoleessa (lukuun ottamatta alkuperäistä marginaalia ja maksuja maksukyvyttömyysrahastoon), joista		291	6
3 i) OTC-johdannaiset		291	6
7 Erotettu alkuperäinen marginaali (initial margin)		144	

Keskusvastapuoleen liittyvien vastuuden määrä on noussut vuoden aikana. Alkuperäinen marginaali riippuu position riskitasosta; marginaalin määrä on laskenut vuoden aikana position riskitason mukana.

3.9 Standardimenetelmän soveltamisalaan kuuluva markkinariski (EU MR1)

31.12.2017, milj. €	a		b
	Riskipalnotetut vastuuerät		Pääomavastuut
Suorat tuotteet			
1 Korkoriski (yleinen ja erityinen)		884	71
2 Osakeriski (yleinen ja erityinen)		0	0
4 Hyödykeriski		19	2
Optiot			
6 Delta plus -menetelmä		275	22
9 Yhteensä		1 178	94

Yleisriskin määrä laski vuoden aikana kaupankäyntivaraston ja pankkitoiminnan tarkennetun jaon seurauksena. Erityisriskin määrä kasvoi position kasvun ja keskimääräisen luottoluokitusasteen heikentymisen myötä. Delta plus -menetelmän mukaiset riskipalnotetut erät pienenevät.

4 Arvopaperistettut erät

4.1 Arvopaperistettut erät

Arvopaperistettut erät rating-luokittain, Moody's vastaavuus, milj. €	2017		2016	
	Vastuun määrä	Riskipalnotetut erät	Vastuun määrä	Riskipalnotetut erät
Kaupankäyntivaraston ulkopuoliset				
Arvopaperistettut erät	518	42	597	63
Aaa	488	36	562	42
A1–A3	21	3	24	4
Baa1–Baa3	9	3	4	2
Ba1–Ba3			6	16
Yhteensä	518	42	597	63

OP Ryhmä toimii sijoittajana arvopaperistamisprosessissa, ja sillä ei ole uudelleenarvopaperistettuja erä. Arvopaperistetuissa erissä ei ollut eräntyneitä tai arvonalentuneita saamia.

Arvopaperistettut erät on käsitelty sisäisten luokitusten menetelmän (IRBA) mukaan. Sijoitettaessa arvopaperistettuihin eriin ja niiden juoksuajana kiinnitetään erityistä huomiota lainojen rakenteellisiin ja vakuuksien ominaispiirteisiin.

OP Ryhmässä arvopaperistettujen lainojen luotto- ja markkinariskiä liittyviä muutoksia seurataan säännöllisesti.

5 Soveltamisala, omat varat ja muuttuva pääomavaatimus

5.1 Erot tilinpäätös- ja vakavaraisuussäätelyn mukaisen konsolidoinnin välillä sekä tilinpäätöserien luokittelun ja vakavaraisuuslaskennan riskiluokittelun vertailu (EU LI1)

	a	b	c	d	Kirjanpitoarvot		g
					e	f	
	Kirjanpitoarvot, kuten ne julkaistulussa tilinpäätöksissä	Vakavaraisuuskonsolidoinnin mukaiset kirjanpitoarvot	Luottoriskin kuuluvat	Vastapuoliriskin kuuluvat	Arvopaperistamiseen kuuluvat	Markkina-riskin kuuluvat	Elvät kuuluu pääomavaatimukseen tai vähennetään omista varoista
31.12.2017, milj. €							
Varat							
Käteiset varat	12 937	12 910	12 910				
Saamiset luottolaitoksilta	504	498	498				
Kaupankäynnin rahoitusvarat	590	590	1			589	
Johdannaisosimmukset	3 412	3 360		3 360		269	
Saamiset asiakkailta	82 240	82 321	82 321				
Sijoitusomaisuus	22 506	14 691	14 173		518		
Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat varat	10 126						
Osuudet osakkuusyhtiöissä	228	63	39				
josta liikearvo osakkuusyhtiöissä	24	24					24
Aineettomat hyödykkeet	1 555	692					692
Aineelliset hyödykkeet	798	721	721				
Muut varat	2 131	1 546	1 343	203			
josta eläkesaamiset							
Verosaamiset	214	142	142				
Varat yhteensä	137 242	117 533	112 147	3 563	518	858	717
Velat							
Velat luottolaitoksille	5 157	5 150					5 150
Käypään arvoon tulosvaikuttavasti kirjattavat rahoitusvelat	1	1					1
Johdannaisosimmukset	3 026	3 025		3 025			3 025
josta DVA-oikaisu	-14	-14					-11
Velat asiakkaille	65 549	66 338					66 338
Vakuutusvelka	9 950						
Velat sijoitussidonnaisista vakuutus- ja sijoitusosimmuksista	10 158						
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	26 841	27 000					27 000
Varaukset ja muut velat	3 150	2 723					2 723
Verovelat	890	683					683
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	1 400	1 400					1 400
Velat yhteensä	126 122	106 321		3 025			106 321
Oma pääoma							
OP Ryhmän omistajien osuus							
Osuuspääoma							
Jäsenosuudet (osuus)	191	191					191
Tuotto-osuudet (äänivallaton osuus)	2 906	2 906					2 906
Käyvän arvon rahasto	176	37					37
josta rahavirran suojausrahasto	16	16					16
Muut rahastot	2 173	2 124					2 124
Kertyneet voittovarot	5 573	5 955					5 955
Edellisten tilikausien voitto	5 210	5 417					5 417
Vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot	-486	-473					-473
Tilikauden voitto	849	1 011					1 011
Määräysvallattomien omistajien osuus	101						
Oma pääoma yhteensä	11 121	11 213					11 213
Velat ja oma pääoma yhteensä	137 242	117 533		3 025			117 533

OP Ryhmän ja konsolidointiryhmän taseiden väliset erot johtuvat eroista konsolidoinnin sisällössä ja laajuudessa. Konsolidointiryhmässä vakuutusyhtiöitä ei ole konsolidoitu, vaan ne näkyvät konsolidointiryhmän sijoituksina eikä vakuutusyhtiöiden oma pääoma sisälly konsolidointiryhmän omiin pääomiin. Konsolidointiryhmässä on sovellettu CRR:n artiklan 19 olennaisuusrajoja yhtiöiden konsolidoinnissa. Omista varoista vähennetyt erät esitetään kohdissa 1.1 ja 5.4.

5.2 Suurimmat erot vakavaraisuuslaskennan vastuumäärien ja vakavaraisuussäätelyn mukaisen konsolidointiryhmän taseen kirjanpitoarvojen välillä (EU LI2)

	a	b	c	d	e
	Yhteensä	Luottoriski	Vastapuoliriski	Arvopaperistaminen	Markkina-riski
31.12.2017, milj. €					
1 Konsolidoidun taseen varojen kirjanpitoarvo (omakkeen EU LI1 mukaisesti)	117 086	112 147	3 563	518	858
4 Taseen ulkopuoliset määrät	22 363	22 363			
6 Eri nettoutussäännöistä johtuvat erot lukuun ottamatta jo rivillä 2 esitettyjä	-1 451		-1 451		
7 Varausten huomioon ottamisesta johtuvat erot	479	479			
9 Muut oikaisut	-1 169	-1 169			
10 Vakavaraisuuslaskennan vastuut yhteensä	137 308	133 820	2 111	518	858

Vakavaraisuussäätelyssä voidaan huomioida nettoutus laajemmin kuin kirjanpidossa. Tietty kirjanpidon erät eivät ole yksiselitteisesti jaettavissa riskilajeille, joten niiden päällekkäisen käsittelyn välttämiseksi nämä erät on poistettu laskennasta.

5.3 Kaavio konsolidoinnin laajuuden eroista (yhteisö yhteisöltä) (EU LI3)

	a	b	c	d	e	f
	Vakavaraisuussäätelyn mukainen konsolidointimenetelmä					
Yhteisön nimi	Tilinpäätöksen konsolidointimenetelmä	Täysi konsolidointi	Suhteellinen konsolidointi	Ei konsolidoitu eikä varoja ole vähennetty	Valvojan lupa riskipainotukseen	Yhteisön kuvaus
OP Osuuskunta	täysi konsolidointi	x				Rahoituksen välitystä avustava laitos
OP -Palvelut Oy	täysi konsolidointi	x				Rahoitusta palveleva toiminta
OP Asiakaspalvelut Oy	täysi konsolidointi	x				Rahoitusta palveleva toiminta
OP-Asuntoluottopankki Oyj	täysi konsolidointi	x				Pankkitoiminta
OP Säilytys Oy	täysi konsolidointi	x				Omaisuudenhoito
OP-Korttiyhtiö Oyj	täysi konsolidointi	x				Pankkitoiminta
OP-Rahastoyhtiö Oy	täysi konsolidointi	x				Rahastoyhtiö
Helsingin Seudun Osuuspankki	täysi konsolidointi	x				Pankkitoiminta
Checkout Finland Oy	täysi konsolidointi	x				Rahoitusta palveleva toiminta
Payment Highway Oy	täysi konsolidointi			x		Ohjelmistojen suunnittelu ja valmistus
OP Varainhoito Oy	täysi konsolidointi	x				Omaisuudenhoito
Pivo Wallet Oy	täysi konsolidointi	x				Rahoitusta palveleva toiminta
OP-Henkivakuutus Oy	täysi konsolidointi			x	x	Vakuutustoiminta
Helsingin OP-Kiinteistökeskus Oy	täysi konsolidointi			x		Kiinteistöväilytys
OP Asset Management Execution Services Oy	täysi konsolidointi			x		Rahoitusta ja sijoitusta palveleva toiminta
PAM USA Funds Oy	täysi konsolidointi			x		Rahoitusta ja sijoitusta palveleva toiminta
OP Kiinteistösijoitus Oy	täysi konsolidointi	x				Kiinteistösijoitustoiminta
Real Estate Fund Finland Oy	täysi konsolidointi			x		Kiinteistösijoitustoiminta
Real Estate Fund of Funds Finland Oy	täysi konsolidointi			x		Kiinteistösijoitustoiminta
Real Estate Fund Finland III GP Oy	täysi konsolidointi			x		Kiinteistösijoitustoiminta
Real Estate Debt And Secondaries GP Oy	täysi konsolidointi			x		Kiinteistösijoitustoiminta
OP Asuntorahasto I GP Oy	täysi konsolidointi			x		Kiinteistösijoitustoiminta
OP Toimitilakiinteistö GP Oy	täysi konsolidointi			x		Kiinteistösijoitustoiminta
OP Rent Oy	täysi konsolidointi			x		Kiinteistösijoitustoiminta
OP Tonttirahasto GP Oy	täysi konsolidointi			x		Kiinteistösijoitustoiminta
OP Tonttirahasto Ky	pääomaosuusmenetelmä			x		Kiinteistösijoitustoiminta
Access Capital Partners Group S.A.	pääomaosuusmenetelmä	x				Rahoitusta ja sijoitusta palveleva toiminta
PAM USA Fund I Ky				x		Rahastotoiminta
Oy Kaisaniemenkatu 1	IFRS11		x			Kiinteistön omistus ja hallinta
Kiinteistö Oy Arkadiankatu 23	IFRS11			x		Kiinteistön omistus ja hallinta
Kiint. Oy Ansatie 5	IFRS11			x		Kiinteistön omistus ja hallinta
Kiint. Oy Quartetto Intermezzo	IFRS11			x		Kiinteistön omistus ja hallinta
Kiint. Oy Uusi Paino	IFRS11			x		Kiinteistön omistus ja hallinta
Kiinteistö Oy Eteläesplanadi 12	IFRS11			x		Kiinteistön omistus ja hallinta
OP Helsingin kiinteistöt (alle 10 meur)	IFRS11			x		Kiinteistön omistus ja hallinta
OPHV:n kiinteistöt (alle 10 meur)	IFRS11			x		Kiinteistön omistus ja hallinta
Automatia Pankkiautomaatit Oy	pääomaosuusmenetelmä		x			Rahoitusta palveleva toiminta
Finassi-Kontio Oy	pääomaosuusmenetelmä		x			Atk-laitteisto- ja ohjelmistokonsultointi
PJP-Pankkijärjestelmäpalvelut Oy	pääomaosuusmenetelmä		x			Muu liikkeenjohdon konsultointi
Opset Oy				x		Muu posti-, jakelu- ja kuriritoiminta
Real Estate Fund of Funds II Ky	täysi konsolidointi			x		Kiinteistösijoitus
Real Estate Fund Finland III Ky	täysi konsolidointi			x		Kiinteistösijoitus
OP-Vallila Rahasto VYM Oy	täysi konsolidointi			x		Kiinteistösijoitus
OP-Vallila Rahasto Ky	täysi konsolidointi	x				Kiinteistösijoitus
Kiint. Oy Väaksyntie 2	IFRS11		x			Kiinteistöyhtiö
Kiint. Oy Väaksyntie 4	IFRS11		x			Kiinteistöyhtiö
Kiinteistö Oy OPK-Vallila	IFRS11		x			Kiinteistöyhtiö
Aino Holdingyhtiö Ky	pääomaosuusmenetelmä			x		Rahastotoiminta
Joukahainen Oy	pääomaosuusmenetelmä			x		Omaisuudenhoito
Otsu Infrastruktuuri I Ky	täysi konsolidointi			x		Omaisuudenhoito
Real Estate Fund of Funds V Gp Oy	täysi konsolidointi			x		Muulla luokittelemattomat rahoituspalvelut
Real Estate Fund of Funds V Ky	pääomaosuusmenetelmä			x		Muulla luokittelemattomat rahoituspalvelut
European Real Estate Senior Debt 1	täysi konsolidointi			x		Muulla luokittelemattomat rahoituspalvelut
European Real Estate Senior Debt 2	täysi konsolidointi			x		Muulla luokittelemattomat rahoituspalvelut
European Real Estate Senior Debt 3	täysi konsolidointi			x		Muulla luokittelemattomat rahoituspalvelut
OP Co-Ride Oy	täysi konsolidointi			x		Autojen ja kevyiden moottoriajoneuvojen vuokraus ja leasing
CapMan Hotels RE Ky	pääomaosuusmenetelmä			x		Omien kiinteistöjen kauppa
European Fund Investments II L.P.	pääomaosuusmenetelmä			x		Rahastotoiminta
HRJ Global Buy-Out III (Asia) L.P.	pääomaosuusmenetelmä			x		Rahastotoiminta
Certior Credit Opportunities Fund Ky	pääomaosuusmenetelmä			x		Rahastotoiminta
Certior Credit Investments I Ky	pääomaosuusmenetelmä			x		Rahastotoiminta
Access Capital Private Debt Fund II Ky	pääomaosuusmenetelmä			x		Rahastotoiminta
ShipFunk Oy	pääomaosuusmenetelmä			x		Ohjelmistojen suunnittelu ja valmistus
OP Yrityspankki Oyj	täysi konsolidointi	x				Pankkitoiminta
OP Finance Estonia AS	täysi konsolidointi	x				Muu luotonanto/Leasingyhtiö
OP Finance SIA (Latvia)	täysi konsolidointi	x				Muu luotonanto/Leasingyhtiö
OP Finance UAB (Liettua)	täysi konsolidointi	x				Muu luotonanto/Leasingyhtiö
OP Vakuutus Oy	täysi konsolidointi			x	x	Vahinkovakuutus
A-vakuutus Oy	täysi konsolidointi			x	x	Vahinkovakuutus
Kaivokadun PL-hallinto Oy	täysi konsolidointi			x		Ei toimintaa
Seesam Insurance AS	täysi konsolidointi			x	x	Vahinkovakuutus
Vakuutusosakeyhtiö Eurooppalainen	täysi konsolidointi			x	x	Vahinkovakuutus
Pohjola Terveys Oy	täysi konsolidointi			x		Lääkäriasemat, yksityislääkärit ja vastaavat erikoislääkäripalvelut
Autovahinkokeskus Oy	pääomaosuusmenetelmä			x		Vahinkotavaran myynti
Tikkurilan Kauppatalo Oy	IFRS11			x		Kiinteistöyhtiö
Kiint. Oy Helsingin Puutarhurinkuja 2	IFRS11			x		Kiinteistöyhtiö
Kiinteistö Oy Vantaan Kisallintie 13	IFRS11			x		Kiinteistöyhtiö
Kiint. Oy STC Viinikkala	IFRS11			x		Kiinteistöyhtiö

OP Yrityspankki kiinteistöt (alle 10 meur)	IFRS11	x	Kiinteistöyhtiö
OP Vakuutus kiinteistöt (alle 10 meur)	IFRS11	x	Kiinteistöyhtiö
Kiint. Oy Grand Cargo Terminal 1	IFRS11	x	Kiinteistöyhtiö
Kiint. Oy Grand Cargo Terminal 2	IFRS11	x	Kiinteistöyhtiö
Kiint. Oy Tampereen Ratinankaari	IFRS11	x	Kiinteistöyhtiö
Kiinteistö Oy Vuosaaren Pohjoinen Ostoskeskus	IFRS11	x	Kiinteistöyhtiö
Kiinteistö Oy Kanta-sarvis I	IFRS11	x	Kiinteistöyhtiö
Kiinteistö Oy Koskitammi	IFRS11	x	Kiinteistöyhtiö
Kiinteistö Oy Helsingin Topeliuksenkatu 41b	IFRS11	x	Kiinteistöyhtiö
Kiinteistö Oy Helsingin Franzéninkatu 13	IFRS11	x	Kiinteistöyhtiö
Kiinteistö Oy Turun Joukahaisenkadun Pysäköinti	IFRS11	x	Kiinteistöyhtiö
Kiinteistö Oy Turun Joukahaisenkatu 9	IFRS11	x	Kiinteistöyhtiö
Kiinteistö Oy Oulun Kiilakivi	IFRS11	x	Kiinteistöyhtiö
Kiinteistö Oy Kuopion Isabella	IFRS11	x	Kiinteistöyhtiö
Kiinteistö Oy Espoon Siuntiontie 3	IFRS11	x	Kiinteistöyhtiö
Kiinteistö Oy Kanta-Sarvis II	IFRS11	x	Kiinteistöyhtiö
Kiinteistö Oy Asiakkaankatu 3	IFRS11	x	Kiinteistöyhtiö
Kiinteistö Oy Hatanpäänkatu 1	IFRS11	x	Kiinteistöyhtiö
Kiinteistö Oy Tuusulan Jatke	IFRS11	x	Kiinteistöyhtiö
Northclaims Oy		x	Vakuutusasiamiesten ja -välittäjien toiminta
Vakuutuspalvelu Otava Oy		x	Vakuutusasiamiesten ja -välittäjien toiminta
Prime Property Oy	täysi konsolidointi	x	Omien kiinteistöjen kauppa
Prime DK 1 ApS	täysi konsolidointi	x	Muulla luokittelemattomat rahoituspalvelut
Prime DK 2 ApS	täysi konsolidointi	x	Muulla luokittelemattomat rahoituspalvelut
Akaan Seudun Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Alajärven Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Alastaron Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Alavieskan Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Alavuden seudun Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Andelsbanken för Åland	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Andelsbanken Raseborg	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Artjärven Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Askolan Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Auran Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Etelä-Hämeen Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Etelä-Karjalan Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Etelä-Pohjanmaan Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Euran Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Haapamäen Seudun Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Hailuodon Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Halsuan-Ylipään Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Haukivuoren Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Heinäveden Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Himangan Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Hirvensalmen Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Honkilahten Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Humppilän Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Itä-Uudenmaan Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Janakkalan Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Jokioisten Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Jämsän Seudun Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Järvi-Hämeen Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Kainuun Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Kalajoen Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Kalkkisten Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Kangasalan Seudun Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Kangasniemen Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Kannuksen Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Kemin Seudun Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Kerimäen Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Keski-Pohjanmaan Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Keski-Suomen Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Keski-Uudenmaan Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Kesälahden Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Kihniön Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Kiikoisten Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Kiteen Seudun Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Koitiin-Pertunmaan Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Korpilahden Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Korsnäs Andelsbank	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Kronoby Andelsbank	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Kuhmon Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Kuortaneen Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Kurun Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Kuusamon Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Kyminlaakson Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Kärkölan Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Käylian Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Köyliön Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Laihian Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Lapin Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Lehtimäen Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Lemin Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Leppävirran Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Limingan Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Liperin Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Loimaan Seudun Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Lokalahden Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Lounaismaan OP	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta

Lounaisrannikon Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Lounais-Suomen Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Luhangan Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Luopioisten Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Luumäen Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Länsi-Kymen Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Länsi-Suomen Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Länsi-Uudenmaan Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Maaningan Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Marttilan Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Mellilän Seudun Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Merimaskun Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Metsämaan Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Miehkikalän Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Mouhijärven Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Multian Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Mynämäen-Nousiaisten Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Mäntsälän Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Nagu Andelsbank	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Nakkila-Luvian Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Niinijoen Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Nilakan Seudun Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Nivalan Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Op Kantrisola	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Orimattilan Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Oripään Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Oulaisten Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Oulun Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Outokummun Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Paattisten Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Paltamon Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Parikkalan Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Pedersörejdens Andelsbank	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Perhon Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Perhonjokilaakson Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Peräseinäjoen Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Petäjäveden Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Pihtiputaan Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Pohjois-Hämeen Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Pohjois-Karjalan Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Pohjois-Savon Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Pohjolan Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Polvijärven Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Posion Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Pudasjärven Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Pukkilan Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Pulkkilän Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Punkalaitumen Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Purmo Andelsbank	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Päijät-Hämeen Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Pöytyän Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Raahen seudun Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Rantasalmen Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Rautalammin Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Riistaveden Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Ruoveden Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Ruukin Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Rymättylän Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Raakkylän Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Sallan Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Sastamalan Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Satakunnan Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Satapirkkan Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Savitaipaleen Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Siikajoen Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Siikalatvan Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Simpeleen Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Sonkajärven Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Sulkavan Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Suomenselän Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Suonenjoen Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Suur-Savon Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Säkylän Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Taivalkosken Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Taivassalon Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Tampereen Seudun Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Tarvasjoen Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Tervolan Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Tervon Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Toholammin Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Tornion Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Turun Seudun Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Tuusniemen Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Tyrnävän Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Ullavan Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Urjalan Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Utajärven Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Vaara-Karjalan Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Vaasan Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta

Valkeakosken Op	täysi konsolidointi	x			Pankkitoiminta
Vampulan Op	täysi konsolidointi	x			Pankkitoiminta
Vehmersalmen Op	täysi konsolidointi	x			Pankkitoiminta
Vesannon Op	täysi konsolidointi	x			Pankkitoiminta
Vihannin Op	täysi konsolidointi	x			Pankkitoiminta
Vimpelin Op	täysi konsolidointi	x			Pankkitoiminta
Virtain Op	täysi konsolidointi	x			Pankkitoiminta
Ylitorion Op	täysi konsolidointi	x			Pankkitoiminta
Ylä-Kainuun Op	täysi konsolidointi	x			Pankkitoiminta
Yläneen Op	täysi konsolidointi	x			Pankkitoiminta
Ylä-Savon Op	täysi konsolidointi	x			Pankkitoiminta
Ypäjän Op	täysi konsolidointi	x			Pankkitoiminta
OP-Kiinteistökeskukset n. 60 kpl (pl. Hgin OPKK)	täysi konsolidointi			x	Kiinteistönvälitys
OVY Oy	täysi konsolidointi	x			Ei toimintaa
Saimaa Capital Oy	käypä arvo		x		Muualla luokittelemattomat rahoituspalvelut
Länsi-Suomen Pääomarahasto Oy	käypä arvo			x	Muualla luokittelemattomat rahoituspalvelut
Uudenmaan Pääomarahasto Oy	käypä arvo		x		Muualla luokittelemattomat rahoituspalvelut
Vanaja Capital Oy	käypä arvo			x	Muualla luokittelemattomat rahoituspalvelut
Turun TeknologiaKiinteistöt Oy	pääomaosuusmenetelmä		x		Muiden kiinteistöjen vuokraus ja hallinta
Pohjois-Karjalan Kiinteistöt Oy	IFRS11			x	Asuntojen vuokraus
Pyhäselän Ranta Oy	IFRS11			x	Omien kiinteistöjen kauppa
TOP Rahastosijoitukset Oy	IFRS11			x	Rahoitusalan holdingyhtiöiden toiminta
Jyväskylän Kassatalo Oy	IFRS11	x			Kiinteistön omistus ja hallinta
Kiinteistö Oy Vammalan Torikeskus	IFRS11	x			Kiinteistön omistus ja hallinta
Mikkelin Forum Oy	IFRS11	x			Kiinteistön omistus ja hallinta
Turun Asemaseudun Kiinteistö Oy	IFRS11	x			Kiinteistön omistus ja hallinta
Kiinteistö Oy Tampereen Hämeenkatu 12	IFRS11	x			Kiinteistön omistus ja hallinta
Kiinteistö Oy Hämeenkiivi	IFRS11	x			Kiinteistön omistus ja hallinta
Kiinteistö Oy Joensuun Koskikatu 9	IFRS11	x			Kiinteistön omistus ja hallinta
Asunto Oy Oulun Kalevankulma	IFRS11	x			Kiinteistön omistus ja hallinta
As Oy Lappeenrannan Kirkkokatu 9	IFRS11	x			Kiinteistön omistus ja hallinta
Osuuspankkien kiinteistöyhteisöt (alle 10 meur)	IFRS11			x	Kiinteistöyhtiö

Konsolidointiryhmän määritelmän mukaisesti vakuutusyhtiöitä ei ole yhdistelty vakavaraisuuteen, vaan ne käsitellään sijoituksina. Muut yhdistelemättömät yhteisöt ovat taseeltaan alle 10 miljoonaa euroa. Omista varoista vähennettyjä sijoituksia ei ole.

5.4 Omat varat siirtymäsäännösten mukaan

Komission täytäntöönpanoasetuksen mukaan luottolaitoksen tulee esittää omat varat käyttäen Euroopan pankkiviranomaisen määrittelemää siirtymävaiheen mallia omien varojen julkaisulle.

31.12.2017, milj. €		(A) Määrä julkistamis- päivänä	(B) Asetuksen (EU) N:o 575/2013 artikkla, johon viitataan	(C) Määrät, joihin sovelletaan asetusta (EU) N:o 575/2013 edeltänyttä kohtelua, tai asetuksessa säädetty jäljellä oleva määrä
Ydinpääoma (CET1): Instrumentit ja rahastot				
1	Pääomainstrumentit ja niihin liittyvät ylikurssirahastot	2 949	26 (1), 27, 28, 29, EPV:n luettelo 26 (3)	
	josta: jäsenosuudet (osuus)	191	EPV:n luettelo 26 (3)	
	josta: tuotto-osuudet (äänivallaton osuus)	2 906	EPV:n luettelo 26 (3)	
	josta: takaisinmaksettavat osuuspääomat	-148		
2	Kertyneet voittovarot	5 417	26 (1) 3a	
3	Kertyneet muun laajan tuloksen erät (ja muut rahastot, kattaa myös realisoitumattomat voitot ja tappiot sovellettavien tilinpäätösstandardien nojalla)	1 687	26 (1)	
5a	Riippumattoman tahon tarkastamat kesken tilikauden kertyneet voitot, joista on vähennetty kaikki ennakoitavissa olevat kulut ja osingot	922	26 (2)	
6	Ydinpääoma (CET1) ennen lakisääteisiä oikaisuja:	10 974		
Ydinpääoma (CET1): Lakisääteiset oikaisut				
7	Muut arvonoiokaisut	-20	34 ja 105	
8	Aineettomat hyödykkeet	-717	36 (1) b, 37, 472 (4)	
11	Käyvän arvon rahastoon sisältyvät erät, jotka liittyvät rahavirtojen suojauksista saatuihin voittoihin tai tappioihin	-16	33 a	
12	Odotettujen tappioiden yhteismäärän laskennasta saatavat negatiiviset määrät	-320	36 (1) d, 40, 159, 472 (6)	
14	Käypään arvoon arvostettuihin velkoihin liittyvät voitot tai tappiot, jotka aiheutuvat laitoksen oman luottokelpoisuuden muutoksesta	-11	33 b	
28	Ydinpääomaan (CET1) tehtävät lakisääteiset oikaisut yht.	-1 083		
29	Ydinpääoma (CET1)	9 891		
Ensisijainen lisäpääoma (AT1): Instrumentit				
33	Asetuksen 484 artiklan 4 kohdassa tarkoitettu ehdot täyttävien erien määrä ja siihen liittyvät ylikurssirahastot, jotka poistetaan asteittain AT1:sestä	81	486 (3)	81
36	Ensisijainen lisäpääoma (AT1) ennen lakisääteisiä oikaisuja:	81		81
44	Ensisijainen lisäpääoma (AT1)	81		81
45	Ensisijainen pääoma (T1 = CET1 + AT1)	9 973		81
Tolssijainen pääoma (T2): Instrumentit ja varukset				
46	Pääomainstrumentit ja niihin liittyvät ylikurssirahastot	1 121	62, 63	
51	Tolssijainen pääoma (T2) ennen lakisääteisiä oikaisuja	1 121		
58	Tolssijainen pääoma (T2)	1 121		
59	Pääoma yhteensä (T1 + T2 = TC)	11 093		81
60	Riskipainotetut varat yhteensä	49 216		
Vakavaraisuussuhteet ja puskurit				
61	Ydinpääoma (CET1) prosenttiosuutena kokonaisriskin määrästä	20,1	92 (2) a, 465	
62	Ensisijainen pääoma (T1) prosenttiosuutena kokonaisriskin määrästä	20,3	92 (2) b, 465	
63	Kokonaispääoma prosenttiosuutena kokonaisriskin määrästä	22,5	92 (2) c	
64	Laitoskohtainen puskurivaatimus ilmaistuna prosenttiosuutena kokonaisriskin määrästä	9,0	CRD 128, 129, 130	
65	josta: Yleistä pääomapuskuria koskeva vaatimus	2,5		
66	josta: Vastasyklisiä puskuria koskeva vaatimus	0,0		
67a	josta: Maailmanlaajuisen järjestelmän kannalta merkittävään laitokseen (G-SII) tai muuhun järjestelmän kannalta merkittävään laitokseen (O-SII) liittyvä puskuri	2,0	CRD 131	
68	Puskureita koskevien vaatimusten täyttämiseen käytettävissä oleva ydinpääoma (CET1) (%-osuutena kokonaisriskin määrästä)	20,1	CRD 128	
Ylärajat, joita sovelletaan varausten sisällyttämiseen toissijaiseen pääomaan (T2)				
79	Yläraja luottoriskioikaisujen sisällyttämiseksi toissijaiseen pääomaan, kun noudatetaan sisaisten luottoluokituksen menetelmää	35 525	62	
Pääomainstrumentit, joihin sovelletaan asteittaisen poistamisen järjestelyä (1.1.2013-1.1.2022)				
82	Nykyinen yläraja ensisijaisen lisäpääoman (AT1) instrumenteille, joihin sovelletaan asteittaisen poistamisen järjestelyä	100	484 (3), 486 (2),(5)	

5.5 Laitoskohtainen muuttuva lisäpääomavaatimus

Taulukko 1: Vastasyklisen pääomapuskurin laskennan kannalta merkityksellisten luottovastuiden maantieteellinen jakautuminen, milj. €

Rivi	Yleiset luottovastuut	Kaupankäyntivarastoon kuuluvat vastuut		Arvopaperistettut vastuut		
		Standardi- menetelmän mukainen vastuuarvo	Sisälsten luotto- luokitusten menetelmän mukainen vastuuarvo	Kaupankäynti- varastoon kuuluvien vastuiden pitkien ja lyhyiden positioiden summa (SA- menetelmä)	Sisälsten mallien mukainen kaupankäynti- varastoon kuuluvien vastuiden arvo	Standardi- menetelmän mukainen vastuuarvo
	010	020	030	040	050	060
010	Jakautuminen maittain*					
Suomi	3 242	89 419	451			28
Ruotsi	1	705	19			
Norja	0	247	1			
Islanti	0	0				
Tseki	0	15				
Slovakia	0	0				
Muut maat	1 269	1 219	12			475
020	Yhteensä					
	4 512	91 606	483			502

Rivi	Omlen varojen vaatimukset					Laitos- kohtainen vasta- syklinen pääoma- puskuri- kanta
	Jolsta: yleiset luottovastuut	Jolsta: kaupankäynti- varastoon kuuluvat vastuut	Jolsta: arvopape- ristettut vastuut	Yhteensä	Omlen varojen vaatimusten palnot	
	070	080	090	100	110	120
010	Jakautuminen maittain*					
Suomi	2 854	29	0	2 883	0,94	0,00 %
Ruotsi	32	2		33	0,01	2,00 %
Norja	8	0		8	0,00	2,00 %
Islanti	0			0	0,00	1,25 %
Tseki	1			1	0,00	0,50 %
Slovakia	0			0	0,00	0,50 %
Muut maat	153	1	3	157	0,05	0,00 %
020	Yhteensä					
	3 049	31	3	3 083	1,00	

Taulukko 2: Laitoskohtaisen vastasyklisen pääomapuskurin määrä

Rivi	Sarake
	010
010	Kokonaisriskin määrä
	49 216
020	Laitoskohtainen vastasyklinen puskurikanta
	0,03 %
030	Laitoskohtaista vastasyklistä puskuria koskeva vaatimus
	13

* Luottolaitosdirektiivin artiklan 140.4 mukaisesti lasketut vastuut; ei sisällä valtiostavuita, niihin verrattavia vastuita eikä luottolaitosvastuita.

6 Velkaantuneisuus

6.1 Velkaantuneisuus

Velkaantuneisuus, milj. €	31.12.2017	31.12.2016
Ensisijainen pääoma (T1)	9 973	8 954
Vastuut yhteensä	127 027	120 257
Vähimmäisomavaraisuusaste, %	7,9	7,4

Velkaantumisasetta kuvaava mittari eli vähimmäisomavaraisuusaste (Leverage Ratio) esitetään Komission delegoidun asetuksen mukaisesti. Säännösluonnosten mukainen minimitaso on kolme prosenttia. Vähimmäisomavaraisuusaste on laskettu katsauskauden lopun luvulla.

Taulukko LRSum: Täsmäytysyhteenvedo varoista ja vähimmäisomavaraisuusasteen vastulista		Sovellet-tava määrä
1	Varojen kokonaismäärä julkaistujen tilinpäätösten mukaan	137 242
2	Niitä yhteisöjä koskeva oikaisu, jotka on konsolidoitu kirjanpitosyistä mutta joihin ei sovelleta konsolidoinnin sääntelyä	-19 709
4	Johdannaisinstrumenttien oikaisu	1 451
6	Taseen ulkopuolisten erien oikaisu (ts. taseen ulkopuolisten vastuuden muuntaminen luottoa vastaaviksi määriksi)	13 481
7	Muut oikaisu	-5 439
8	Vähimmäisomavaraisuusasteen vastuiden kokonaismäärä	127 027

Taulukko LRCom: Vähimmäisomavaraisuusasteen yhteinen julkistaminen		CCR:n vähimmäis-omavaral-suusasteen vastuut
Taseeseen sisältyvät vastuu (pl. Johdannaiset ja arvopapereilla toteutettavat rahoitustoimet)		
1	Taseeseen sisältyvät erät (pl. johdannaiset, arvopapereilla toteutettavat rahoitustoimet ja haltuun uskotut varat, mutta ml. vakuudet)	112 518
2	Ensisijaista pääomaa määritettäessä vähennetyt määrät	-1 083
3	Taseeseen sisältyvät vastuut yhteensä (pl. Johdannaiset, arvopapereilla toteutettavat rahoitustoimet ja haltuun uskotut varat)	111 435
Johdannaisten vastuut		
4	Jälleenhankintakustannus, joka liittyy kaikkiin johdannaistoiimiin (eli hyväksyttävä käteisellä katettava vakuusmarginaali, netto)	796
5	Potentiaalisen tulevan luottoriskin korotukset kaikille johdannaistoimille (käyvän arvon menetelmä)	1 316
11	Johdannaisten vastuut yhteensä	2 111
Muut taseen ulkopuoliset vastuut		
17	Taseen ulkopuolisiin eriin liittyvät vastuut, bruttomääräinen nimellismäärä	22 371
18	Oikaisu luottoa vastaaviksi määriksi muuntamista varten	-8 890
19	Muut taseen ulkopuoliset vastuut	13 481
Pääoma ja vastuiden kokonaismäärä		
20	Ensisijainen pääoma (T1)	9 973
21	Vähimmäisomavaraisuusasteen vastuiden kokonaismäärä	127 027
Vähimmäisomavaraisuusaste		
22	Vähimmäisomavaraisuusaste	7,9

Taseeseen sisältyvät vastuu (pl. Johdannaiset ja arvopapereilla toteutettavat rahoitustoimet)

1	Taseeseen sisältyvät erät (pl. johdannaiset, arvopapereilla toteutettavat rahoitustoimet ja haltuun uskotut varat, mutta ml. vakuudet)	112 518
2	Ensisijaista pääomaa määritettäessä vähennetyt määrät	-1 083
3	Taseeseen sisältyvät vastuut yhteensä (pl. Johdannaiset, arvopapereilla toteutettavat rahoitustoimet ja haltuun uskotut varat)	111 435

Johdannaisten vastuut

4	Jälleenhankintakustannus, joka liittyy kaikkiin johdannaistoiimiin (eli hyväksyttävä käteisellä katettava vakuusmarginaali, netto)	796
5	Potentiaalisen tulevan luottoriskin korotukset kaikille johdannaistoimille (käyvän arvon menetelmä)	1 316
11	Johdannaisten vastuut yhteensä	2 111

Muut taseen ulkopuoliset vastuut

17	Taseen ulkopuolisiin eriin liittyvät vastuut, bruttomääräinen nimellismäärä	22 371
18	Oikaisu luottoa vastaaviksi määriksi muuntamista varten	-8 890
19	Muut taseen ulkopuoliset vastuut	13 481

Pääoma ja vastuiden kokonaismäärä

20	Ensisijainen pääoma (T1)	9 973
21	Vähimmäisomavaraisuusasteen vastuiden kokonaismäärä	127 027

Vähimmäisomavaraisuusaste

22	Vähimmäisomavaraisuusaste	7,9
-----------	----------------------------------	------------

Siirtymäjärjestelyjä koskeva valinta ja taseesta pois kirjattujen haltuun uskotujen erien määrä

EU-23	Valinta pääoman määrittelyssä käytettävää menettelyä koskevan siirtymävaiheen järjestelyistä	Siirtymävaihe
-------	--	---------------

Taulukko LRSpl: Taseeseen sisältyvien vastuiden jako (pl. Johdannaiset, arvopapereilla toteutettavat rahoitustoimet ja ulkopuolelle jätetyt vastuut)		CCR:n vähimmäis-omavaral-suusasteen vastuut
EU-1	Taseeseen sisältyvät vastuut yhteensä (pois lukien johdannaiset, arvopapereilla toteutettavat rahoitustoimet ja ulkopuolelle jätetyt vastuut), josta:	112 518
EU-2	Kaupankäyntivarastoon kuuluvat vastuut	590
EU-3	Rahoitustoimintaan liittyvät vastuut, joista:	111 928
EU-4	Katetut joukkolainat	5 682
EU-5	Valtiovastuuksi katsotut vastuut	21 097
EU-6	Aluehallintojen, kansainvälisten kehityspankkien, kansainvälisten organisaatioiden, julkisyhteisöjen ja julkisoikeudellisten laitosten vastuut, joita ei katsota valtiiovastuuksi	59
EU-7	Laitokset	740
EU-8	Kiinteistövakuudelliset vastuut	45 212
EU-9	Vahittaisvastuut	6 469
EU-10	Yritykset	27 810
EU-11	Maksukyvyttömyystilassa olevat vastuut	1 195
EU-12	Muut vastuut (kuten oman pääoman ehtoiset vastuut, arvopaperistamiset ja muut vastuut, jotka eivät koske luottovelvoitetta)	3 664

Taulukko LRQua: Vapaamuotoinen teksti laadullisten selkkojen ilmoittamista varten

1	Yivelkaantumisriskin hallintaan käytettävien prosessien kuvaus	
	Tase- ja pääomahallinnan keinoin varmistetaan, että velkaantumisen taso maturiteittitransformaatio huomioiden pysyy hallittuna ja velkaantumisen hallintaan on riittävät välineet käytettävissä. OP Ryhmän vakavaraisuustavoite on asetettu riittävän korkealle, jolloin velkaantumisen taso ei nouse korkeaksi tai vähimmäisomavaraisuusaste ei laske lähelle minimitasoa. Velkaantumisen tasoa seurataan sekä vähimmäisomavaraisuusasteen sisäisten tavoitetasojen että vakavaraisuuden avulla, lisäksi seurataan mm. pysyvän varainhankinnan vaatimusta (NSFR) ja taseen sitoutuneisuutta (AE).	
2	Kuvaus tekijöistä, jotka ovat vaikuttaneet vähimmäisomavaraisuusasteeseen sinä aikana, johon julkaistettu vähimmäisomavaraisuusaste viittaa	
	Taseen vastuut kasvoivat vähemmän kuin oma pääoma, minkä seurauksena vähimmäisomavaraisuusaste nousi. Taseen kasvu oli luottokannan ja likviditeettireservin kasvutavoitteiden mukaista. Toimintaympäristön muutokset on kuvattu toimintakertomuksessa.	

7 Maksuvalmiusvaatimus (LCR) ja varojen sitoutuneisuus (AE)

7.1 Maksuvalmiusvaatimuksen julkistamislomake (EU LIQ1)

Konsolidoinnin soveltamisala

Konsolidoitu

milj. €	Painottamaton arvo yhteensä (kesklarvo)				Painotettu arvo yhteensä (kesklarvo)			
	31.12.2017	30.9.2017	30.6.2017	31.3.2017	31.12.2017	30.9.2017	30.6.2017	31.3.2017
Vuosineljännes, joka päättyi (31, joulukuuta 2017)								
Kesklarvojen laskennassa käytettyjen tietopisteiden määrä: 12								
LAADUKKAAT LIKVIDIT VARAT								
1 Laadukkaat likvidit varat yhteensä					17 871	17 900	17 703	17 034
KÄTEISEN ULOSVIRTAUKSET								
2 Vähitälletykset ja pienten liiketoiminta-asiakkaiden talletukset, joista	39 687	39 021	38 140	37 114	2 434	2 389	2 332	2 263
3 Stabiilit talletukset	30 858	30 425	29 820	29 128	1 543	1 521	1 491	1 456
4 Vähemmän stabiilit talletukset	8 829	8 596	8 320	7 985	891	868	841	806
5 Vakuudeton tukkurahoitus	20 671	20 575	20 549	20 632	9 830	9 977	10 223	10 317
6 Toiminnalliset talletukset (kaikki vastapuolet) ja talletukset osuuspankkien verkostoihin	7 690	7 331	6 860	6 927	1 911	1 821	1 704	1 721
7 Ei-toiminnalliset talletukset (kaikki vastapuolet)	11 207	11 334	11 720	11 628	6 146	6 246	6 550	6 519
8 Vakuudeton velka	1 774	1 909	1 970	2 077	1 774	1 909	1 970	2 077
10 Lisävaatimukset	11 548	11 315	11 063	10 758	2 132	2 145	2 126	2 015
11 Johdannaisvastuisiin ja muihin vakuusvaatimuksiin liittyvät ulosvirtaukset	939	966	974	986	939	966	974	986
12 Velkatuotteita koskevaan varojen menetykseen liittyvät ulosvirtaukset	112	113	105	1	112	113	105	1
13 Luottojärjestelyt ja likviditeettisopimukset	10 496	10 236	9 983	9 771	1 080	1 066	1 047	1 028
14 Muut sopimusperusteiset rahoitusvelvoitteet	172	158	151	154	60	57	53	59
15 Muut ehdolliset rahoitusvelvoitteet	11 433	11 223	10 894	10 569	531	518	499	480
16 KÄTEISEN ULOSVIRTAUKSET YHTEENSÄ					14 987	15 086	15 233	15 135
KÄTEISEN SISÄÄNVIRTAUKSET								
18 Sisäänvirtaukset täysin järjestetyistä vastuista	1 886	1 899	1 890	1 889	1 079	1 083	1 074	1 072
19 Muut käteisen sisäänvirtaukset	1 788	1 666	1 538	1 489	661	708	671	638
20 KÄTEISEN SISÄÄNVIRTAUKSET YHTEENSÄ	3 673	3 565	3 428	3 378	1 739	1 791	1 745	1 709
EU-20c: Sisäänvirtaukset, joihin sovelletaan 75 prosentin ylärajaa	3 673	3 565	3 428	3 378	1 739	1 791	1 745	1 709
OIKAISTU ARVO YHTEENSÄ								
21 MAKSUVALMIUSPUSKURI					17 871	17 900	17 703	17 034
22 KÄTEISEN NETTOULOSVIRTAUKSET					13 247	13 295	13 488	13 426
23 Maksuvalmiusvaatimus (%)					135 %	135 %	131 %	127 %

7.2 Varojen sitoutuneisuus

Seuraavissa taulukoissa esitetään tiedot varojen sitoutuneisuudesta ja sidottuihin varoihin liittyvistä veloista. Luvut on esitetty vuoden 2017 neljänneksen mediaanina. Varoja pidetään sidottuina, jos ne on annettu pantiksi tai vakuudeksi tai ne takaavat taseeseen merkittyä transaktiota (esimerkiksi velan vakuutena). Myös muut varat, jotka eivät ole vapaasti ryhmän käytössä luokitellaan sidottuiksi. Sidotut varat liittyvät pääasiassa OP Yrityspankin johdannaisiin liittyviin vakuuksiin, keskuspankkirahoituksen vakuuslainoihin (TLTRO II) sekä OP-Asuntoluottopankin liikkeeseen laskemien kiinteistövakuudellisten velkojen (covered bond) vakuuksiin. Covered bondeihin liittyvistä vakuuksista 2 128 miljoonaa euroa on ylivakuutta. Sitomattomista muista varoista 41 % ei sovellu vakuuskäyttöön (esim. aineettomat ja aineelliset hyödykkeet, siirto- ja verosaamiset).

Varat, milj. €	Sidottujen varojen kirjanpitoarvo	Sidottujen varojen käypä arvo	Sitomattomien varojen kirjanpitoarvo	Sitomattomien varojen käypä arvo
Oman pääoman ehtoiset rahoitusvälineet			136	136
Vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit	2 210	2 209	10 384	10 390
Luotot	14 228		66 894	
Muut varat	862		20 548	
Varat yhteensä	17 300	2 209	97 962	10 526

Seuraavassa taulukossa esitetään saadut vakuudet omaisuuslajeittain

Saadut vakuudet, milj. €	Saatujen sidottujen vakuuksien käypä arvo	Vakuuskäyttöön soveltuvien saatujen vakuuksien käypä arvo
Oman pääoman ehtoiset rahoitusvälineet		
Vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit		
Muut varat		581
Saadut vakuudet yhteensä		581

Sidottujen varojen ja saatujen vakuuksien osuus osuuspankkien yhteisliittymän varoista oli 14,9 %.

Sidotut varat ja niihin liittyvät velat, milj. €	Sidottuihin varoihin liittyvät velat	Sidotut varat
Kiinteistövakuudelliset joukkovelkakirjalainat (covered bonds)	9 880	11 881
Muut vakuudelliset velat	8 008	5 873
Yhteensä	17 888	17 754

8 Allekirjoitukset

Johtokunta vahvistaa, että tämä raportti on annettu CRR:n osan 8 ja siihen liittyvän Euroopan pankkiviranomaisen ohjeistuksen mukaisesti ja raportti on laadittu noudattaen OP Ryhmän johtokunnan vahvistamia vakavaraisuustietojen julkistamisen periaatteita. Periaatteet määrittelevät julkistettavan tiedon oikeellisuuden varmentamisessa käytettävät menettelytavat ja tietojen olennaisuuden arvioinnin.

Helsingissä 13. helmikuuta 2018

OP Osuuskunnan johtokunta

Tony Vepsäläinen
OP Ryhmän pääjohtaja

Karri Alameri

Carina Geber-Teir

Jari Himanen

Olli Lehtilä

Harri Luhtala

Harri Nummela

Erik Palmén

Jouko Polönen

Outi Taivainen

9 Julkistamisvaatimusten täyttäminen

9.1 Julkistamisvaatimusten täyttäminen

CRR art.	Vilittaus
431 Julkistamisvaatimusten soveltamisala	
1 Yleiset julkistamisvaatimukset	Tämä raportti, OP Ryhmän tilinpäätös sekä www.op.fi :ssa julkaistavat tiedot
2 Toimivaltaiten viranomaisten antamat luvat	Tilinpäätöksen liite 2. OP Ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet, kohta 9. sekä tämän raportin johdanto ja kohta 1.3
3 Virallinen toimintalinja	OP Ryhmän johdon hyväksymät vakavaraisuustietojen julkistamisperiaatteet
4 Vaadittaessa perusteltava luottoluokitusta koskevat päätökset	Toimitetaan pyydettyä
432 Ei-olennaiset tiedot ja liikesalaisuutena tai luottamuksellisuudena pidettävät tiedot	
1-4 Laitokset voivat jättää julkistamatta epäolennaisia, liikesalaisuuksiksi tai luottamuksellisuudeksi luokiteltuja tietoja	Kohta 9.2
	Tiedot julkistetaan vuosittain tilinpäätöksen julkaisupäivän yhteydessä. Neljännesvuosittain ja puolivuositilain julkistettavat tiedot esitetään osavuosikatsauksien yhteydessä. Julkistamisfrekvenssi arvioidaan vakavaraisuustietojen julkistamisperiaatteiden mukaan.
433 Julkistamisen määräajat	
434 Julkistamistavat	www.op.fi
435 Riskienhallintatavoitteet ja -käytänteet	
1 a) Riskien hallinnassa sovellettavat strategiat ja prosessit	Tilinpäätöksen liite 2. OP Ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet (EU OVA, EU CRA, EU CCRA, EU MRA, LIQA)
1 b) Rakenne ja organisaatio	Tilinpäätöksen liite 2. OP Ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet, kohta 3. (EU OVA, EU CRA, EU CCRA, EU MRA, LIQA)
1 c) Raportointijärjestelmät	Tilinpäätöksen liite 2. OP Ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet, kohta 2.6 (EU OVA, EU CRA, EU CCRA, EU MRA, LIQA) sekä www.op.fi > OP Ryhmä > Medialle > Raportit > OPn raportit > Vuosi 2017 > Selvitys OP Ryhmän hallinto- ja ohjausjärjestelmästä, kohta 8.
1 d) Riskienhallintamenetelmät	Tilinpäätöksen liite 2. OP Ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet (EU OVA, EU CRA, EU CCRA, EU MRA, LIQA), tämän raportin kohdat 2.12. (EU CR3) ja 2.13.
1 e) Laitoksen riskienhallintajärjestelyiden riittävyttä koskeva julistus	Tilinpäätöksen liite 2. OP Ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet, kohta 14. (EU OVA, EU CRA, EU CCRA, EU MRA, LIQA)
1 f) Riskiprofiili	Tilinpäätöksen liite 5.3. Riskitoleranssit
EPV:n ohjeet maksuvalmiusvaatimukseen liittyvien tietojen julkistamisesta maksuvalmiusriskin hallintaa koskevan julkistamisen täydentämiseksi 435 artiklan mukaisesti (EBA/GL/2017/1)	Kohta 7.1. (LIQ1) ja tilinpäätöksen liite 2. OP Ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet, erityisesti kohta 10. (LIQA) www.op.fi : OP Ryhmä > Tietoa ryhmästä > Hallinnointi sekä www.op.fi > OP Ryhmä > Medialle > Raportit > OPn raportit > Vuosi 2017 > Selvitys OP Ryhmän hallinto- ja ohjausjärjestelmästä
2 a)-e) Ylimmän hallintoelimen organisointi	
436 Soveltamisala	
a) Laitoksen nimi	Johdanto
b) Tiedot tilinpäätöksen laadinnan ja vakavaraisuusvaatimusten eroista	Johdanto ja kohdat 5.1 (EU LI1), 5.2 (EU LI2) ja 5.3 (EU LI3)
c) Esteet, jotka haittaavat omien varojen nopeaa siirtoaemoyrityksen ja sen tytäryritysten välillä	Ei sovellu.
d) Kokonaismäärä, jolla todelliset omat varat alittavat konsolidoinnin ulkopuolisilta tytäryrityksiltä vaaditun, sekä kyseisen tytäryrityksen tai kyseisten tytäryritysten nimet:	Ei sovellu.
e) Olosuhteet, joissa 7 ja 9 artiklan säännöksiä voidaan soveltaa.	Ei sovellu.
437 Omat varat	
1a) Omien varojen täydellinen täsmäytys tarkastettuun tilinpäätökseen sisältyvään taseeseen	Kohdat 1.1 ja 5.1. (EU LI1)
1b) Kuvaus omiin varoihin luettavien instrumenttien keskeisistä ominaisuuksista	Liite 1. Pääomainsumenttien keskeiset ominaisuudet Instrumenttien ehdot löytyvät liikkeellelaskijoiden nettisivuilta. Ydinpääomainsumenttien (CET1) ehdot löytyvät Osuuspankkien säännöistä pankkien omilta sivuilta: op.fi > OP Ryhmä > Tietoa ryhmästä > osuuspankit Ensisijaisen lisäpääoman (AT1) ja toissijaisen pääoman (T2) instrumenttien ehdot löytyvät OP Yrityspankin sivuilta: op.fi > OP RYHMA > velkasijoittajat sekä Helsingin Seudun Osuuspankin sivuilta: op.fi > OP Ryhmä > Tietoa ryhmästä > osuuspankit > OP Helsinki Kohdat 1.1, 5.1 (EU LI1) ja 5.4 Kohdat 1.1 ja 5.4
1c) Omiin varoihin kuuluvien instrumenttien kaikki ehdot	
1d) Sovellettavat suodattimet ja vähennykset	
1e) Kuvaus rajoituksista, joita sovelletaan omien varojen laskennassa	
1f) Vakavaraisuusvaatimukset, jotka on laskettu käyttämällä muulla kuin asetuksessa säädetyllä perustalla määritettyjä omien varojen osatekijöitä, kattava selostus kyseisten vakavaraisuusvaatimusten laskentaperustasta.	Ei sovellu.
2) Komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 1423/2013 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 575/2013 mukaisesti laitosten omia varoja koskevien julkistamisvaatimusten teknisiä täytäntöönpanostandardeista	Kohdat 1.1, 5.1 (EU LI1), 5.4 ja liite 1. Pääomainsumenttien keskeiset ominaisuudet
438 Pääomavaatimukset	
a) Tiivistelmä menetelmistä, jolla arvioidaan sisäisen pääoman riittävyttä	Tilinpäätöksen liite 2. OP Ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet, kohdat 2.2 ja 2.4
b) Viranomaisen pyynnöstä tulokset vakavaraisuuden hallinnan prosessista, ml. lisäpääomavaatimukset	Kohta 1.4.
c) Luottoriskin omien varojen vaatimukset (SA-menetelmä)	Kohdat 1.2 (EU OV1) ja 1.3
c) Luottoriskin omien varojen vaatimukset luottoriskille (IRB-menetelmä)	Kohdat 1.2 (EU OV1) ja 1.3
i) kuhunkin artikkelissa 155 mainittuun menetelmään:	Kohdat 1.2 (EU OV1) ja 1.3
ii) Pörsssiilattuihin vastuisiin, riittävän hyvin hajautettuihin salkkuihin sisältyviin pääomasijoituksiin ja muihin vastuisiin	Kohdat 1.2 (EU OV1) ja 1.3
iii) Vastuut, jotka ovat omien varojen vaatimusten osalta valvonnallisen siirtymän (supervisory transition) alaisia.	Ei sovellu.
iv) Vastuut, joihin sovelletaan omien varojen vaatimusten osalta voimassa olevien sääntöjen jatkamista.	Ei sovellu.
e) Laitoksen kaupankäyntivarastoon liittyvää liiketoimintaa koskevat omien varojen vaatimukset	Kohdat 1.2 (EU OV1), 1.3 ja 3.9 (MR1)
f) Operatiivisen riskin omien varojen vaatimukset	Kohdat 1.2 (EU OV1) ja 1.3
Erityiskohteiden rahoitukseen liittyvät vastuut ja oman pääoman ehtoiset vastuut, yksinkertainen menetelmä - riskipainot	Kohta 2.17 (EU CRT10)
439 Vastuut, joihin kohdistuu vastapuoliriski	
a) Selvitys menetelmistä sisäisen pääoman kohdentamisessa ja luottolimiittien asettamisessa	Kohta 3.1 (EU CCR1), (EU CCRA) sekä tilinpäätöksen liite 2. OP Ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet (EU CCRA), kohta 11.4
b) Selvitys menettelytoivoista vakuuksien turvaamisessa ja luottorahastojen perustamisessa	Kohta 3.1 (EU CCR1), (EU CCRA) sekä tilinpäätöksen liite 2. OP Ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet (EU CCRA), kohta 11.4
c) Selvitys vastuisiin sovellettavista menettelytoivoista, joihin kohdistuu wrong-way-riski	Tilinpäätöksen liite 2. OP Ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet (EU CCRA), kohta 11.4
d) Selvitys vakuuden määrän vaikutuksesta, joka laitoksen on asetettava luottoluokituksen heiketessä	Kohta 3.1 (EU CCR1), (EU CCRA)
e) 1) Sopimusten käypä positiivinen bruttoarvo, 2) nettoarvosta saatava hyöty, 3) nykyhetken nettoutettu luottoriski, 4) hallussa olevat vakuudet ja 5) johdannaisiin liittyvä nettoluottoriski	Kohta 3.5 (EU CCR5-A)
f) Vastuuarvo sovellettavaa menetelmää käyttäen	Kohta 3.4 (EU CCRA)
g) Luottojohdannaissuojan nimellisarvo ja nykyhetken luottoriskin jakautuminen luottoriskin tyyppin mukaan	Kohta 3.7. (EU CCR6)
h) Luottojohdannaistransaktioiden nimellisarvot jaoteltuna laitoksen omaan lainasalkkuun liittyvän käytön sekä sen harjoittamaan välitystoimintaan liittyvän käytön mukaan, mukaan luettuna käytettyjen luottojohdannaistuotteiden jakauma, jaoteltuna edelleen kunkin tuoteryhmän sisällä ostetun ja myydyin suojan mukaan.	Kohta 3.7. (EU CCR6)
i) Alfan estimaatti	Ei sovellu.
440 Pääomapuskurit	
1a) Vastasyklisen pääomapuskurin kannalta merkityksellisten luottovastuiden maantieteellinen jakautuminen	Kohta 5.5
1b) Laitoskohtaisen vastasyklisen pääomapuskurin määrä	Kohta 5.5
441 Maailmanlaajuisen järjestelmällisen merkittävyyden indikaattorit	Ei sovellu
442 Luottoriskiohkaisut	
a) Kirjanpidossa käytettävät määritelmät eräntäytneisyydelle ja varojen arvon alentumiselle.	Tilinpäätöksen liite 1. Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet ja liite 56. Saamiset luottolaitoksilta ja asiakkailta sekä ongelmasaamiset

b) Yleisten ja erityisten luottoriskioikaisujen määrittämisessä käytetyt menetelmät ja tekniikat	Tilinpäätöksen liite 1. Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet
c) Vastuiden kokonaismäärä kirjanpöydällisten nettoutusten jälkeen ilman luottoriskin vähentämisen vaikutuksia sekä vastuiden keskimääräinen arvo jakson aikana vastuuryhmittäin	Kohta 2.1 (EU CRB-B)
d) Vastuiden maantieteellinen jakautuminen	Kohdat 2.2 (EU CRB-C) ja 2.7 (EU CR1-C)
e) Vastuiden jakautuminen toimialoihin ja vastapuoliin	Kohdat 2.3 (EU CRB-D) ja 2.6 (EU CR1-B) Eritelty olennaiset vastuuryhmit.
f) Erittely vastuiden jäljellä olevasta maturiteetista vastuuryhmittäin	Kohta 2.4 (EU CRB-E)
g) merkittävistä toimialojen ja vastapuolten tyypeistä	Kohdat 2.5 (EU CR1-A) ja 2.6 (EU CR1-B)
a. erikseen vastuut, joihin liittyvät maksut ovat erääntyneet, ja vastuut, joiden arvo on alentunut	Kohdat 2.5 (EU CR1-A) ja 2.6 (EU CR1-B)
b. yleiset ja erityiset luottoriskioikaisut	Kohdat 2.5 (EU CR1-A) ja 2.6 (EU CR1-B)
c. yleisten ja erityisten luottoriskioikaisujen vuoksi raportointikauden aikana tehdyt kulukirjaukset	Kohdat 2.5 (EU CR1-A) ja 2.6 (EU CR1-B)
h) Arvoltaan alentuneiden ja erääntyneiden maksuja sisältävien vastuiden määrä jaoteltuna maantieteellisiin alueisiin ml. tarvittaessa maantieteelliseen alueeseen liittyvien yleisten ja erityisten luottoriskioikaisujen arvo	Kohta 2.7 (EU CR1-C)
i) Arvoltaan alentuneisiin vastuisiin tehtyjen yleisten ja erityisten luottoriskioikaisujen muutosten tasmytys erikseen ilmoitettuna. Seuraavat tiedot on ilmoitettava:	Kohta 2.7 (EU CR1-C)
i. kuvaus siitä, minkä tyyppisiä yleisiä ja erityisiä luottoriskioikaisuja on tehty	Kohta 2.7 (EU CR1-C)
ii. määrä tilikauden alussa	Kohta 2.7 (EU CR1-C)
iii. luottoriskioikaisuja vastaan raportointikauden aikana vähennetty määrä	Kohta 2.7 (EU CR1-C)
iv. määrät, jotka on raportointikauden aikana vähennetty tai kumottu vastuiden aiheuttamien arvioitujen tappioiden vuoksi, sekä muut oikaisut mukaan lukien kurssierojen, liiketoimintojen yhdistämisen, tytäryritysten hankkimisen ja myymisen sekä luottoriskioikaisujen välisten siirtojen vuoksi tehdyt oikaisut	Kohta 2.7 (EU CR1-C)
v. määrä tilikauden lopussa	Kohta 2.7 (EU CR1-C)
Suoraan tuloslaskelmaan kirjatut erityiset luottoriskioikaisut ja niiden peruutusten määrät on ilmoitettava erikseen.	Ei sovellu.
443 Kilnittämätön omaisuus	
EBA/GL/2014/03 Ohjeet varojen sitoutumisastetta koskevien tietojen julkistamisesta	Kohta 7.2
444 Ulkoisten luottoluokitusten käyttö	
a) Valittujen ulkoisten luottoluokituslaitosten ja vientitakuulaitosten nimet	Kohta 2.15 (EU CRD)
b) Vastuuryhmit, joihin ulkoisen luottoluokituslaitoksen tai vientitakuulaitoksen luokituksia sovelletaan	Kohta 2.15 (EU CRD)
c) Kuvaus prosessista, jolla liikkeeseenlaskijakohtaisia ja arvopaperikohtaisia luokituksia kohdistetaan omaisuuserille, jotka eivät kuulu kaupankäyntivarastoon	Kohta 2.15 (EU CRD)
d) Kunkin valitun luottoluokituslaitoksen tai vientitakuulaitoksen ulkoisten luottoluokitusten sijoittaminen standardimenetelmän mukaisiin luottoluokkiin ottaen huomioon, että tietoa ei tarvitse ilmoittaa, jos laitos noudattaa EPV:n julkistamaa standardiluokitusta	Ei sovellu.
e) Vastuuarvot ja vastuuarvot sen jälkeen, kun jokaiseen standardimenetelmässä kuvattuun luottoluokkaan on sovellettu luottoriskin vähentämismenetelmää, sekä omista varoista vähennettyjen vastuiden arvo.	Kohdat 2.14 (EU CR4) ja 2.15 (EU CR5)
445 Markkinariskit	Kohdat 1.3 ja 3.9 (EU MR1)
446 Operatiivinen riski	Tilinpäätöksen liite 2. OP Ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet, kohta 6. ja tämän raportin kohta 1.3
447 Kaupankäyntivarastoon kuulumattomien osakkeisiin sisältyvät vastuut	
a) vastuiden tavoitteisiin perustuva erittely ml. myyntilivoitusten yhteydet ja strategiset syyt sekä kuvaus käytetyistä kirjanpito- ja arvostusmeneteltyistä sisältäen arvostukseen vaikuttavat keskeiset oletukset ja käytännöt ja kyseisiin käytäntöihin tehdyt keskeiset muutokset	Tilinpäätöksen liite 1. Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet
b) tasearvo ja käypä arvo sekä (pörssiilistatuista instrumenteista) vertailu markkinahinnan kanssa, jos se poikkeaa olennaisesti käyvästä arvosta. (Vastuun määrä = markkina-arvo)	Kohta 2.17 (EU CR10)
c) pörssiilistattujen vastuiden, riittävän hyvin hajautettuihin salkkuihin sisältyvien pääomasisoitusten sekä muiden vastuiden tyyppi, ominaispiirteet ja arvo	Kohta 2.17 (EU CR10)
d) omaisuuserien myynnistä ja realisoinnista jakson aikana kertyneet kumulatiiviset voitot ja tappiot.	Tilinpäätöksen liite 7. Sijoitustoiminnan nettotuotot
e) Realisoitumattomien voittojen ja tappioiden yhteismäärä ja uudelleenarvostuksesta syntyneiden piilevien voittojen ja tappioiden yhteismäärä sekä kaikki kyseiset määrät, jotka sisältyvät ensisijaisiin tai toissijaisiin ominin varoihin.	Tilinpäätöksen liite 36. Oma pääoma ja liite 20. Sijoitusomaisuus
448 Kaupankäyntivarastoon kuulumattomien positiivisiin kohdistuva korkoriski	
a) Korkoriskin ominaispiirteet ja keskeiset oletukset (ml. luottojen ennakkaista takaisinmaksua ja eräpäiväittämiä talletuksia koskevat oletukset) sekä korkoriskin mittaustehyeys	Tilinpäätöksen liite 2. OP Ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet, kohta 11.1. ja liite 61. Korko- ja markkinariskin herkkyysanalyysi
b) Vaihtelut tuotoissa, taloudellisessa arvossa tai muussa relevantissa mittayksikössä, jota johto käyttää mitatessaan ylös- tai alaspäin suuntautuvia korkoskojeja korkoriskin mittaamisessa sovellettavien menettelyjen mukaisesti, jaoteltuna valuuttoihin.	Tilinpäätöksen liite 61. Korko- ja markkinariskin herkkyysanalyysi
449 Arvopaperistamispositiot	
a) Kuvaus laitoksen tavoitteista arvopaperistamistoiminnossa	Tiedot julkaistaan tilinpäätöksen liitteessä 2. OP Ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet, kohta 9.4 niiltä osin kun ne koskevat OP Ryhmää.
b) Muiden riskien luonne, ml. arvopaperistettuihin eriin liittyvä likviditeettiriski	Tiedot julkaistaan tilinpäätöksen liitteessä 2. OP Ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet niiltä osin kun ne koskevat OP Ryhmää.
c) Uudelleenarvopaperistamistoimintojen yhteydessä otettujen ja vastuulla olevien riskien tyyppi kohde-etuutena olevien arvopaperistamispositioiden etuoikeusluokkien osalta ja kyseisten erien kohde-etuutena olevien erien osalta	OP Ryhmällä ei ole uudelleenarvopaperistettuja eria.
d) Laitoksen eri tehtävät arvopaperistamisprosessissa	Tiedot julkaistaan liitteessä 2. OP Ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet, kohta 9.4, niiltä osin kun ne koskevat OP Ryhmää. OP Ryhmä toimii vain sijoittajana.
e) Tiedot laitoksen kunkin d alakohdassa tarkoitettujen tehtävien laajuudesta	Tiedot julkaistaan liitteessä 2. OP Ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet niiltä osin kun ne koskevat OP Ryhmää. OP Ryhmä toimii vain sijoittajana.
f) Kuvaus käytössä olevista prosesseista, joilla seurataan arvopaperistettujen vastuiden luotto- ja markkinariskissä tapahtuvia muutoksia, ml. kohde-etuutena olevien omaisuuserien muuttumisen vaikutukset arvopaperistettuihin vastuisiin, ja kuvaus siitä, miten prosessit eroavat, kun niitä sovelletaan uudelleenarvopaperistettuihin vastuisiin	Tiedot julkaistaan liitteessä 2. OP Ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet niiltä osin kun ne koskevat OP Ryhmää sekä tämän raportin kohta 4.1
g) Kuvaus laitoksen toimintalinjoista, joiden mukaisesti käytetään suojausta ja takauksen luonteista luottosuojaaja vähentämään hallussa oleviin arvopaperistettuihin ja uudelleenarvopaperistettuihin vastuisiin liittyviä riskejä, ml. tiedot olennaisista suojausten vastapuolista riskityypeittäin	Ei sovellu.
h) Menetelmät, joita laitos soveltaa lasiessaan riskipainotettujen vastuuerien yhteismäärää arvopaperistamistoiminnossa, ml. arvopaperistettujen vastuiden tyyppi, joihin kutakin menetelmää sovelletaan	Liite 2. OP Ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet ja tämän raportin kohta 4.1
i) Niiden arvopaperistamista varten perustettujen erillisyyhtiöiden tyyppi, joita laitos järjestäjän ominaisuudessaan käyttää kolmansien liittyvien vastuiden arvopaperistamiseen, mukaan lukien tieto siitä, onko laitoksella, ja jos on, missä muodossa ja missä laajuudessa vastuita kyseisessä erillisyyhtiössä (eriteltynä erikseen taseeseen sisältyviin omaisuuseriin tai taseen ulkopuolisiin eriin liittyviin vastuisiin) sekä luettelo yhtiöistä, joita laitos hallinnoi tai joiden neuvonantajana se toimii, ja jotka sijoittavat joko arvopaperistamispositiivisiin, jotka laitos on arvopaperistanut, tai arvopaperistamista varten perustettuihin erillisyyhtiöihin, joiden osalta laitos toimii järjestäjänä.	OP Ryhmä ei toimi järjestäjänä.
j) tiivistelmä laitoksen kirjanpitolukaita arvo paperistamistoiminnossa ml.	OP Ryhmä ei toimi järjestäjänä.
i) tieto siitä, käsitelläänkö transaktioita myyntinä vai rahoituksena:	OP Ryhmä ei toimi järjestäjänä.
ii) myyntilivoitusten kirjaamistavat:	OP Ryhmä ei toimi järjestäjänä.
iii) arvopaperistamispositiivisten arvostuksessa käytetyt menetelmät, keskeiset oletukset, syöttötiedot ja muutokset edelliseen kauteen:	OP Ryhmä ei toimi järjestäjänä.
iv) synteettisen arvopaperistamisen käsittelytavat, jos ne eivät sisälly muihin kirjanpitolukaita:	OP Ryhmä ei toimi järjestäjänä.
v) tieto siitä, kuinka arvopaperistamista odottavat omaisuuserät arvostetaan, ja merkitäänkö ne laitoksen kaupankäyntivarastoon vai sen ulkopuolisiin eriin:	OP Ryhmä ei toimi järjestäjänä.
vi) käytänteet, joita sovelletaan vastuiden kirjaamiseen taseeseen niiden järjestelyjen osalta, jotka voivat edellyttää laitoksen tukevan arvopaperistettuja omaisuuseriä rahallisesti:	OP Ryhmä ei toimi järjestäjänä.
k) arvopaperistamisessa käytettyjen ulkoisten luottoluokituslaitosten nimet sekä vastuutyyppi, joihin kunkin laitoksen luokituksia sovelletaan:	OP Ryhmä ei toimi arvopaperistajana.

l) tarvittaessa kuvaus kolmannen osan II osaston 5 luvun 3 jaksossa tarkoitetusta sisäisen arvioinnin lähestymistavasta (mukaan lukien sisäisen arviointiprosessin rakenne ja sisäisen arvioinnin ja ulkoisten luottoluokitusten suhde), sisäisen arvioinnin käytöstä muuhun kuin sisäisen arvioinnin lähestymistavan mukaisten omien varojen vaatimusten laskentaan, sisäisen arviointiprosessin valvontamekanismeista (mukaan lukien riippumattomuudesta ja vastuuvastuusesta) ja sisäisen arviointiprosessin tarkastelusta; kuvaus niiden vastuiden tyypeistä, joihin sisäistä arviointiprosessia sovelletaan, ja vastuutyypeittäin kuvaus stressitekijöistä, joita käytetään erillisten takausten tason määrittelyssä;	Ei sovellu.
m) syyt n-q alakohtaan liittyvien kvantitatiivisten tietojen mahdollisiin merkittäviin muutoksiin edelliseen raportointikauteen verrattuna;	OP Ryhmä ei toimi arvopaperistajana.
n) seuraavat tiedot erikseen kaupankäyntivarastosta ja sen ulkopuolisista eristä vastuutyypeittäin jaoteltuina:	OP Ryhmä ei toimi arvopaperistajana.
i) laitoksen arvopaperistamien jäljellä olevien vastuiden kokonaisarvo (perinteinen ja synteettinen arvopaperistaminen ja arvopaperistaminen, jossa laitos toimii ainoastaan järjestäjänä, on eriteltävä);	OP Ryhmä ei toimi arvopaperistajana.
ii) taseeseen sisältyvien hallussa olevien tai ostettujen arvopaperistamispositioiden ja taseen ulkopuolisten arvopaperistettujen vastuiden kokonaisuus:	OP Ryhmä ei toimi arvopaperistajana.
iii) arvopaperistamista odottavien omaisuuserien kokonaisuus:	OP Ryhmä ei toimi arvopaperistajana.
iv) arvopaperistetuista sopimuksista, joihin sovelletaan enenaikaista kuoletusta koskevaa käsittelyä, alullepanijan ja sijoittajan osuuskille kohdistettujen nostettuihin määriin liittyvien vastuiden kokonaisuus: laitoksen kohdistettujen omien varojen vaatimusten kokonaisuus, joka johtuu alullepanijan osuksista nostettuihin määriin ja nostamattomiin luottoihin; ja laitoksen kohdistettujen omien varojen vaatimusten kokonaisuus, joka johtuu sijoittajan osuksista nostettuihin määriin ja nostamattomiin luottoihin;	OP Ryhmä ei toimi arvopaperistajana.
v) niiden arvopaperistamispositioiden määrä, jotka on vähennetty omista varoista tai joihin sovelletaan 1 250 prosentin riskipainoa;	OP Ryhmä ei toimi arvopaperistajana.
vi) tiivistelmätiedot kuluneen kauden arvopaperistamisesta, mukaan lukien arvopaperistettujen vastuiden yhteismäärä sekä kirjatut myyntivoitot ja -tappiot;	OP Ryhmä ei toimi arvopaperistajana.
o) seuraavat tiedot erikseen kaupankäyntivarastosta ja sen ulkopuolisista eristä:	Kohta 4.1
i) hallussa olevien tai ostettujen arvopaperistamispositioiden ja niihin liittyvien omien varojen vaatimusten kokonaisarvo jaoteltuna arvopaperistettuihin ja uudelleenarvopaperistettuihin vastuisiin ja edelleen jaoteltuna tarkoituksenmukaisiin riskipaino- tai omien varojen vaatimusluokkiin kunkin omien varojen vaatimusten laskennassa sovelletun lähestymistavan osalta;	Kohta 4.1
ii) hallussa olevien tai ostettujen uudelleenarvopaperistettujen vastuiden kokonaisarvo jaoteltuna vastuisiin ennen suojausta ja/tai vakuutusta ja sen jälkeen, ja takaajista johtuvat vastuut jaoteltuna takaajien luottoluokitusten tai nimen mukaisesti;	Kohta 4.1
p) kaupankäyntivaraston ulkopuolisten erien ja laitoksen arvopaperistamien vastuiden osalta arvopaperistettujen arvoltaan alentuneiden ja eräntyneiden omaisuuserien arvo ja laitoksen kuluneen kauden aikana kirjatut tappiot, molemmat jaoteltuna vastuutyypeittäin;	Kohta 4.1
q) kaupankäyntivaraston osalta laitoksen arvopaperistamien jäljellä olevien vastuiden, joihin sovelletaan markkinariskiä koskevaa omien varojen vaatimusta (perinteinen ja synteettinen arvopaperistaminen ja vastuutyypit eriteltävä), kokonaisarvo;	Ei sovellu.
r) tarvittaessa tieto siitä, onko laitos tarjonnut 248 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua tukea, ja mikä on tämän vaikutus omiin varoihin.	Ei sovellu.
450 Palkitsemisjärjestelmä	
1a) tiedot palkitsemisjärjestelmän määrittelyssä käytetystä päätöksentekoprosessista	www.op.fi: OP Ryhmä > Tietoa ryhmästä > Hallinnointi > Palkitseminen sekä www.op.fi > OP Ryhmä > Medialle > Raportit > OPn raportit > Vuosi 2017 > Selvitys OP Ryhmän hallinto- ja ohjausjärjestelmästä sekä tilinpäätöksen liite 51. Muuttuva palkitseminen
1b) tiedot palkitsemisen ja tulosten välisestä suhteesta	www.op.fi: OP Ryhmä > Tietoa ryhmästä > Hallinnointi > Palkitseminen - EBA-raportti sekä www.op.fi > OP Ryhmä > Medialle > Raportit > OPn raportit > Vuosi 2017 > Selvitys OP Ryhmän hallinto- ja ohjausjärjestelmästä sekä Liite 51. Muuttuva palkitseminen
1c) tärkeimmät tiedot palkitsemisjärjestelmän rakennepiirteistä	www.op.fi: OP Ryhmä > Tietoa ryhmästä > Hallinnointi > Palkitseminen sekä www.op.fi > OP Ryhmä > Medialle > Raportit > OPn raportit > Vuosi 2017 > Selvitys OP Ryhmän hallinto- ja ohjausjärjestelmästä sekä tilinpäätöksen liite 51. Muuttuva palkitseminen
1d) Palkkioiden kiinteiden ja muuttuvien osien suhde	www.op.fi: OP Ryhmä > Tietoa ryhmästä > Hallinnointi > Palkitseminen sekä www.op.fi > OP Ryhmä > Medialle > Raportit > OPn raportit > Vuosi 2017 > Selvitys OP Ryhmän hallinto- ja ohjausjärjestelmästä sekä tilinpäätöksen liite 51. Muuttuva palkitseminen
1e) tiedot suoritumisperusteista, joita sovelletaan osakkeita, optioita tai muuttuvia palkkioita myönnettäessä;	www.op.fi: OP Ryhmä > Tietoa ryhmästä > Hallinnointi > Palkitseminen sekä www.op.fi > OP Ryhmä > Medialle > Raportit > OPn raportit > Vuosi 2017 > Selvitys OP Ryhmän hallinto- ja ohjausjärjestelmästä sekä tilinpäätöksen liite 51. Muuttuva palkitseminen
1f) Määrittämisessä sovellettavat keskeiset parametrit ja perusteet	www.op.fi: OP Ryhmä > Tietoa ryhmästä > Hallinnointi > Palkitseminen sekä www.op.fi > OP Ryhmä > Medialle > Raportit > OPn raportit > Vuosi 2017 > Selvitys OP Ryhmän hallinto- ja ohjausjärjestelmästä sekä tilinpäätöksen liite 51. Muuttuva palkitseminen
1g) Tiedot palkitsemisesta jaoteltuna liiketoiminta-alueittain;	www.op.fi: OP Ryhmä > Tietoa ryhmästä > Hallinnointi > Palkitseminen - EBA-raportti
1h) Palkitsemista koskevat tiedot toimivan johdon ja niiden henkilöstön jäsenten osalta	www.op.fi: OP Ryhmä > Tietoa ryhmästä > Hallinnointi > Palkitseminen - EBA-raportti sekä www.op.fi > OP Ryhmä > Medialle > Raportit > OPn raportit > Vuosi 2017 > Selvitys OP Ryhmän hallinto- ja ohjausjärjestelmästä sekä tilinpäätöksen liite 51. Muuttuva palkitseminen
1i) niiden henkilöiden lukumäärä, joiden palkitsemiseen käytetään tilikauden aikana 1 milj. euroa tai enemmän	www.op.fi: OP Ryhmä > Tietoa ryhmästä > Hallinnointi > Palkitseminen - EBA-raportti sekä www.op.fi > OP Ryhmä > Medialle > Raportit > OPn raportit > Vuosi 2017 > Selvitys OP Ryhmän hallinto- ja ohjausjärjestelmästä sekä tilinpäätöksen liite 51. Muuttuva palkitseminen
1j) viranomaisen pyynnöstä ylimmän hallintoelimen tai toimivan johdon jäsenen palkan ja palkkioiden kokonaisuus.	www.op.fi > OP Ryhmä > Medialle > Raportit > OPn raportit > Vuosi 2017 > Selvitys OP Ryhmän hallinto- ja ohjausjärjestelmästä sekä tilinpäätöksen liite 50. Lähipiiritahtumat ja 51. Muuttuva palkitseminen
2) Määrälliset tiedot ylimmän hallintoelimen jäsenen osalta merkittävillä laitoilla.	www.op.fi > OP Ryhmä > Medialle > Raportit > OPn raportit > Vuosi 2017 > Selvitys OP Ryhmän hallinto- ja ohjausjärjestelmästä sekä tilinpäätöksen liite 50. Lähipiiritahtumat ja 51. Muuttuva palkitseminen
451 Velkaantuneisuus	
a) Vähimmäisomavaraisuusaste ja kuinka sovelletaan art. 499 2 ja 3 kohtaa	Kohta 6.1
b) Vastuiden kokonaisuusjakautuminen ja vastuiden kokonaisuusmäärän täsmäyttäminen tilinpäätöksissä julkaistujen asiaankuuluvien tietojen kanssa	Kohta 6.1
c) Taseesta pois kirjattujen halluun uskottujen erien määrä tarvittaessa	Kohta 6.1
d) Ylivelkaantumisriskin hallintaan käytettävien prosessien kuvaus	Kohta 6.1
e) Kuvaus tekijöistä, jotka ovat vaikuttaneet vähimmäisomavaraisuusasteeseen	Kohta 6.1
452 IRB-menetelmän soveltaminen luottoriskin	
a) Toimivaltaisen viranomaisen lupa menetelmälle tai myönnetty siirtymäaika	Tilinpäätöksen liite 2. OP Ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet, kohta 9. ja tämän raportin johdanto (EU CRE)
b) Perustelut ja tiedot seuraavista:	Tilinpäätöksen liite 2. OP Ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet, kohta 9. ja tämän raportin johdanto (EU CRE)
i) Sisaisten luokitusjärjestelmien rakenne sekä sistaisten ja ulkoisten luokitusten suhde	Tilinpäätöksen liite 2. OP Ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet, kohta 9 ja tämän raportin johdanto (EU CRE)
ii) sistaisten esilmaattien käyttö muuhun kuin riskipainotettujen vastuuerien yhteismäärän laskemiseen IRB-menetelmällä	Tilinpäätöksen liite 2. OP Ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet, kohta 9. (EU CRE)

iii) luottoriskin hallinta- ja tunnistamismenetelmät	Tilinpäätöksen liite 2. OP Ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet, kohta 9. (EU CRE)
iv) luokitusjärjestelmien valvontamenetelmät ml. kuvaus riippumattomuudesta ja vastuualueista, ja tiedot luokitusjärjestelmien tarkastelusta	Tilinpäätöksen liite 2. OP Ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet, kohta 9. (EU CRE)
c) kuvaus sisäisestä luokitusprosessista erikseen seuraavien vastuuryhmien osalta	Tilinpäätöksen liite 2. OP Ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet, kohta 9.
i) valtiot ja keskuspankit;	Tilinpäätöksen liite 2. OP Ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet, kohta 9.
ii) laitokset;	Tilinpäätöksen liite 2. OP Ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet, kohta 9.
iii) yritykset (pk-yritykset mukaan lukien), erityiskohtien rahoitus ja ostetut yritysosaamiset;	Tilinpäätöksen liite 2. OP Ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet, kohta 9.
iv) vähittäisvastuut kaikkien alaryhmien osalta, joita 154 artiklan 1–4 kohdan mukaiset korrelaatiot vastaavat (saamiset pk-yrityksiltä, kiinteistövuokaukselliset vähittäisaamiset, uudistettavat vähittäisvastuut)	Tilinpäätöksen liite 2. OP Ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet, kohta 9.
v) osakkeet;	Tilinpäätöksen liite 2. OP Ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet, kohta 9.
d) tämän asetuksen 147 artiklassa määritettyihin vastuuryhmiin sisältyvien vastuiden vastuuarvot: 1) Saamiset valtiolta ja keskuspankeilta 2) Saamiset laitoksilta 3) Saamiset yrityksiltä 4) Vähittäisaamiset 5) Oman pääoman ehtoiset sijoitukset 6) Arvopaperistamispositiot 7) Muut luottovelvoitteisiin kuulumattomat omaisuuserät, 8) Muut erät.	Kohdat 2.16 ja 2.17 (EU CR6), (EU CR10)
Saamiset valtiolta ja keskuspankeilta, laitoksilta ja yrityksiltä, kun laitokset soveltavat omia LGD- tai CF-estimaattejaan laskettaessa riskipainotettujen vastuuerien yhteismäärää, on ilmoitettava erikseen niiden vastuiden osalta, joihin laitokset eivät sovelle kyseisiä estimaatteja;	Kohdat 2.16 ja 2.17 (EU CR6), (EU CR10)
e) laitosten on ilmoitettava kunkin vastuuryhmän (valtiot ja keskuspankit, laitokset, yritykset, oman pääoman ehtoiset sijoitukset) ja riittävän monen vastapuoliuokan (mukaan lukien maksukyvyttömät) osalta seuraavat tiedot, jotta luottoriski voidaan eriyttää tarkoituksenmukaisesti:	Kohdat 2.16 ja 2.17 (EU CR6), (EU CR10)
i) vastuiden yhteismäärä, mukaan lukien valtiolta ja keskuspankeilta, laitoksilta ja yrityksiltä olevien saamisten osalta myönnettujen luottojen yhteismäärä ja nostamattomiin lainoihin liittyvät vastuuarvot; ja osakkeista kokonaisarvo;	Kohdat 2.16 ja 2.17 (EU CR6), (EU CR10)
ii) vastuulla painotettu keskimääräinen riskipaino;	Kohdat 2.16 ja 2.17 (EU CR6), (EU CR10)
iii) laitosten, jotka käyttävät riskipainotettujen vastuuerien yhteismäärän laskennassa omia CF-estimaattejaan, on ilmoitettava kunkin vastuuryhmän osalta käyttämättömien sitoumusten arvo sekä vastuulla painotettu keskimääräinen vastuuarvo;	Kohdat 2.16 ja 2.17 (EU CR6), (EU CR10)
f) vähittäisvastuuryhmästä ja kustakin c alakohdan iv alakohdassa esitetystä alaryhmästä joko e alakohdan mukaiset tiedot (tarvittaessa sammiollitain) tai analyysi vastusta (myönnetty luoto ja nostamattomiin lainoihin liittyvät vastuuarvot) suhteessa riittävän moneen EL-luokkaan, jotta luottoriski voidaan eritellä tarkoituksenmukaisesti (tarvittaessa sammiollitain);	Kohdat 2.16 ja 2.17 (EU CR6), (EU CR10)
g) kunkin vastuuryhmään edellisen jakson aikana tehdyt erityiset luottoriskioikaisu (vähittäisvastuiden osalta kaikista c alakohdan iv alakohdassa esitetystä alaryhmästä) sekä tieto muutoksista aiempiin käytäntöihin;	Kohta 2.5 (EU CR1-A)
h) tiedot tekijöistä, jotka vaikuttivat tappioihin edellisen jakson aikana (esimerkiksi keskimääräistä suurempi laiminlyötyjen maksujen määrä tai keskimääräistä suuremmat LGD-luvut ja luottovasta-arvokertoimet);	Kohta 2.16 (EU CR6)
i) laitosten estimaattien vertailu toteutuneisiin lukuihin pidemmällä aikavälillä. Vähintään on annettava tiedot tappioestimaateista verrattuna toteutuneisiin tappioihin kussakin vastuuryhmässä (vähittäisvastuiden osalta kaikista c alakohdan iv alakohdassa esitetystä alaryhmästä) riittävän pitkältä ajanjaksolta, jotta sisäisten luokitusprosessien toimivuutta voidaan arvioida tarkoituksenmukaisesti jokaisen vastuuryhmän osalta (vähittäisvastuiden osalta kaikista c alakohdan iv alakohdassa esitetystä alaryhmästä). Laitoksen on tarvittaessa syvennettävä erittelyä ja tehtävä myös PD-analyysi: omia LGD- ja/tai CF-estimaattejaan käyttävien laitosten on annettava tiedot toteutuneiden LGD-lukujen ja luottovasta-arvokerrointen vertailusta tässä artiklassa kvantitatiivista riskienarviointia koskeissa tiedoissa annettuihin estimaatteihin;	Kohta 2.20 (EU CR9)
j) kaikkien 147 artiklassa määritettyjen vastuuryhmien ja kunkin, 154 artiklan 1–4 kohdassa tarkoitettujen korrelaatiokaavojen soveltamisalaan kuuluvan alaryhmän osalta:	
i) laitosten, jotka käyttävät omia LGD-estimaattejaan laskettaessa riskipainotettujen vastuuerien yhteismäärää, on ilmoitettava vastuulla painotettu keskimääräinen LGD ja PD prosenttilukuna luottovastuiden kunkin merkityksellisen maantieteellisen sijainnin osalta;	Kohta 9.2
ii) laitosten, jotka eivät käytä omia LGD-estimaattejaan, on ilmoitettava vastuulla painotettu keskimääräinen PD prosenttilukuna luottovastuiden kunkin merkityksellisen maantieteellisen sijainnin osalta.	Kohta 9.2
Edellä olevaa c alakohtaa sovellettaessa kuvaukseen on sisällyttävä vastuuryhmään sisältyvien vastuiden tyypit: PD-luvun (ja tarvittaessa LGD-lukujen ja luottovasta-arvokertoimien) estimoinnissa ja validoinnissa käytetyt määritelmät, menetelmät ja tiedot mukaan lukien kyseisten muuttujien laskennassa käytetyt oletukset; kuvaus olennaisista poikkeamista 178 artiklassa olevasta maksukyvyttömyyden määritelmästä mukaan lukien yleiset segmentit, joihin kyseiset poikkeamat vaikuttavat.	Tilinpäätöksen liite 2. OP Ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet, kohta 9, ja tämän raportin kohta 2.16 (EU CR6)
453 Luottoriskin vähentämismenetelmien käyttö	
a) Tase-erien ja taseen ulkopuolisten erien nettoutuksessa sovelletut käytännöt ja prosessit	Kohta 2.12 (EU CRC)
b) Vakuuksien arvostuksessa ja hallinnoinnissa sovelletut käytännöt ja prosessit	Kohta 2.12 (EU CRC)
c) Kuvaus laitoksen hankkimien vakuuksien päätyypeistä	Kohta 2.12 (EU CRC)
d) Takaajien ja luottojohdannaisten vastapuolten päätyypit ja niiden luottokelpoisuus	Kohta 2.12 (EU CRC)
e) Tiedot sellaisista markkinariskin tai luottoriskin keskittymistä, jotka syntyvät luottoriskin vähentämistekniikoista	Kohta 2.12 (EU CRC)
f) Laitosten, jotka laskevat riskipainotettujen vastuuerien yhteismäärän standardi- tai IRB-menetelmän mukaisesti, mutta eivät laske vastuuryhmän osalta omia LGD- tai CF-estimaatteja, on ilmoitettava erikseen kunkin vastuuryhmän osalta kokonaisvastuuarvo (tarvittaessa tase-erien ja taseen ulkopuolisten erien nettoutuksen jälkeen), joka on suojattu (vakioarvo leikkausten jälkeen) hyväksytyllä rahoitusvakuudella tai muulla hyväksytyllä vakuudella	Kohdat 2.12 (EU CR3) ja 2.13
g) Laitosten, jotka laskevat riskipainotettujen vastuuerien yhteismäärän standardi- tai IRB-menetelmän mukaisesti, on ilmoitettava erikseen kunkin vastuuryhmän osalta kokonaisvastuuarvo, joka on suojattu takauksilla tai luottojohdannaisilla. Oman pääoman ehtoisten sijoitusten vastuuryhmän osalta jokaisen menetelmän (155 art.) mukaan.	Kohdat 2.12 (EU CR3) ja 2.13
454 Kehittyneiden mittausmenetelmien käyttö operatiivisen riskin yhteydessä	Ei sovelly.
455 Sisäisten markkinariskimallien käyttö	Ei sovelly.

9.2 Julkaissemmat jätetyt epäolennaiset erät

Julkaisuvaatimus	
CRR art. 452 j)	OP Ryhmän vastuista yli 88 % on Suomessa. Keskimääräistä PD:tä ja LGD:tä ei esitetä maantieteellisen jakauman mukaan.
EPV:n ohjeiden (EBA/GL/2016/11) mukainen taulukko EU CR6	Vähittäisvastuut - Kiinteistövuokaukselliset - vastuuryhmää ei esitetä jaolla PK-yritykset / ei PK-yritykset, koska kiinteistövuokauksellisten PK-yritysten vastuiden EAD:n osuus on 2 % kiinteistövuokauksellisista vähittäisvastuista.
EPV:n ohjeiden (EBA/GL/2016/11) mukainen taulukko EU CCR4	Vähittäisvastuuta ei esitä ko. taulukossa, koska vähittäisvastuiden vastuut alle 500 000 euroa.
EPV:n ohjeiden (EBA/GL/2016/11) mukainen taulukko EU CRB-D	Taulukossa on eritelty olennaiset vastuuryhmät.
CRR art. 437 1b) Pääomainstrumenttien keskeiset ominaisuudet	Tuottodebentuurilainaa ei ole eritelty, omissa varoissa luettava määrä alle 200 000 euroa.
EPV:n ohjeiden (EBA/GL/2016/11) mukaisia tyhjiä taulukoita ja ns. nollarivejä ei esitetä.	

Liite 1. Pääomainsrumenttien keskeiset ominaisuudet

Pääomainsrumenttien keskeisten ominaisuuksien malli	Jäsenuus (osuus)	Tuotto-osuus (äänivallaton osuus)	EUR 50,000,000 Non-cumulative Perpetual Capital Securities	EUR 40,000,000 Perpetual Non-Step-Up Hybrid Tier 1
1 Liikkeeseenlaskija	Jäsenuusospankit	Jäsenuusospankit	OP Yrityspankki Oyj	OP Yrityspankki Oyj
2 Yksilöllinen tunnistus (esim. CUSIP, ISIN tai suunnatuissa annissa Bloomberg-tunniste)	Ei soveltu	Ei soveltu	ISIN: XS0213603177	Ei soveltu
3 Instrumenttiin sovellettava lainsäädäntö	Suomen laki, erityisesti Osuuskuntalaki ja Laki talletuspankkien yhteenliittymästä, EU:n vakavaraisuusasetus 575/2013 (CRR)	Suomen laki, erityisesti Osuuskuntalaki ja Laki talletuspankkien yhteenliittymästä, CRR	Englannin laki, paitsi maksusaantijärjestystä ja jakokelpoisia varoja, Dividend Stopperia sekä ennenaikaiseen takaisinlunastukseen liittyvää lupaa ja vakavaraisuusvaatimusta koskevat ehdot, joihin sovelletaan Suomen lakia.	Englannin laki, paitsi maksusaantijärjestystä ja jakokelpoisia varoja, Dividend Stopperia sekä ennenaikaiseen takaisinlunastukseen liittyvää lupaa ja vakavaraisuusvaatimusta koskevat ehdot, joihin sovelletaan Suomen lakia.
Sääntely				
4 Vakavaraisuusasetuksen säännöt siirtymäkaudella	Ydinpääoma (CET1)	Ydinpääoma (CET1)	Ensisijainen lisäpääoma (AT1)	Ensisijainen lisäpääoma (AT1)
5 Vakavaraisuusasetuksen säännöt siirtymäkauden jälkeen	Ydinpääoma (CET1)	Ydinpääoma (CET1)	Ei soveltu	Ei soveltu
6 Käytettävissä yksittäisen yrityksen tasolla tai konsolidoinnin perusteella / alakonolidoinniryhmän tasolla / yksittäisen yrityksen tasolla ja konsolidoinnin perusteella / alakonolidoinniryhmän tasolla	Yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella	Yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella	Yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella	Yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella
7 Instrumentin laji (kuin oikeudenkäytölle määrittelee lajit)	CET1 sellaisena kuin se on julkaistu EPV:n luettelossa	CET1 sellaisena kuin se on julkaistu EPV:n luettelossa	Ei soveltu	Ei soveltu
8 Lakisääntöeseen pääomaan kirjattu määrä (valuutta viimeisimpänä raportointipäivänä) milj. Eur		188	2 760	41
9 Instrumentin nimellinen määrä (valuutta miljoonina)	EUR 188		EUR 2 760	EUR 50
9a Liikkeeseenlaskuhinta	100 %		100 %	100 %
9b Lunastushinta	100 %		100 %	100 %
10 Kirjanpidollinen luokittelu	Osuuskunnan osuus, oma pääoma	Osuuskunnan osuus, oma pääoma	Velka - jaksotettu hankintameno	Velka - jaksotettu hankintameno
11 Alkuperäinen liikkeeseenlaskupäivä	Ei soveltu	Ei soveltu	31.3.2005	30.11.2005
12 Eräpäiväton tai päivätty	Eräpäiväton	Eräpäiväton	Eräpäiväton	Eräpäiväton
13 Alkuperäinen maturiteetti	Ei maturiteettia	Ei maturiteettia	Ei maturiteettia	Ei maturiteettia
14 Liikkeeseenlaskijan toteuttama takaisinlunastus edellyttää valvontaviranomaisen ennakkoyhtäksyntää	Kyllä	Kyllä	Kyllä	Kyllä
15 Mahdollinen takaisinlunastuspäivä, ehdolliset takaisinlunastuspäivät ja lunastusmäärä	Osuuspankki maksaa osuudenomistajalle jäsenosuuden merkintähinnan palautuksen jäsenyyden päättyessä. Osuuspankilla on kuitenkin oikeus kieltäytyä jäsenuusmaksujen palauttamisesta osuuspankin toiminnan aikana. Mikäli osuuspankki ei ole kieltäytynyt palauttamisesta, jäsenuusmaksu voidaan palauttaa 12 kuukauden kuluessa sen tilikauden päättymisestä, jonka aikana jäsenuus on päättynyt. Ellei palautusta voida jonakin vuonna maksaa täysimääräisesti, maksamatta jäänyt osa maksetaan seuraavien tilinpäätösten perusteella käytettävissä olevista omista pääomista. Edellä määrätty oikeus maksamatta jääneen osan jälkipalautukseen päättyy kuitenkin viidennen seuraavan tilinpäätöksen jälkeen.	Osuuspankki maksaa osuudenomistajalle tuotto-osuuden merkintähinnan palautuksen jäsenyyden päättyessä. Tuotto-osuuden merkintähinnan palautus maksetaan osuudenomistajalle myös, kun osuudenomistaja on irtisanonut osuuden. Osuuspankilla on kuitenkin oikeus kieltäytyä tuotto-osuusmaksujen palauttamisesta osuuspankin toiminnan aikana. Mikäli osuuspankki ei ole kieltäytynyt palauttamisesta, tuotto-osuusmaksu voidaan palauttaa 12 kuukauden kuluessa sen tilikauden päättymisestä, jonka aikana jäsenuus on päättynyt tai tuotto-osuuden omistaja on irtisanonut osuuden. Ellei palautusta voida jonakin vuonna maksaa täysimääräisesti, maksamatta jäänyt osa maksetaan seuraavien tilinpäätösten perusteella käytettävissä olevista omista pääomista. Edellä määrätty oikeus maksamatta jääneen osan jälkipalautukseen päättyy kuitenkin viidennen seuraavan tilinpäätöksen jälkeen.	Liikkeeseenlaskijalla on oikeus pääoman maksuun. Oikeus takaisinlunastaa mikäli (i) lainmuutoksen, (ii) virallisen tulkinnan tai (iii) Finanssivalvonnan päätöksen johdosta liikkeeseenlaskija ei voisi lukea instrumenttia Tier 1 pääomiansa. Lisäksi liikkeelaskijalla on oikeus ennenaikaiseen lunastukseen sellaisten verolakien tai -tulkintojen muutoksen perusteella, joiden johdosta liikkeeseenlaskija joutuisi maksamaan ylimääräisiä erä tai ei saisi vähennettyä korkoja. Lunastushinta 100 %.	1) Oikeus takaisinlunastaa 30.11.2010 tai sitä seuraavina koronmaksupäivinä 28. helmikuuta, 30. toukokuuta, 30. elokuuta tai 30. marraskuuta: 2) Oikeus takaisinlunastaa mikäli (i) lainmuutoksen, (ii) virallisen tulkinnan tai (iii) Finanssivalvonnan päätöksen johdosta liikkeeseenlaskija ei voisi lukea instrumenttia Tier 1 pääomiansa: 3) Oikeus ennenaikaiseen lunastukseen sellaisten verolakien tai -tulkintojen muutoksen perusteella, joiden johdosta liikkeeseenlaskija joutuisi maksamaan ylimääräisiä erä tai ei saisi vähennettyä korkoja. Lunastushinta 100 %.
16 Mahdolliset myöhemmät takaisinlunastuspäivät	Ks. kohta 15	Ks. kohta 15	Ks. kohta 15	Ks. kohta 15
Kuponit/osingot				
17 Kiinteä tai vaihtuva osinko/kuponki	Vaihtuva	Vaihtuva	Kiinteästä vaihtuvaksi	Vaihtuva
18 Kuponin korko ja siihen liittyvät indeksit	Ei soveltu	Ei soveltu	6,5 % per annum 11.4.2006 saakka, sen jälkeen 10v Swap-korko + 0,1 % per annum, maksimikorko 8 % per annum	3-4k EURIBOR + 1,25 % per annum
19 Dividend stopper -lausekkeen olemassaolo	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä
20a Täysin harkinnanvarainen, osittain harkinnanvarainen tai pakollinen (ajotuksen osalta)	Täysin harkinnanvarainen	Täysin harkinnanvarainen	Osittain harkinnanvarainen	Osittain harkinnanvarainen
20b Täysin harkinnanvarainen, osittain harkinnanvarainen tai pakollinen (määrän osalta)	Täysin harkinnanvarainen	Täysin harkinnanvarainen	Osittain harkinnanvarainen: [mikäli liikkeeseenlaskijan jakokelpoiset varat eivät riittäisi (i) instrumentin korkojen, (ii) muiden pääomalainojen (iii) tai liikkeeseenlaskijan takaamien tytäryhtiöiden pääomalainojen korkojen maksuun.]	Osittain harkinnanvarainen: [mikäli liikkeeseenlaskijan jakokelpoiset varat eivät riittäisi (i) instrumentin korkojen, (ii) muiden pääomalainojen (iii) tai liikkeeseenlaskijan takaamien tytäryhtiöiden pääomalainojen korkojen maksuun.]
21 Step-up -ehdon tai muun lunastuskannustimen olemassaolo	Ei soveltu	Ei soveltu	Ei	Ei
22 Ei-kumulatiivinen tai kumulatiivinen	Ei-kumulatiivinen	Ei-kumulatiivinen	Ei-kumulatiivinen	Ei-kumulatiivinen
23 Vaihdeettava tai sidottu	Sidottu	Sidottu	Sidottu	Sidottu
24 Jos instrumentti on vaihdettava, mitkä tekijät vaikuttavat vaihtoon?	Ei soveltu	Ei soveltu	Ei soveltu	Ei soveltu
25 Jos instrumentti on vaihdettava, onko se vaihdettava kokonaisuudessaan vai osittain?	Ei soveltu	Ei soveltu	Ei soveltu	Ei soveltu
26 Jos instrumentti on vaihdettava, mikä on vaihtokurssi?	Ei soveltu	Ei soveltu	Ei soveltu	Ei soveltu
27 Jos instrumentti on vaihdettava, onko vaihto pakollinen vai valinnainen?	Ei soveltu	Ei soveltu	Ei soveltu	Ei soveltu
28 Jos instrumentti on vaihdettava, tarkenna, minkälaiseen instrumenttiin se voidaan vaihtaa?	Ei soveltu	Ei soveltu	Ei soveltu	Ei soveltu
29 Jos instrumentti on vaihdettava, tarkenna, minkä liikkeeseenlaskijan instrumenttiin se voidaan vaihtaa?	Ei soveltu	Ei soveltu	Ei soveltu	Ei soveltu
30 Kirjanpitoarvon alentamisen ominaisuudet	Kyllä	Kyllä	Ei soveltu	Ei soveltu
31 Jos kirjanpitoarvon alentaminen on mahdollista, mitkä tekijät laukaisevat sen?	Tappioiden kertyminen	Tappioiden kertyminen	Ei soveltu	Ei soveltu
32 Jos kirjanpitoarvon alentaminen on mahdollista, tehdäänkö se kokonaan vai osittain?	Kokonaan tai osittain	Kokonaan tai osittain	Ei soveltu	Ei soveltu
33 Jos kirjanpitoarvon alentaminen on mahdollista, onko se pysyvää vai väliaikaista?	Väliaikainen	Väliaikainen	Ei soveltu	Ei soveltu
34 Jos kirjanpitoarvon alentaminen on väliaikaista, kuvaile kirjanpitoarvon korotuksen mekanismi	Osuuspääoman korotuksen kautta	Osuuspääoman korotuksen kautta	Ei soveltu	Ei soveltu
35 Hierarkkinen asema selvitystilassa (tarkenna instrumenttilaji, joka on välittömästi etuoikeudeltaan parempi)	Osuuspankin purkautuessa selvitystilan tai konkurssin kautta kertyneet lisäosuusmaksut palautetaan ennen muita osuusmaksuja tai, jos varat eivät siihen riitä, se osa lisäosuusmaksuista, mikä kullekin suoritettujen lisäosuusmaksujen suhteen mukaisesti laskien tulee.	Osuuspankin purkautuessa selvitystilan tai konkurssin kautta kertyneet lisäosuusmaksut palautetaan ennen muita osuusmaksuja tai, jos varat eivät siihen riitä, se osa lisäosuusmaksuista, mikä kullekin suoritettujen lisäosuusmaksujen suhteen mukaisesti laskien tulee.	Liikkeeseenlaskijan Tier 2 -instrumentit ja muut takasijaiset velat, jotka ovat instrumenttia paremmalla etuoikeusasemalla	Liikkeeseenlaskijan Tier 2 -instrumentit ja muut takasijaiset velat, jotka ovat instrumenttia paremmalla etuoikeusasemalla
36 Vaatimustenvastaiset ominaisuudet	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä
37 Tarkenna mahdolliset vaatimustenvastaiset ominaisuudet	Ei soveltu	Ei soveltu	Ei tappionkattamismekanismeja ja dividend stopper	Ei tappionkattamismekanismeja ja dividend stopper

Ydinpääomainsrumenttien (CET1) ehdot löytyvät Osuuspankkien säännöistä pankkien omilta sivuilta: op.fi > OP Ryhmä > Tietoa ryhmästä > osuuspankit
Ensisijaisen lisäpääoman (AT1) ja toissijaisen pääoman (T2) instrumenttien ehdot löytyvät OP Yrityspankin sivuilta: op.fi > OP Ryhmä > Velkasijoittajat sekä
Helsingin Seudun Osuuspankin sivuilta: op.fi > OP Ryhmä > Tietoa ryhmästä > osuuspankit > OP Helsinki

Liite 1. Pääomainstrumenttien keskeiset ominaisuudet

Pääomainstrumenttien keskeisten ominaisuuksien malli	EUR 500,000,000 Subordinated Instruments due 2022	EUR 100,000,000 5.25 per cent. Subordinated Instruments due 14 September 2021	CHF 100,000,000 3.375 Subordinated Instruments	JPY 10,000,000,000 Subordinated Floating Rate Instruments due 3 July 2025
	OP Yrityspankki Oyj ISIN: XS0750702507 [(EMTN Series 130)]	OP Yrityspankki Oyj ISIN: XS0677081993 [(EMTN Series 127)]	OP Yrityspankki Oyj ISIN: CH0132112993	OP Yrityspankki Oyj ISIN: XS1255402288
1 Liikkeenlaskija	Englannin laki, paitsi maksunsaantijärjestystä koskevat ehdot, joihin sovelletaan Suomen lakia.	Englannin laki, paitsi maksunsaantijärjestystä koskevat ehdot, joihin sovelletaan Suomen lakia.	Englannin laki, paitsi maksunsaantijärjestystä koskevat ehdot, joihin sovelletaan Suomen lakia.	Englannin laki, paitsi maksunsaantijärjestystä koskevat ehdot, joihin sovelletaan Suomen lakia.
2 Yksilöllinen tunnistus (esim. CUSIP, ISIN tai suunnatuissa annissa Bloomberg-tunniste)				
3 Instrumenttiin sovellettava lainsäädäntö				
Sääntely				
4 Vakavaraisuusasetuksen säännöt siirtymäkaudella	Toissijainen pääoma (T2)	Toissijainen pääoma (T2)	Toissijainen pääoma (T2)	Toissijainen pääoma (T2)
5 Vakavaraisuusasetuksen säännöt siirtymäkauden jälkeen	Toissijainen pääoma (T2)	Toissijainen pääoma (T2)	Toissijainen pääoma (T2)	Toissijainen pääoma (T2)
6 Käytettävissä yksittäisen yrityksen tasolla tai konsolidoinnin perusteella / alakonolidointiryhmän tasolla / yksittäisen yrityksen tasolla ja konsolidoinnin perusteella / alakonolidointiryhmän tasolla	Yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella	Yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella	Yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella	Yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella
7 Instrumentin laji (kuin oikeudenkäyttöalue määrittelee lajit)	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
8 Lakisääteeseen pääomaan kirjattu määrä (valuutta viimeisinä raportointipäivänä) milj. Eur		385	74	59
9 Instrumentin nimellinen määrä (valuutta miljoonina)	EUR 500	EUR 100	CHF 100	JPY 10 000
9a Liikkeenlaskuhinta	99,977 %		99,612 %	100,208 %
9b Lunastushinta	100 %		100 %	100 %
10 Kirjanpidollinen luokittelu	Velka - jaksotettu hankintameno	Velka - jaksotettu hankintameno	Velka - jaksotettu hankintameno	Velka - jaksotettu hankintameno
11 Alkuperäinen liikkeenlaskupäivä	28.2.2012		14.9.2011	14.7.2011
12 Eräpäivän tai päivätty	Päivätty		Päivätty	Päivätty
13 Alkuperäinen maturiteetti	28.2.2022		14.9.2021	14.7.2021
14 Liikkeenlaskijan toteuttama takaisinlunastus edellyttää valvontaviranomaisen ennakkohyväksyntää	Kyllä	Kyllä	Kyllä	Kyllä
15 Mahdollinen takaisinlunastuspäivä, ehdolliset takaisinlunastuspäivät ja lunastusmäärä	Liikkeenlaskijalla on takaisinlunastusmahdollisuus, joka alkaa liikkeenlaskupäivästä ja päättyy 90 kalenteripäivän kuluttua siitä, kun CRD IV asetus on tullut voimaan ja direktiivi on täytäntöön pantu Suomessa, mikäli Finanssivalvonta ilmoittaa, että liikkeenlaskija ei voi enää lukea varoja omiin toissijaisiin pääomiinsä kokonaan tai osittain. Lunastushinta 101 %. Lisäksi oikeus ennakaisen lunastukseen sellaisen verolakien tai tulokintojen muutoksen perusteella, joiden johdosta liikkeenlaskija joutuisi maksamaan ylimääräisiä eriä. Lunastushinta 100 %.	Oikeus ennakaisen lunastukseen sellaisen verolakien tai -tulokintojen muutoksen perusteella, joiden johdosta liikkeenlaskija joutuisi maksamaan ylimääräisiä eriä. Lunastushinta 100 %.	Oikeus ennakaisen lunastukseen sellaisen verolakien tai -tulokintojen muutoksen perusteella, joiden johdosta liikkeenlaskija joutuisi maksamaan ylimääräisiä eriä. Lunastushinta 100 %.	Oikeus ennakaisen lunastukseen sellaisen verolakien tai -tulokintojen muutoksen perusteella, joiden johdosta liikkeenlaskija joutuisi maksamaan ylimääräisiä eriä. Lunastushinta 100 %.
16 Mahdolliset myöhemmät takaisinlunastuspäivät	Ks. kohta 15	Ks. kohta 15	Ks. kohta 15	Ks. kohta 15
Kuponit/osingot				
17 Kiintoa tai vaihtuva osinko/kuponki	Kiintoa	Kiintoa	Kiintoa	Vaihtuva
18 Kuponin korko ja siihen liittyvät indeksit	5,75 % per annum	5,25 % per annum	3,375 % per annum	3-kk JPY Libor + 0,735 % per annum
19 Dividend stopper -lausekkeen olemassaolo	Ei	Ei	Ei	Ei
20a Täysin harkinnanvarainen, osittain harkinnanvarainen tai pakollinen (ajoituksen osalta)	Pakollinen	Pakollinen	Pakollinen	Pakollinen
20b Täysin harkinnanvarainen, osittain harkinnanvarainen tai pakollinen (määrän osalta)	Pakollinen	Pakollinen	Pakollinen	Pakollinen
21 Step-up-ehdon tai muun lunastuskannustimen olemassaolo	Ei	Ei	Ei	Ei
22 Ei-kumulatiivinen tai kumulatiivinen	Ei-kumulatiivinen	Ei-kumulatiivinen	Ei-kumulatiivinen	Ei-kumulatiivinen
23 Vaihdeettava tai sidottu	Sidottu	Sidottu	Sidottu	Sidottu
24 Jos instrumentti on vaihdettava, mitkä tekijät vaikuttavat vaihtoon?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
25 Jos instrumentti on vaihdettava, onko se vaihdettava kokonaisuudessaan vai osittain?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
26 Jos instrumentti on vaihdettava, mikä on vaihtokurssi?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
27 Jos instrumentti on vaihdettava, onko vaihto pakollinen vai valinnainen?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
28 Jos instrumentti on vaihdettava, tarkenna, minkälaiseen instrumenttiin se voidaan vaihtaa?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
29 Jos instrumentti on vaihdettava, tarkenna, minkä liikkeenlaskijan instrumenttiin se voidaan vaihtaa?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
30 Kirjanpitoarvon alentamisen ominaisuudet	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
31 Jos kirjanpitoarvon alentaminen on mahdollista, mitkä tekijät laukaisevat sen?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
32 Jos kirjanpitoarvon alentaminen on mahdollista, tehdäänkö se kokonaan vai osittain?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
33 Jos kirjanpitoarvon alentaminen on mahdollista, onko se pysyvää vai väliaikaista?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
34 Jos kirjanpitoarvon alentaminen on väliaikaista, kuvaile kirjanpitoarvon korotuksen mekanismi	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
35 Hierarkkinen asema selvitystilassa (tarkenna instrumenttilaji, joka on välittömästi etuoikeudeltaan parempi)	Liikkeenlaskijan senior-tasoiset instrumentit	Liikkeenlaskijan senior-tasoiset instrumentit	Liikkeenlaskijan senior-tasoiset instrumentit	Liikkeenlaskijan senior-tasoiset instrumentit
36 Vaatimustenvastaiset ominaisuudet	Ei	Ei	Ei	Ei
37 Tarkenna mahdolliset vaatimustenvastaiset ominaisuudet	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu

Liite 1. Pääomainstrumenttien keskeiset ominaisuudet

Pääomainstrumenttien keskeisten ominaisuuksien malli	SEK 3,500,000,000 Callable Floating Rate Dated Tier 2 Instruments due 2025	EUR 100,000,000 2.405 per cent Dated Tier 2 Instruments due 2025	Helsingin OP Tuottodebenttuuri 1/2014	Helsingin OP Tuottodebenttuuri 2/2014
1 Liikkeeseenlaskija	OP Yrityspankki Oyj	OP Yrityspankki Oyj	Helsingin Seudun Osuuspankki	Helsingin Seudun Osuuspankki
2 Yksilöllinen tunnistus (esim. CUSIP, ISIN tai suunnatuissa annissa Bloomberg-tunniste)	ISIN: XS1280147569	ISIN: XS1296897579	ISIN: FI4000090360	ISIN: FI4000096938
3 Instrumenttiin sovellettava lainsäädäntö	Englannin laki, paitsi maksuunsaantijärjestystä koskevat ehdot, joihin sovelletaan Suomen lakia.	Englannin laki, paitsi maksuunsaantijärjestystä koskevat ehdot, joihin sovelletaan Suomen lakia.	Suomen laki	Suomen laki
Sääntely				
4 Vakavaraisuusasetuksen säännöt siirtymäkaudella	Toissijainen pääoma (T2)	Toissijainen pääoma (T2)	Toissijainen pääoma (T2)	Toissijainen pääoma (T2)
5 Vakavaraisuusasetuksen säännöt siirtymäkauden jälkeen	Toissijainen pääoma (T2)	Toissijainen pääoma (T2)	Toissijainen pääoma (T2)	Toissijainen pääoma (T2)
6 Käytettävissä yksittäisen yrityksen tasolla tai konsolidoinnin perusteella / alakonolidointiryhmän tasolla / yksittäisen yrityksen tasolla ja konsolidoinnin perusteella / alakonolidointiryhmän tasolla	Yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella	Yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella	Yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella	Yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella
7 Instrumentin laji (kuin oikeudenkäyttöalue määrittelee lajit)	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
8 Lakisääntöeseen pääomaan kirjattu määrä (valuutta viimeisimpänä raportointipäivänä) milj. Eur	371	100	11	11
9 Instrumentin nimellinen määrä (valuutta miljoonina)	SEK 3 500	EUR 100	EUR 11	EUR 11
9a Liikkeeseenlaskuhinta	100 %	100 %	100 %	100 %
9b Lunastushinta	100 %	100 %	100 %	100 %
10 Kirjanpidollinen luokittelu	Velka - jaksotettu hankintameno	Velka - jaksotettu hankintameno	Velka - jaksotettu hankintameno	Velka - jaksotettu hankintameno
11 Aikuperäinen liikkeeseenlaskupäivä	25.8.2015	25.9.2015	14.5.2014	18.6.2014
12 Eräpäivä tai päivätty	Päivätty	Päivätty	Päivätty	Päivätty
13 Aikuperäinen maturiteetti	25.8.2025	25.9.2025	14.5.2024	18.6.2024
14 Liikkeeseenlaskijan toteuttama takaisinlunastus edellyttää valvontaviranomaisen ennakkohyväksyntää	Kyllä	Kyllä	Kyllä	Kyllä
15 Mahdollinen takaisinlunastuspäivä, mahdolliset takaisinlunastuspäivät ja lunastusmäärä	Liikkeeseenlaskijalla mahdollisuus takaisinlunastaa 25.8.2020. Oikeus takaisinlunastaa nimellisarvoaan milloin tahansa laina-aikana pääomatapahtuman tai verotapahtuman vuoksi. Oikeus ennakkaiseen lunastukseen sellaisen verolakien tai -tulkintojen muutoksen perusteella, joiden johdosta liikkeeseenlaskija joutuisi maksamaan ylimääräisiä maksamaan ylimääräisiä eriä. Lunastushinta 100 %.	Oikeus takaisinlunastaa nimellisarvoaan milloin tahansa laina-aikana pääomatapahtuman tai verotapahtuman vuoksi. Oikeus ennakkaiseen lunastukseen sellaisen verolakien tai -tulkintojen muutoksen perusteella, joiden johdosta liikkeeseenlaskija joutuisi maksamaan ylimääräisiä eriä. Lunastushinta 100 %.	Debenttuuri maksetaan takaisin kokonaisuudessaan yhdessä erässä takaisinmaksupäivänä 14.5.2024, ennakkaaisena takaisinmaksupäivänä 14.5.2019 tai liikkeeseenlaskijan yleisten lainaehtojen mukaisesti ilmoittamana päivänä. Takaisinmaksettava määrä: Nimellisarvo	Debenttuuri maksetaan takaisin kokonaisuudessaan yhdessä erässä takaisinmaksupäivänä 18.6.2024, ennakkaaisena takaisinmaksupäivänä 18.6.2019 tai liikkeeseenlaskijan yleisten lainaehtojen mukaisesti ilmoittamana päivänä. Takaisinmaksettava määrä: Nimellisarvo
16 Mahdolliset myöhemmät takaisinlunastuspäivät	Ks. kohta 15	Ks. kohta 15	Ks. kohta 15	Ks. kohta 15
Kuponit/osiogot				
17 Kiintoa tai vaihtuva osinko/kuponki	Vaihtuva	Kiintoa	Kiintoa	Kiinteästä vaihtuvaksi
18 Kuponin korko ja siihen liittyvät indeksit	3-kk Slibor + 1,6 % per annum. Korko vähintään 0 % per annum	2,405 % per annum	3,25 % per annum	3,25 % per annum 18.6.2019 asti, sen jälkeen 6-kk EURIBOR + 2,54 % per annum
19 Dividend stopper -lausekkeen olemassaolo	Ei	Ei	Ei	Ei
20a Täysin harkinnanvarainen, osittain harkinnanvarainen tai pakollinen (ajoituksen osalta)	Pakollinen	Pakollinen	Pakollinen	Pakollinen
20b Täysin harkinnanvarainen, osittain harkinnanvarainen tai pakollinen (määrän osalta)	Pakollinen	Pakollinen	Pakollinen	Pakollinen
21 Step-up-ehdon tai muun lunastuskannustimen olemassaolo	Ei	Ei	Ei	Ei
22 Ei-kumulatiivinen tai kumulatiivinen	Ei-kumulatiivinen	Ei-kumulatiivinen	Ei-kumulatiivinen	Ei-kumulatiivinen
23 Vaihdettava tai sidottu	Sidottu	Sidottu	Sidottu	Sidottu
24 Jos instrumentti on vaihdettava, mitkä tekijät vaikuttavat vaihtoon?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
25 Jos instrumentti on vaihdettava, onko se vaihdettava kokonaisuudessaan vai osittain?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
26 Jos instrumentti on vaihdettava, mikä on vaihtokurssi?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
27 Jos instrumentti on vaihdettava, onko vaihto pakollinen vai valinnainen?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
28 Jos instrumentti on vaihdettava, tarkenna, minkälaiseen instrumenttiin se voidaan vaihtaa?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
29 Jos instrumentti on vaihdettava, tarkenna, minkä liikkeeseenlaskijan instrumenttiin se voidaan vaihtaa?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
30 Kirjanpitoarvon alentamisen ominaisuudet	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
31 Jos kirjanpitoarvon alentaminen on mahdollista, mitkä tekijät laukaisevat sen?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
32 Jos kirjanpitoarvon alentaminen on mahdollista, tehdäänkö se kokonaan vai osittain?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
33 Jos kirjanpitoarvon alentaminen on mahdollista, onko se pysyvä vai väliaikaista?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
34 Jos kirjanpitoarvon alentaminen on väliaikaista, kuvaile kirjanpitoarvon korotuksen mekanismi	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
35 Hierarkkinen asema selvitystilassa (tarkenna instrumenttilaji, joka on välittömästi etuoikeudeltaan parempi)	Liikkeeseenlaskijan senior-tasoiset instrumentit	Liikkeeseenlaskijan senior-tasoiset instrumentit	Debenttuurit ovat etuoikeusasemaltaan huonommassa asemassa olevia velkainstrumentteja, jotka kuuluvat Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 575/2013 63 artiklassa tarkoitettuun toissijaiseen pääomaan (T2), jos kyseisessä artiklassa asetetut ja muut asetuksen edellytykset täyttyvät. Debenttuuria ei voida käyttää vastasaatavien kuittauksena.	Debenttuurit ovat etuoikeusasemaltaan huonommassa asemassa olevia velkainstrumentteja, jotka kuuluvat Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 575/2013 63 artiklassa tarkoitettuun toissijaiseen pääomaan (T2), jos kyseisessä artiklassa asetetut ja muut asetuksen edellytykset täyttyvät. Debenttuuria ei voida käyttää vastasaatavien kuittauksena.
36 Vaatimustenvastaiset ominaisuudet	Ei	Ei	Ei	Ei
37 Tarkenna mahdolliset vaatimustenvastaiset ominaisuudet	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu

Liite 1. Pääomainstrumenttien keskeiset ominaisuudet

Pääomainstrumenttien keskeisten ominaisuuksien malli	Helsingin OP Tuottodebenttuuri 3/2014	Helsingin OP Tuottodebenttuuri 4/2014	Helsingin OP Tuottodebenttuuri 5/2014	Helsingin OP Tuottodebenttuuri 6/2014
1 Liikkeeseenlaskija	Helsingin Seudun Osuuspankki	Helsingin Seudun Osuuspankki	Helsingin Seudun Osuuspankki	Helsingin Seudun Osuuspankki
2 Yksilöllinen tunnistus (esim. CUSIP, ISIN tai suunnattuissa annissa Bloomberg-tunniste)	F14000100409	F14000106398	F14000113063	F14000115530
3 Instrumenttiin sovellettava lainsäädäntö	Suomen laki	Suomen laki	Suomen laki	Suomen laki
Sääntely				
4 Vakavaraisuusasetuksen säännöt siirtymäkaudella	Toissijainen pääoma (T2)	Toissijainen pääoma (T2)	Toissijainen pääoma (T2)	Toissijainen pääoma (T2)
5 Vakavaraisuusasetuksen säännöt siirtymäkauden jälkeen	Toissijainen pääoma (T2)	Toissijainen pääoma (T2)	Toissijainen pääoma (T2)	Toissijainen pääoma (T2)
6 Käytettävissä yksittäisen yrityksen tasolla tai konsolidoinnin perusteella / alakonolidointiryhmän tasolla / yksittäisen yrityksen tasolla ja konsolidoinnin perusteella / alakonolidointiryhmän tasolla	Yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella	Yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella	Yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella	Yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella
7 Instrumentin laji (kuin oikeudenkäyttöalue määrittelee lajit)	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
8 Laksiaatteen pääomaan kirjattu määrä (valuutta viimeisinä raportointipäivänä) milj. Eur	6	11	11	8
9 Instrumentin nimellinen määrä (valuutta miljoonina)	EUR 6	EUR 11	EUR 12	EUR 8
9a Liikkeeseenlaskuhinta	100 %	100 %	100 %	100 %
9b Lunastushinta	100 %	100 %	100 %	100 %
10 Kirjanpidollinen luokittelu	Velka - jaksotettu hankintameno	Velka - jaksotettu hankintameno	Velka - jaksotettu hankintameno	Velka - jaksotettu hankintameno
11 Alkuperäinen liikkeeseenlaskupäivä	22.8.2014	10.10.2014	14.11.2014	29.12.2014
12 Eräpäiväton tai päivätty	Päivätty	Päivätty	Päivätty	Päivätty
13 Alkuperäinen maturiteetti	22.8.2024	10.10.2024	14.11.2024	29.12.2024
14 Liikkeeseenlaskijan toteuttama takaisinlunastus edellyttää valvontaviranomaisen ennakkohyväksyntää	Kyllä	Kyllä	Kyllä	Kyllä
15 Mahdollinen takaisinlunastuspäivä, ehdolliset takaisinlunastuspäivät ja lunastusmäärä	Debenttuuri maksetaan takaisin kokonaisuudessaan yhdessä erässä takaisinmaksupäivänä 22.8.2024, ennenaikaisena takaisinmaksupäivänä 22.8.2019 tai liikkeeseenlaskijan yleisten lainaehojen mukaisesti ilmoittamana päivänä. Takaisinmaksettava määrä: Nimellisarvo	Debenttuuri maksetaan takaisin kokonaisuudessaan yhdessä erässä takaisinmaksupäivänä 10.10.2024, ennenaikaisena takaisinmaksupäivänä 10.10.2019 tai liikkeeseenlaskijan yleisten lainaehojen mukaisesti ilmoittamana päivänä. Takaisinmaksettava määrä: Nimellisarvo	Debenttuuri maksetaan takaisin kokonaisuudessaan yhdessä erässä takaisinmaksupäivänä 14.11.2024, ennenaikaisena takaisinmaksupäivänä 14.11.2019 tai liikkeeseenlaskijan yleisten lainaehojen mukaisesti ilmoittamana päivänä. Takaisinmaksettava määrä: Nimellisarvo	Debenttuuri maksetaan takaisin kokonaisuudessaan yhdessä erässä takaisinmaksupäivänä 29.12.2024, ennenaikaisena takaisinmaksupäivänä 29.12.2019 tai liikkeeseenlaskijan yleisten lainaehojen mukaisesti ilmoittamana päivänä. Takaisinmaksettava määrä: Nimellisarvo
16 Mahdolliset myöhemmät takaisinlunastuspäivät	Ks. kohta 15	Ks. kohta 15	Ks. kohta 15	Ks. kohta 15
Kuponit/osingot				
17 Kiinteä tai vaihtuva osinko/kuponki	Kiinteästä vaihtuvaksi	Kiinteästä vaihtuvaksi	Kiinteästä vaihtuvaksi	Kiinteästä vaihtuvaksi
18 Kuponjin korko ja siihen liittyvät indeksit	3,25 % per annum 22.8.2019 asti, sen jälkeen 6- kk EURIBOR + 2,67 % per annum	3,25 % per annum 10.10.2019 asti, sen jälkeen 6- kk EURIBOR + 2,78 % per annum	3,25 % per annum 14.11.2019 asti, sen jälkeen 6- kk EURIBOR + 2,81 % per annum	3,25 % per annum 29.12.2019 asti, sen jälkeen 6- kk EURIBOR + 2,86 % per annum
19 Dividend stopper -lausekkeen olemassaolo	Ei	Ei	Ei	Ei
20a Täysin harkinnanvarainen, osittain harkinnanvarainen tai pakollinen (ajotuksen osalta)	Pakollinen	Pakollinen	Pakollinen	Pakollinen
20b Täysin harkinnanvarainen, osittain harkinnanvarainen tai pakollinen (määrän osalta)	Pakollinen	Pakollinen	Pakollinen	Pakollinen
21 Step-up-ehdon tai muun lunastuskannustimen olemassaolo	Ei	Ei	Ei	Ei
22 Ei-kumulatiivinen tai kumulatiivinen	Ei-kumulatiivinen	Ei-kumulatiivinen	Ei-kumulatiivinen	Ei-kumulatiivinen
23 Vaihdeettava tai sidottu	Sidottu	Sidottu	Sidottu	Sidottu
24 Jos instrumentti on vaihdettava, mitkä tekijät vaikuttavat vaihtoon?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
25 Jos instrumentti on vaihdettava, onko se vaihdettava kokonaisuudessaan vai osittain?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
26 Jos instrumentti on vaihdettava, mikä on vaihtokurssi?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
27 Jos instrumentti on vaihdettava, onko vaihto pakollinen vai valinnainen?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
28 Jos instrumentti on vaihdettava, tarkenna, minkälaiseen instrumenttiin se voidaan vaihtaa?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
29 Jos instrumentti on vaihdettava, tarkenna, minkä liikkeeseenlaskijan instrumenttiin se voidaan vaihtaa?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
30 Kirjanpitoarvon alentamisen ominaisuudet	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
31 Jos kirjanpitoarvon alentaminen on mahdollista, mitkä tekijät laukaisevat sen?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
32 Jos kirjanpitoarvon alentaminen on mahdollista, tehdäänkö se kokonaan vai osittain?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
33 Jos kirjanpitoarvon alentaminen on mahdollista, onko se pysyvä vai väliaikaista?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
34 Jos kirjanpitoarvon alentaminen on väliaikaista, kuvaile kirjanpitoarvon korotuksen mekanismi	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
35 Hierarkkinen asema selvitystilassa (tarkenna instrumenttilaji, joka on välittömästi etuoikeudeltaan parempi)	Debenttuuri ovat etuoikeusasemaltaan huonommassa asemassa olevia velkainstrumentteja, jotka kuuluvat Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 575/2013 63 artiklassa tarkoitettuun toissijaiseen pääomaan (T2), jos kyseisessä artiklassa asetetut ja muut asetuksen edellytykset täyttyvät. Debenttuurilla on huonompi etuoikeus kuin liikkeeseenlaskijan muilla sitoumuksilla. Debenttuuria ei voida käyttää vastasaatavien kuititukseen.	Debenttuuri ovat etuoikeusasemaltaan huonommassa asemassa olevia velkainstrumentteja, jotka kuuluvat Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 575/2013 63 artiklassa tarkoitettuun toissijaiseen pääomaan (T2), jos kyseisessä artiklassa asetetut ja muut asetuksen edellytykset täyttyvät. Debenttuurilla on huonompi etuoikeus kuin liikkeeseenlaskijan muilla sitoumuksilla. Debenttuuria ei voida käyttää vastasaatavien kuititukseen.	Debenttuuri ovat etuoikeusasemaltaan huonommassa asemassa olevia velkainstrumentteja, jotka kuuluvat Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 575/2013 63 artiklassa tarkoitettuun toissijaiseen pääomaan (T2), jos kyseisessä artiklassa asetetut ja muut asetuksen edellytykset täyttyvät. Debenttuurilla on huonompi etuoikeus kuin liikkeeseenlaskijan muilla sitoumuksilla. Debenttuuria ei voida käyttää vastasaatavien kuititukseen.	Debenttuuri ovat etuoikeusasemaltaan huonommassa asemassa olevia velkainstrumentteja, jotka kuuluvat Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 575/2013 63 artiklassa tarkoitettuun toissijaiseen pääomaan (T2), jos kyseisessä artiklassa asetetut ja muut asetuksen edellytykset täyttyvät. Debenttuurilla on huonompi etuoikeus kuin liikkeeseenlaskijan muilla sitoumuksilla. Debenttuuria ei voida käyttää vastasaatavien kuititukseen.
36 Vaatimustenvastaiset ominaisuudet	Ei	Ei	Ei	Ei
37 Tarkenna mahdolliset vaatimustenvastaiset ominaisuudet	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu